

Žygiuoti

Dievui. Tėvynei. Artimui.

s sk. Eglė Liagaitė
Kaunas, 2019

Klanui.

Turinys

Vietoje įžangos	4
Turinys	5
Dievui	6
Vilkai	8
Skautai	14
Patyrę skautai	20
Suaugę skautai	30
Tėvynei	40
Vilkai	42
Skautai	46
Patyrę skautai	52
Suaugę skautai	62
Artimui	74
Skautai	76
Patyrę skautai	82
Suaugę skautai	90
Priedai	99
Dievui	100
Tėvynei	115
Žemėlapiai	194

Vietoje išanqos

Kai pradėjome kalbėti, kokio dydžio turėtų būti šis projektas, buvo beprotiškai baisu. Kaip suorganizuoti dvylika žygių, kad jie eitų ne prastyn, o tik geryn? Kaip parengti programą, kuri padėtų augti ir vilkui, ir suaugusiam? Kaip sulaužyti stereotipą, kad žygiai vyksta tada, kai šilta ir sausa? Kaip, kaip, kaip..?

Atrodė, kad su laiku klausimų tik daugėja, tačiau dabar, nuėjus dvylika žygių su keturiomis amžiaus grupėmis, atsakymai atsirado patys. Liepsna vilkų akyse, nuolatinis skautų raginimas „Gal jau vėl einam?“, nors praėjo tik savaitė nuo praeito žygio, *patyriakų* rekomendacijos eiti dar nebuvusiems, nes „bus taip gerai“ ir ašaros suaugusiųjų akyse dėl stipriai juos palietusios programos buvo tie argumentai, po kurių neliko abejonių, ar verta šią programą įgyvendinti savo tunte. O gal eiti dar kartą?

Todėl kviečiame naudoti pateiktą žygių metodinę medžiagą bei idėjas, žygiuoti Dievui, Tėvynei ir Artimui po gražiausias Lietuvos vietas ir juoktis patiriant nuotykius, apie kuriuos legendos skambės dar ne prie vieno laužo.

Dievchi

Jaunesnieji skautai

*Žygio metu kalbėsime apie drąsą būti kitokiu, baimes, pasitikėjimą kitais.
Bandysime atsakyti į klausimus, kodėl bijome, kas yra drąsa, ar man sunku
pasitikėti kitais?*

VIETA	Trakų istorinis nacionalinis parkas
MARŠRUTAS (žemėlapio ieškokite Priedu skiltyje)	Kauno gel. st. - Vilniaus gel. st. - Vilniaus autobusų stotis - Trakų au- tobusų stotis - Trakų Dievo Motinos gimimo stačiatikių cerkvė - Trakų Švč. Mergelės Marijos apsilankymo katalikų bažnyčia - Trakų kenesa - „Senoji kibininė“ - Varnikų pažintinis takas - Kaunas
MARŠRUTO ILGIS	5,6 km + 5 km pažintinis takas
ŽYGIO EIGA	<p>Sueiga prieš žygį skirta vilkams padėti įsijausti į temą, supažindinti su tuo, ką veiksime. Darome baimių minčių žemėlapi, diskutuojame. Filmukas apie drąsų žmogų. Refleksija apie kitoniškumą.</p> <p>Traukinys Kaunas-Vilnius: šarados.</p> <p>Trakų AS: rankų mazgas.</p> <p>Trakų Dievo Motinos gimimo stačiatikių cerkvė: pokalbis su cerkvės dvasininku/bendruomenės nariu. Koks yra stačiatikių tikėjimas? Kuo stačiatikiai skiriasi nuo katalikų?</p> <p>Trakų Švč. Mergelės Marijos apsilankymo katalikų bažnyčia: pokalbis su kunigu/bendruomenės nariu. Apžiūrime stebuklingąjį Marijos paveikslą.</p> <p>Trakų kenesa: pokalbis su karaimų bendruomenės nariu/dvasininku. Kuo karaimai skiriasi nuo krikščionių? Kokie yra karaimų religijos principai?</p> <p>„Senoji kibininė“: pietūs.</p> <p>Varnikų pažintinis takas: pasitikėjimo žaidimai, dėkojimo ratas, refleksija.</p>

SUEIGA PRIEŠ ŽYGI

Pirma dalis. Baimių vandenyno žemėlapis.

Trukmė: 10 min

Diskusijai užvesti siūloma gaminti baimių žemėlapi: ant didelio lapo vadovas piešia salas, ant kurių užrašo vilkų išsakytas baimes, salas grupuoja į salynus – gauname Baimių vandenyno žemėlapi.

Antra dalis. Diskusija.

Trukmė: 15 min

Diskutuojame, kaip nugalėti savo baimes, iš kur jos kyla. Kai sugalvojame, kaip nugalėti baimę, vadovas ant žemėlapio pažymi, jog šią salą galima nuspalvinti. Pratimo tikslas – kad žemėlapyje liktų kuo mažiau baltų salų.

Patarimas vadovui: skatinkite vilkus pačius galvoti, patarti draugams - gal vienas vilkas jau nugalėjo kažkokią baimę ir gali savo keliu pasidalinti? Vilkai turėtų patys nuspręsti, ar salą jau galima nuspalvinti, ar dar ne. Skatinkite juos kritiškai mąstyti. Jei yra du vadovai, siūloma vienam vesti diskusiją, o kitam piešti žemėlapi. Kalbėti gali tik tas, kuris turi kalbėjimo daiktą (pliušinę žaislą, lazdele, kaklaraištį ar pan.).

Klausimai diskusijai:

- Iš kur kyla ši baimė? Pavyzdžiui, bijau vorų, nes kai buvau mažas, man vienas užkrito ant nosies. Mokomės rasti priežasties-pasekmės ryšį.
- Kaip galėčiau nugalėti savo baimę? Ką reikia daryti?
- Ar jau esu nugalėjęs kokią nors baimę? Gal galiu pasidalinti su gaujos vilkais?

Trečia dalis. Drąsa.

Trukmė: iki 10 min + 15 min refleksija

Paskaityti pasaką „Bjaurusis ančiukas“ apie tai, kaip sekasi gyventi žmogui, kuris yra kitoks ir nepritampa. Po kūrinio būtinai pasidarykite refleksiją. Kalbėti gali tik tas, kuris turi kalbėjimo daiktą (pliušinę žaislą, lazdele, kaklaraištį ar pan.).

Klausimai refleksijai:

- Ko naujo išmokau iš šio filmuko/pasakos?
- Ar pagrindinis veikėjas buvo drąsus? Kokie jo poelgiai tai parodo?
- Kas yra drąsa? Ar aš pažįstu drąsų žmogų? Koks jis?

TRAUKINYS KAUNAS-VILNIUS: ŠARADOS

Trukmė: apie 1 val.

Žaidimo tikslas – suprasti, kaip skirtingai visi įsivaizduojame tuos pačius dalykus.

Vilkas iš maišelio išsitraukia lapelį su žodžiu, kurį turi be žodžių suvaidinti. Visi kiti vilkai (gali ir vadovai) spėlioja. Atspėjęs žodį eina vaidinti ARBA eina vaidinti kitas eilėje. Siūlomi

žodžiai:

- MAMA
- DVIRATIS
- ŠOKOLADAS
- MIŠKAS
- LIŪTAS
- SUKNELĖ
- SKALBIMO MAŠINA
- VILKAS
- SKAUTAS
- GIMTADIENIS
- KALĖDOS
- VANDUO
- SUMUŠTINIS
- GĖLĖ
- ŠYPSENA
- DRAUGAS
- KARDAS
- DURYS
- MUZIKA
- PUODELIS

TRAKŲ AUTOBUSŲ STOTIS: RANKŲ MAZGAS

Trukmė: 10 min

Tikslas – suprasti, kad, nors išoriškai labai skiriamės, viduje esame labai panašūs ir kartu galime tikslą pasiekti greičiau.

Visi stovi glaudžiamė rate. Vadovui davus komandą, visi vilkai užsimerkia, dešinę ranką ištiesia į priekį ir ima bet kurio kito ranką. Tas pats kartojama su kaire ranka. Vadovui leidus visi atsimerkia ir dirbdami komandoje turi išsipainioti iš mazgo nepaleisdami rankų.

TRAKŲ DIEVO MOTINOS GIMIMO STAČIATIKIŲ CERKVĖ, TRAKŲ ŠVČ. MERGELĖS MARIJOS APSILANKYMO BAZILIKA, TRAKŲ KENESA: DISKUSIJA

Trukmė: 30 min

Tikslas – aptarti skirtingas religijas, suprasti, kad visi skirtingi ir nereikia bijoti tikėti tuo, kuo nori.

Prieš diskusiją.

Užduotis vilkams: įdėmiai apžiūrėti maldos namus, įsidėmėti smulkmenas. Prieš užeinant į vidų paprašykite jų pastebėti, kuo išsiskiria kiekvieni maldos namai, skatinti pasikalbėti su dvasininku ar bendruomenės nariu apie tai, kas šioje religijoje ypatinga.

Klausimai diskusijai:

- Ar aš tikiu Dievą? Kas, mano nuomone, tai yra?
- Kokią religiją išpažįsta mano šeima? Kokios yra mūsų praktikos?
- Kuo katalikai/stačiatikiai/karaimai skiriasi nuo mano išpažįstamos religijos?
- Kokius įdomius elementus pastebėjau skirtingų bendruomenių maldos namuose?
- Kodėl žmonės tiki skirtingus Dievus? Ar tai gerai?

Daugiau apie religines bendruomenes Trakuose:

- <http://bit.ly/katalikai>
- http://bit.ly/karaimai_EN
- http://bit.ly/religines_bendruomenes

VARNIKŲ PAŽINTINIS TAKAS: PASITIKĖJIMO ŽAIDIMAI

Svyravimas.

Trukmė: priklausomai nuo vilkų skaičiaus - vilkui ~1 min

Žaidimo tikslas – labiau pasitikėti kitais, jų nebijoti, atsipalaiduoti.

Žaidimas žaidžiamas tyloje. Visi sustoja į glaudų ratą, kad būtų ganėtinai susispaudę. Vienas vilkas užsimerkęs ir sudėjęs rankas ant krūtinės stovi rato viduryje ir atsipalaidavęs griūna į vieną pusę. Tos rato pusės tikslas – neleisti vilkui nugriūti ir persutolti jį į kitą rato pusę. Stovintis rato viduryje turi stovėti vietoje – negali judinti kojų. Vilkui leidžiama svyruoti iš vienos pusės į kitą keletą kartų, kol grius visiškai atsipalaidavęs.

Liūliavimas.

Trukmė: priklausomai nuo vilkų skaičiaus - vilkui ~3 min

Žaidimo tikslas – vilkų atpalaidavimas, mokymasis labiau pasitikėti kitais.

Žaidimą siūloma žaisti tokiu atveju, jeigu yra daugiau nei du suaugę žmonės. Vilkas atsigula ant žemės, užsimerkia, rankas sukryžiuoja ant krūtinės. Vadovai po juo sude- da rankas ir liūliuoja kaip lopšį pamažu keldami į viršų. Viso pratimo metu vadovai dainuoja ramią liaudies dainą “Oi ant kalno” arba “O jau mano mielas”.

Patarimas vadovui: prieš atlikdami šią veiklą pasipraktikuokite dainą, ji turi atlikti meditacinę funkciją.

Dainos „Oi ant kalno” melodija: <http://bit.ly/oiantkalno1>

arba <http://bit.ly/oiantkalno2>

Dainos „O jau mano mielas” melodija: <http://bit.ly/ojaumanomielas1>

arba <http://bit.ly/ojaumanomielas2>

Dainų žodžius galite rasti Prieduose.

VARNIKŲ PAŽINTINIS TAKAS: REFLEKSIJA

Dėkojimo ratas.

Trukmė: 10 min

Žaidimo tikslas – pasirengti refleksijai, nusiraminti.

Visi sustoja ratu, uždegama žvakė. Gali kalbėti tik tas, kuris turi žvakę. Paeiliui siūsdami žvakę kiekvienas pasako, už ką yra dėkingas. Negalima juoktis ar kritikuoti kito.

Refleksija.

Trukmė: priklausomai nuo vilkų skaičiaus, apie 20 min

Klausimai refleksijai:

- Ką naujo sužinojau žygyje?
- Kurios veiklos man patiko labiausiai? Kaip jos susijusios su drąsos, baimės ir pasitikėjimo tema?
- Kaip drąsa, baimė ir pasitikėjimas susiję su punktu Dievui?
- Kas žygyje man nepatiko? Ko nesupratau?
- Ką norėčiau pasiūlyti daryti kitaip?

Patarimas vadovui: jeigu yra du vadovai, vienam siūloma vesti refleksiją, o kitam užsirašinėti vilkų mintis. Svarbu, kad vadovai taip pat pasisakytų, tačiau tą reiktų daryti paskutiniams, taip „uždarant“ klausimą. Siūloma taikyti kalbėjimo daikto metodą, kai kalba tik tas, kuris turi tam tikrą dalyką. Tai gali būti kažkas, ką įdomaus radote žygio metu arba bet koks kitas daiktas.

Skautai

Žygio metu nagrinėsime teisingumą: kaip jį supranta Bažnyčia, kaip jį suprantame mes ir kaip galime prisidėti prie teisingesnio pasaulio.

VIETA	Dzūkijos nacionalinis parkas
MARŠRUTAS (žemėlapiu ieškokite Priedų skiltyje)	Kauno autobusų stotis - Merkinės kryžkelė - Merkinės Švč. Mergelės Marijos ėmimos į dangų bažnyčia - Merkinės piliakalnis - Merkinės apžvalgos bokštas - Merkinės kryžkelė - Bingeliai - Merkinės kryžkelė
MARŠRUTO ILGIS	14,3 km
ŽYGIO EIGA	Merkinės bažnyčia: biblijinė teisingumo samprata/ šv. Mišios Merkinės piliakalnis: „Išmesk nevertingą iš laivo“ Merkinės apžvalgos bokštas: pietūs Bingeliai (miškas): „Būk teisėjas“ Merkinės kryžkelė, kelionė namo: refleksija

MERKINĖS ŠVČ. MERGELĖS MARIJOS ĖMIMO Į DANGŲ BAŽNYČIA: DISKUSIJA

Trukmė: 50 min

Tikslas – aptarti, kaip Senajame ir Naujajame Testamente keitėsi teisingumo samprata, kas yra teisingumas ir kaip mes jį suprantame.

Prieš diskusiją.

Jn 8, 1-11

Jėzus nuėjo į Alyvų kalną. Auštant jis vėl pasirodė šventykloje. Visi žmonės rinkosi prie jo, o jis atsisėdęs juos mokė. Tuomet Rašto aiškintojai ir fariziejai atveda moterį, sugautą svetimaujant. Pastatė ją žmonių akivaizdoje ir kreipėsi į jį: „Mokytojau, ši moteris buvo nutverta svetimaujant. Mozė mums Įstatyme yra liepęs tokias užmušti akmenimis. O tu ką pasakysi?“ Jie tai sakė, spėdami jam pinkles, kad turėtų kuo apkaltinti. Bet Jėzus pasilenkęs ėmė pirštu rašyti ant žemės. Jiems nesiliaujant kamantinėti, jis atsitiesė ir tarė: „Kas iš jūsų be nuodėmės, tegu pirmas sviedžia į ją akmenį.“ Ir vėl pasilenkęs rašė ant žemės. Tai išgirdę, jie vienas po kito ėmė trauktis šalin, pradedant nuo vyresniųjų. Galiausiai liko vienas Jėzus ir ten bestovinti moteris. Atsitiesęs Jėzus paklausė: „Moterie, kur jie pasidėjo? Niekas tavęs nepasmerkė?“ Ji atsiliepė: „Niekas, Viešpatie.“ Jėzus jai tarė: „Nė aš tavęs nepasmerksiu. Eik ir daugiau nebensidėk.“

Šios ištraukos aiškinimą galima rasti čia: <http://bit.ly/teisingumasBiblijoje>

Klausimai diskusijai:

- Kaip keitėsi teisingumo supratimas Biblijoje?
- Ar žinau dar kokių nors istorijų apie teisingumą Biblijoje?
- Kas man yra teisingumas? Kuriam iš Testamente aptariamų teisingumų aš labiau pritariu - senajam ar naujajam? Kodėl?
- Ar man sunku būti teisingu kasdieniame gyvenime? Kodėl?
- Kada susiduriu su neteisybe? Kaip tada elgiuosi?

Patarimas vadovui: Rekomenduojama turėti kalbėjimo daiktą taip užtikrinant, kad visi galės pasisakyti. Skatinti, kad kalbėtų kiekvienas.

MERKINĖS PILIAKALNIS: „IŠMESK NEVERTINGĄ IŠ LAIVO“

Trukmė: 40 min

Tikslas – pamėginti patiems pagalvoti, kas būtų teisingiausia, prisiminti, kad sprendimą kartais ap sunkina aplinkybės.

Taisyklės.

Jūs visi skridote lėktuvu, kuris sudužo į vandenyną. Visi žuvo, išskyrus jus. Išsigelbėti galite gelbėjimosi plaustu nuplaukdami iki artimiausios salos. Tačiau visi išsigelbėti negalite, nes plaustas per mažas ir jūsų svoris gramzdina jį žemyn. Todėl turite išmesti keturis žmones, kitaip nuskęsite visi.

Turite tik žemėlapią ir kompasą, telefonai negaudo ryšio. Vienas jūsų yra sužeistas. Turite suprasti, kad saloje taip pat jums gali tekti išbūti keletą dienų.

Eiga.

- Kiekvienas išsitraukia lapelį su tam tikru asmeniu ir trumpa jo biografija.
- Visi pasisako, kas jie tokie.
- Per 10-15 minučių (priklausomai nuo to, kaip aktyviai diskutuojama – vadovas turi stebėti, ir gali sutrumpinti laiką) skautai turi nuspręsti, ką išmeta iš laivo.

Pasiūlymas vadovui: galite sukurti istoriją, kas nutinka, kai žmonės yra išmetami. Taip galite priversti vaikus svarstyti, ar jie pasirinko teisingai, sukurti klausimų diskusijai.

Pavyzdžiui, jeigu yra išmetamas sergantis brolis, kitam broliui prasideda depresija ir jis tampa visiškai nenaudingas išgyvenusiems).

Klausimai refleksijai:

- Kaip jautėtės? Ar sunku buvo nuspręsti?
- Ar teisinga buvo taip pasielgti, ar kitą kartą nuspręstumėte kitaip?
- Ko reikia, kad sėkmingai išgyventumėte plauste ir saloje?
- Ką darytumėte tokioje situacijoje realybėje?
- Ar visi žmonės yra vienodai vertingi? Kas yra vertė?

Patarimas vadovui: jeigu matote, kad vaikai vangiai išsitraukia į žaidimą, pamėginkite juos paskatinti – papasakokite, kiekvieno plusus, minusus. Nepirškite savo nuomonės!

BINGELIŲ MIŠKAS: SIMULIACIJA „BŪK TEISĖJAS“

Trukmė: 60 min + refleksija 30-40 min

Tikslas - pasimokyti argumentuoti savo požiūrį, pažaisti teisumą.

Detalius veikėjų aprašymus galima rasti Prieduose.

Veikėjai:

- Teisėjas
- Prisiekusieji (7)
- Ginantys advokatai PRIEŠ (2)
- Kaltinantys advokatai UŽ (2)

Eiga.

- Supažindinimas su situacija, eiga. Paskelbimas, kas ką atstovauja, kas dalyvauja. **4 min**
- Prisiekusiujų komisijos prisiekimas. PRISIEKIMAS: **1 min vienam žmogui**
 - Saliutuodamas prisiekusysis sako: „Prisiekiu balsuodamas pasižadau vadovautis sveiku protu, teisingumo principais ir savo nuojauta. Tepadedu man Dievas.“
- ARGUMENTŲ IŠSAKYMAS: **30 min**
 - Pareigūnų advokatas – **2 min**
 - 1 klausimas iš prisiekusių komisijos. Pareigūnų advokato atsakymas.
 - Verslininkų advokatas – **2 min**
 - 1 klausimas iš prisiekusių komisijos. Pareigūnų advokato atsakymas.
 - Procesas kartojamas 3 kartus.
- **5 minučių pertrauka**, per kurią prisiekusieji turi nuspręsti.
- Pasakius visus argumentus, prisiekusieji išsako savo verdiktą – patariamasis balsas. **1 min**
- Advokatai gali tarti po paskutinį žodį. **1 min vienam advokatui**
- Skelbiama 5 minučių pertrauka.
- Teisėjas paskelbia savo verdiktą.

Klausimai refleksijai.

- Ar buvo sunku įsijausti į vaidmenį? Kaip jautėtės būdami tokiaime vaidmenyje?
- Kaip jums iš tikrųjų atrodo, ar vaikai turėtų dirbti, o ne mokytis? Kodėl?
- Koks nuosprendis būtų teisingiausias? Kodėl?
- Ar norėtumėte būti tų vaikų vietoje?
- Ar visi žmonės lygūs? Kodėl egzistuoja tokia nelygybė tarp žmonių?
- Kaip galėtume pagerinti tų vaikų gyvenimą?

MERKINĖS KRYŽKELĖ, KELIONĖ NAMO: REFLEKSIJA

Trukmė: priklausomai nuo skautų skaičiaus, apie 40 min

Refleksiją siūloma daryti principu „Man patiko“, „Pastebėjau“, „Supratau“, „Norėčiau pasiūlyti“, kai kiekvienam punktu yra skirtingi daiktai, tarkime: saldainis (man patiko), akmuo (pastebėjau), pieštukas (supratau), šaukštas (norėčiau pasiūlyti).

Patarimas vadovui: jeigu yra du vadovai, vienam siūloma vesti refleksiją, o kitam užrašinėti skautų mintis. Svarbu, kad vadovai taip pat pasisakytų, tačiau tą reikėtų daryti paskutiniams, taip „uždarant“ klausimą. Siūloma taikyti kalbėjimo daikto metodą, kai kalba tik tas, kuris turi tam tikrą dalyką. Tai gali būti kažkas, ką įdomaus radote žygio metu arba bet koks kitas daiktas.

Patyrę skautai

Kalbėsime apie meilę sau – savybę, kuri yra labai svarbi kiekvienam žmogui. Nagrinėsime, kaip ji yra susijusi su punktu Dievui ir ką galime padaryti iš meilės sau.

VIETA	Žemaitijos nacionalinis parkas
MARŠRUTAS (žemėlapiu ieškokite Priedų skiltyje)	I DIENA Kaunas - Plateliai - Šeirės pažintinis takas - Platelių gimnazija II DIENA Platelių dvaro parkas - Siberijos apžvalgos bokštas - Palanga - Kaunas
MARŠRUTO ILGIS	14 km
ŽYGIO EIGA	Kaunas-Plateliai: diskusija, tualetinio popieriaus gabalėlių žaidimas Šeirės takas: apie tai, kaip lengva matyti kitus, bet sunku pastebėti save. Pirmas dalis. Platelių ežeras: pietūs Nakvynės vieta: Platelių gimnazijoje. VAKARE apie tai, kaip lengva matyti kitus, bet sunku pastebėti save. Antra dalis. RYTE joga Siberijos apžvalgos bokštas: meditacija Platelių dvaro parkas: unfollowinti neįkvepiančius žmones Plateliai-Palanga: nesiskundimo valandėlė Palanga: tikslai sau Palanga - Kaunas: refleksija

KAUNAS-PLATELIAI: DISKUSIJA

Trukmė: 2 val

Tikslas – pasidalinti savo mintimis apie meilę apskritai, panagrinėti, kaip skirtingai ji gali būti suvokiama ir kuo meilė yra susijusi su punktu Dievui.

Prieš diskusiją.

„Kas yra meilė“ (Pokyčių dinamika)

Kai apsibrėždavau, jog meilė yra neapykantos priešprieša, ji tapdavo kažkokia menka, nepilnavertė. Nors lyg ir atrodė, kad būtų logiška – juk yra diena ir naktis, gėris ir blogis, džiaugsmas ir skausmas. Tačiau šitam meilės suvokimui pritrūkdavo tos gelmės, kuri tvyro žodyje, kažkoks nepilnumas jausdavosi. Ir taip blūdinėjau, kol pačią meilę paskyriau savo suvokimo atskaitos tašku. Kadangi meilė yra pasaulį varanti jėga, ji nebegali būti nei kieno nors priešprieša, nei kieno nors dalis. Kaip neina apsaityti horizonto, įrėminti dangaus, taip neina apibrėžti meilės.

Net jeigu kyla neapykanta, joje klajoja meilė. Keista, kaip taip gali būti? Neapykanta kyla tik tada, kai jaučiam meilės trūkumą, kai ji nuklaidžioja kažkur ir kažkodėl. Mes juk tampame pikti ir nelaimingi tik tuomet, kai jaučiamės neišmyleti. Nemeilės sau ištakos dažnai glūdi savęs sumenkinime ir nepasitenkinime vaikystėje. Mane ši emocija nukėlė į 6-tuosius gyvenimo metus. Tada lankiau meninę gimnastiką. Treniravausi salėj ir viena akim stebėjau besitreniruojančius suaugusiuosius, atliekančius sudėtingas kompozicijas. Atrodė, jog širdy per maža jausmo, kuris išreikštų mano susižavėjimą. Tą neapsakomą akimirką širdy nusprendžiau, jog aš nevykėlė, nes man to nepavyksta padaryt. Ir jeigu tik kada gyvenime pasikartodavo situacija, jog kažkuo labai susižavėdavau, susikibdavau parankėm su menkavertiškumo jausmu. Meilė sau užplūdo tik emociškai išlipus iš šliaužtukų. Kaip būtų tobula, jei esant meilės nepakankamumui, gydytojai galėtų išrašyti meilės papildų. Jei nusikaltėliams būt skiriama meilės spinduliuotė.

Kas yra meilė? Meilė yra nuolatinė būseną, o neapykantą pasirenkame patys tada, kai nebenerime jausti meilės. Kamuojamės skausme tada, kai atsisakome mylėti. Atrodo, juk labai kvaila pačiam pasirinkti kančią, bet mes taip elgiamės. Kodėl atsisakome mylėti ir būt mylėtini? Širdies nebelinguoja meilė, kai manomės esą vertingesni už kitą, kai skeliame pasaulį tarsi malką – į dvi dalis – į gerą ir į blogą. Kuri gėlė geresnė – rugiagėlė ar rožė? Kairė ar dešinė akis reikalingesnė? Meilė sau ir kitiems įsiviešpatauja, kai mylime visus ponus ir ponias, gyvenančius mumyse (puikybę, išdidumą, neapykantą, pyktį ir kitus). Leisk sau prisiminti įsimylėjimo akimirką, pirmas

dienas, mėnesius, metus... Tiesiog gera būti, tylėti ir žiūrėti kažkur, net nesvarbu kur. Neapsakomai gera iš meilės jaudulio drebančiom rankom lankstyti ir plukdyt gyvenimu svajonių laivelius. Gera, nes nesinori nieko keisti, auklėti ir tobulinti. Lengva pamilti kažką, bet žymiai sunkiau mylėti. <...>

Neįmanoma meilės patirti, įgyti ar surasti, jos niekur nėra kaip atskirtybės. Ar gali surasti save kituose? Meilė yra mumyse, tereikia leisti sau ją jausti, tiesiog sutikti, kad nuostabus širdies žiedas išsiskleistų.

Kor 1, Šventasis Raštas

Aš trokštu jums nurodyti
dar prakilnesnį kelią:
Jei kalbėčiau žmonių ir angelų kalbomis,
bet neturėčiau meilės, aš tebūčiau
žvangantis varis ir skambantys cimbolai.
Ir jei turėčiau pranašystės dovaną
ir pažinčiau visas paslaptis ir visą mokslą;
jei turėčiau visą tikėjimą, kad galėčiau net kalnus
kilnoti,
tačiau neturėčiau meilės, aš būčiau niekas.
Ir jei išdalyčiau vargšams visa, ką turiu,
jeigu atiduočiau savo kūną sudeginti,
bet neturėčiau meilės, – nieko nelaimėčiau.
Meilė kantri, meilė maloninga, ji nepavydi;
meilė nesididžiuoja ir neišpuiksta.
Ji nesielgia netinkamai, neieško savo naudos,
nepasiduoda piktumui, pamiršta, kas buvo bloga,
nesidžiaugia neteisybe,
su džiaugsmu pritaria tiesai.
Ji visa pakelia, visa tiki,
viskuo viliasi ir visa ištvėria.
Meilė niekada nesibaigia.

„aš nekenčiu plauti indų“ (Gintarė Rūgputis)

tvarkytis yra okei. kartais net labai patinka. siurbti irgi okei. valyti dulkes - okei. valyti grindis su grindų kempine ant pagalio - okei. o plauti grindų aš nekenčiu. man galėtų sakyti 'imk skudurą, išplauk grindis, duosiu dešimt eurų' ir aš jų neplačiau. net jei saktų 'duosiu dvidešimt'. bet atvažiuoju pas močiutę, klaupiuosi ant žemės ir plaunu. DĖL IR IŠ MEILĖS. nes meilė nesididžiuoja ir neišpuiksta.

nes meilė nėra tik jausmas. meilė nėra patogi būseną, kurioje man niekada nepaskausta šono arba nenutirpsta koja. meilė nėra tai, kas TIESIOG nutinka, o nutikus viskas susitvarko ir tu daugiau gyvenime nebebūni liūdnas / pasimetęs / susierzinęs. meilė nėra tai, kam nutikus įvyksta stebuklas ir tau niekada nebereikia įdėti pastangos, kad mylėtum. meilė nepaverčia tavo mylimojo neklystančiu. meilė neuždeda tau nematomų pagalvių ant kelėnių, kad atsiklaupus plauti grindis nebeskaudėtų. bet meilė tau duoda prasmę: aš galiu kentėti skausmą, galiu atsisakyti to, kas man brangu, o kitą žeidžia, galiu nuryti piktus žodžius. galiu patylėti. galiu kalbėti, kai jau nebeturiu jėgų. galiu perjungti dainą. galiu prisiimti atsakomybę. galiu pažinoti tavo klaidas ir ydas ir vis tiek tave apkabinti. visą. galiu atsikelti trim valandom anksčiau. galiu, tai, ko šiaip nenoriu galėti, nes turiu prasmę.

aha, meilė yra jausmas, bet dar labiau už tai meilė yra VEIKSMAS. nes jei meilė tik jausmas, tai ji kažkada pasibaigia. bet iš tikrųjų, pati iš savęs ji nesibaigianti. ji baigiasi tik tada, kai neberandam jėgų dėl jos atsistoti nuo sofos. o viskas, ką slepiam po žodžiu MEILĖ, sakydami, kad ji trunka tris metus, tėra įsimylėjimas, kurį galiu justti tūkstančiams žmonių šitame pasaulyje. net tiems, kurie nekalba mano kalba. ir tiems, kurių širdies niekada nepažinsiu. ir net tiems, kurių niekada nesutiksiu.

įsimylėjimas nutinka. meilę reikia rinktis. bet įsimylėjimas nesiklaupia ir neplauna grindų.

Penkios meilės kalbos

PIRMA. Laikas kartu.

Ar matei poreles ar draugų grupes, kurie būriu ateina į kavinę, užsisako kavos ir tada atskirai skaito žurnalus, dirba kažką kompiuteryje ar telefone? Arba, pavyzdžiui, poras, kurioms itin svarbu bent kartą per savaitę 6 susėdus kartu žiūrėti filmą, virtuvėje ruošti vakarienę ar daryti dar ką drauge? Šie žmonės vertina laiką kartu. Ir taip, įskaitant ir draugus, kavinėje sėdinčius kartu, tačiau įlindusius į telefonus. Feisbuke neseniai regėjau daug laikų sulaukusį kažkokios moters nusiskundimą tokiu elgesiu. Tačiau tai tik šių draugų meilės ir draugystės kalba.

Tokio tipo žmonėms svarbiausia, kad būtum kartu.

ANTRA. Prisilietimai.

Taip, tai tie du veikėjai kavinės gale, prilipę viens su kitu ir besilaižantys lyg kokie katinukai. Arba, jei tau malonu prisiliesti prie kito žmogaus – tai esi tu. Svarbu pastebėti, kad prisilietimai nėra lygu seksui. Kai kuriems 7 gali atrodyti, kad prisilietimai jiems labai svarbūs. Kai išties – tai tik natūralus poreikis išreikšti save seksu. Prisilietimai gali būti įvairūs. Pavyzdžiui, tėtis, kuriam kalbant su vaiku patinka padėti ranką ant peties, turbūt prisilietimus įvertina. Arba žmona, norinti visada būti mažasis šaukštelis lovoje, irgi turbūt mėgsta prisilietimus.

Tokiems žmonėms geriausia dovana yra nuoširdus apsikabinimas, rankos paspaudimas, draugiškas niukstas šonan ar pietietiškas pakštelėjimas žandan. Jiems svarbu prisiliesti.

TREČIA. Dovanos.

Aha, jos! Dažniausiai daikto forma, bet gali būti ir virtualios – svarbu, kad dovanotų.

Ir nemanyk, kad visiems patinka dovanos. Lygiai kaip pirmos dvi kalbos, ši nėra visiems vienodai priimtina ir suvokiama. Pavyzdžiui, aš – dovanų nekenčiu. Niekada nemėgau ir nemėgstu šiandien. Tačiau kitiems svarbu. Net jei dovanos nėra itin naudingos. Pavyzdžiui, Mardžei Simpsons patinka Houmerio dovanojama automobilio alyva.

Iš esmės, jei nori parodyti meilę šiems žmonėms – negailėk pinigų, laiko arba išradingumo kuriant dovanėles. Tai gali būti ir kankorėžis iš gražaus miško, ir įdomi knyga.

KETVIRTA. Pagalba.

Tuomet yra šis būdas išreikšti meilę. Turbūt tai svarbiausia mano tėvų kalba (ar bent svarbiausia mamai), nes jie visada nori padėti kitiems ir vertina, kai padedama jiems. Pagalba darbuose gali būti tokia įvairi, kokie įvairūs yra ir patys darbai. Tau galiu patarti pažvelgti į kitus žmones. Ir jei tau nereikia pagalbos ar jei kiti nevertina tavosios – suprask juos; tai natūralu.

Bendraujant su žmonėmis, kuriems svarbi pagalba, stenkis jiems tos pagalbos ir duoti. Arba, jei nori nusimesti našta nuo savęs, tuomet pabrėžk, kad, tarkim, „Šis įtaisas tau labai padės“ ar „Tau padės šis žmogus“.

PENKTA. Palaikymo žodžiai.

Kaip pasakyti palaikantį žodį kitiems? Ogi taip: randi priežastį, kodėl jį sakyti. Paragininimas ar komplimentas be priežasties jį kartojant – bevertis. Pasakai savo mintis. Papildomi balai už pozityvumą. Svarbi dalis – nekartok palaikymo žodžių be galo ir nesakyk jų „nes reikia pasakyti“. Tai atstumia.

Taigi – žmonėms, mėgstantiems žodžius, šių pateik panašiai kaip vaikui saldumynų: ne kasdien ir ne visada tų pačių.

„Pranašas“ (Kahlil Gibran)

Ir jisai pakėlė galvą ir apžvelgė žmones; visi aplinkui nuščiuvo. Ir prabilo jis ailingu balsu:
Kai meilė pamos jums, sekite paskui,
Nors jos keliai rūstūs ir statūs.
O kai ji savo sparnais apglėbs jus, nesipriešinkite,
Nors tarp jos plunksnų paslėptas kardas gali sužeisti.
Ir kai ji kalba, tikėkite,
Nors jos balsas gali išblaškyti jūsų svajas, kaip kad šiaurės vėjas nusiaubia sodą.
Meilė jus karūnuoja, bet ji ir nukryžiuoja.
Ji jus augina, bet ir apgeni.
Ji pakyla iki jūsų viršūnių ir glamonėja švelniausias jūsų šakas, virpančias saulėje,
Bet ji nusileidžia ir iki jūsų šaknų žemėje ir išjudina jas.
Kaip javų pėdus ji surenka jus į save.
Ji kulia jus, kad apnuogintų.
Ji sijoja, kad nubyrėtų pelai.
Ji mala jus iki baltumo.
Ji minko jus, kol suminkštėjat.
O tada ji patiki jus savo šventajai ugniai, kad taptumėt šventąja duona šventajai Dievo puotai.
Visa tai patirsit iš meilės, idant pažintumėt savo širdies paslaptis, o pažinę jas taptumėt Gyvenimo širdies dalimi.
Tačiau jei pabūgęs ieškosit vien meilės ramybės ir meilės malonumo,
Tada geriau jums pridengti savo nuogumą ir, palikus meilės klijimą,
Išeiti į pasaulį be metų laikų, kur jūs juoksitės, bet ne lig soties, ir verksit, bet ne į valias.
Meilė, be savęs, nieko neduoda ir nieko nepaima.
Meilė nieko neturi ir nenori, kad ją kas savintųsi;
Nes meilei pakanka meilės.
Mylėdamas nesakyk, „Dievas mano širdy“, geriau sakyk, „Esu Dievo širdy“.
Ir nemanyk, kad gali nuspręsti meilės kelią, nes meilė, jei laiko tave vertu, pati rodo kelią.
Meilė teturi vieną troškimą - išsipildyti.
Bet jeigu ir mylėdamas neatsisakai troškimų, tegu tai būna šitokie troškimai:
Ištirpt ir bėgančiu upokšniu čiurlenti nakčiai savo dainą.
Pažinti besaikio švelnumo skausmą.
Būt žeidžiamam savo meilės suvokimo;
Ir noriai, džiaugsmingai lieti kraują.
Nubusti auštant, džiugiai plastant širdžiai, ir dėkoti už dar vieną meilės dieną;
Ilsėtis dienovidžio valandą ir medituoti meilės ekstazę;
Sugrižt vakare namo dėkingumo sklidina širdžia;
Ir pagaliau užmigti, širdy besimeldžiant už mylimąjį, o lūpomis šnabždant pagyrimo giesmę.

Klausimai, temos diskusijai:

- Kas, jūsų nuomone, yra meilė?
- Kaip krikščionybė įsivaizduoja meilę, ar ji sutampa su jūsų meilės samprata?
- Kaip žinoti, kad myli? Kuri meilės kalba yra jūsiškė?
- Kuo meilė kitiems skiriasi nuo meilės sau?
- Kaip mylėti save?

Patarimai diskusijos vedėjui:

Rekomenduojama turėti kalbėjimo daiktą, kad būtų galima suvaldyti skautus diskusijos metu. Skatinti išsikalbėti visus, dalyvaujančius diskusijoje. Pradžioje verta perskaityti rekomenduojamus tekstus, juos pasiūlyti skaityti patiems skautams.

ŽAIDIMAS „ATSIVYNIOK GERŲ DALYKŲ“

Taisyklės.

Ratu siunčiamas tualetinio popieriaus ritinėlis, kiekvienas skautas turi atsivynioti po tiek lapelių, kiek jiems gali prireikti iki vakaro, nes daugiau negaus. Kai ratas apsisuka, kiekvienas turi pasakyti tiek gerų dalykų apie save, kiek atsivyniojo lapelių. Svarbu, kad kiekvienas pastebėtų bent po porą dalykų. Siūloma daryti žaidimą po diskusijos apie tai, kas yra meilė.

ŠEIRĖS PAŽINTINIS TAKAS, PLATELIŲ GIMNAZIJA: APIE SAVE IR KITUS

Trukmė: 2 val

Tikslas – aptarti, kaip matome kitus ir save, kodėl svarbu turėti aukštą savivertę ir kaip tai yra meilė sau.

Taisyklės.

1. Per numatytą laiką pastebėti bent po vieną gerą dalyką kiekviename kitame į žygį einančiame skaute. Parašyti kiekvienam skautui po trumpą laiškėlį, kuriame surašomi visi geri dalykai, kurie buvo pastebėti per nurodytą laiką.
2. Numatytą laiką skautai turi pagalvoti apie tai, kas jiems juose pačiuose nepatinka (pradedant išvaizda, baigiant būdu), padaryti sąrašą. Nesvarbu, kiek punktų sugalvosite, bet verta pažvelgti į save ir susirašyti viską sau, suguldyti visas mintis ant popieriaus.

Šeirės take skautams išdalinama po du lapelius: ant vieno jie turi surašyti gerus dalykus apie kitus, ant kito – blogus apie save.

Vakare grįžus į nakvynės vietą rašomi laišukai vieni kitiems su geraisiais bruožais. Gautus laiškus galima skaityti tik tada, kai visi viską yra parašę.

Diskusija: po laiškelių visi palygina savo sudarytus sąrašus su bruožais, kuriuos perskaitė laiškeliuose. Dalykus, kurie nesutampa, garsiai pasakyti ir visiems kartu išdiskutuoti arba pasiskųsti.

Klausimai diskusijai:

- Kaip sekėsi pastebėti gerus dalykus kituose?
- Ar labiau koncentravausi į fizinius ar į dvasinius žmonių bruožus? Kodėl?
- Kaip sekėsi rasti prastų dalykų savyje?
- Ar užduotis būtų buvusi tokia pat (ne)sudėtinga, jeigu būtų reikėję daryti atvirkščiai? Kaip tai susiję su mūsų saviverte?
- Ar savivertė ir meilė sau yra susijusios? Kaip?

PLATELIŲ GIMNAZIJA: JOGA

Trukmė: 15-20 min

Tikslas – pajusti savo kūną, suprasti, kad rūpestis savo kūnu ir makšta taip pat yra susiję su meile sau.

Jeigu tarp žygeivių nėra nei vieno, praktikuojančio jogą, pratimus gali praveisti vadovas. Siūloma ruošiantis žygius pačiam išbandyti mankštos eigą, kad galėtumėte geriau patarti skautams.

Patarimas vadovui: rekomenduojama išbandyti jogos programėles telefone (pavyzdžiui, Daily Yoga), ten labai aiškiai ir vaizdžiai parodoma, kaip pereiti iš vienos pozos į kitą.

SIBERIJOS APŽVALGOS BOKŠTAS: MEDITACIJA

Trukmė: 20 min

Tikslas – bandyti patyrinėti save per kvėpavimą – suvokti, kaip veikia mūsų kūnas, išgirsti jo procesus, leisti protui išsivalyti. Suprasti, kad vidinė ramybė ir sustojimas taip pat yra meilės sau išraiška.

Meditaciją verta rinktis atlikti gamtoje, sėdint ant žemės. Sukurkite gerą atmosferą, nura-
minkite skautus, leiskite jiems jaustis saugiai. Jeigu nuspręsite rinktis užrašytą meditaci-
ją, prieš išbandant ją su skautais pasibandykite paskaityti garsiai, pajuskite savo balsą,
kaip jis iš tiesų skamba, nes meditacijos kokybė priklauso nuo skaitovo. Jeigu nuspręsite,
kad nenorite skaityti, siūloma naudotis išmaniosiomis technologijomis:

- Lietuvių sukurta programėlė „Ramu“ (Android ir iOS vartotojams)
- Meditacija iš James R. Doty knygos „Proto ir širdies magija“ (anglų kalba)

<http://bit.ly/protoirsirdiesmagija>

PLATELIŲ DVARO PARKAS: NEĮKVEPIANTI SOCIALINĖ MEDIJA

Trukmė: kiekvienam asmeniškai 10-20 min

Tikslas - išvalyti savo socialinių tinklų naujienas nuo neįkvepiančių žmonių ir paskyrų, suprasti, kad mylime save ir teikdami sau geriausią turinį socialinėje erdvėje.

Paprašykite skautų išsirinkti vieną socialinį tinklą, kurį jie nuolat naudoja. Ir tuomet labai kritiškai vertinant *unfollowinti* paskyras, kurios skleidžia neigiamas naujienas ar tiesiog teršia laiką ir vietą naujienų sraute. Kas ištrinė daugiausia paskyrų?

PLATELIAI-PALANGA: NESISKUNDIMO VALANDĖLĖ

Trukmė: apie 1 val

Tikslas – suprasti, kad neigiamos mintys apie save ir kitus atsiliepia mūsų nuotaikai. Suprasti, kad užtenka įdėti nedaug pastangų, kad būtų geriau gyventi.

Mes su skautais iš Platelių į Palangą vykome automobiliu, tai užtruko apie valandą. Visos šios kelionės metu buvo negalima skūstis. Pastebėjome, kad reikia labai save sekti, nes esame taip įpratę viskuo skūstis, kad net nepastebime, kada tai darome.

PALANGA, KELIONĖ NAMO: REFLEKSIJA

Tikslai.

Trukmė: 15 min

Tikslas – pagalvoti, ką supratau apie meilę sau, kaip galiu tai pritaikyti gyvenime.

Kiekvienas skautas turi išsikelti sau tris tikslus sau pagal metodą 24/7/1. Ką padarysiu dėl savęs per ateinančias 24 valandas? Per ateinančias 7 dienas? Per mėnesį? Tikslai užrašomi ant lapelių, kurie lieka kiekvienam skautui. Visi garsiai perskaito bent po vieną tikslą iš kiekvienos kategorijos, taip pasižadėdami ne tik sau, bet ir kitiems.

Patarimas: rašykite tikslus būtuojų laiku, pvz., iki tada ir tada padariau tą ir tą (o ne padarysiu tą ir tą).

Refleksija.

Trukmė: priklausomai nuo skautų skaičiaus, apie 1 val

Siūloma rinktis saldžiosios refleksijos metodą: maišelyje yra saldainiai (siūloma Skittles arba M&Ms), kiekvienas nežiūrėdamas ima po keletą saldainių. Ištraukus turi atsakyti į klausimus pagal saldainių spalvas. Atsakius į klausimą, galima suvalgyti saldainį. Jeigu vyksta keli vadovai, vienam siūloma vesti diskusiją, kitam užrašinėti svarbiausias skautų mintis.

SPALVOS:

Raudona – kas man nepatiko?

Geltona – kas nuliūdino?

Žalia – kas patiko?

Violetinė – kas nustebino?

Oranžinė – ką pastebėjau?

Patarimas vadovui: jeigu yra du vadovai, vienam siūloma vesti refleksiją, o kitam užsirašinėti vilkų mintis. Svarbu, kad vadovai taip pat pasisakytų, tačiau tą reikėtų daryti paskutiniams, taip „uždarant“ klausimą.

Suaugę skautai

Programos metu reflektuosime praėjusius metus, kalbėsime apie tai, ką norėtume pakeisti savo elgesyje bei aptarsime įvairius požiūrius į atgailą ir atleidimą.

VIETA	Kuršių Nerijos nacionalinis parkas
MARŠRUTAS (žemėlapiu ieškokite Priedų skiltyje)	I DIENA Kaunas - Klaipėda - Smiltynė - Nidos autobusų stotis - Nidos švyturys - Parnidžio kopa - saulės laikrodis - Nidos oro uostas - Baltijos jūra - "Parnidžio kopos" apartamentai (nakvynės vieta) II DIENA Nidos Marijos, Krikščionių Pagalbos bažnyčia - Nidos autobusų stotis - Smiltynė - Klaipėda - Kaunas
MARŠRUTO ILGIS	15 km
ŽYGIO EIGA	Kaunas-Klaipėda: diskusija apie atgailą, įvairias jos sampratas Nidos švyturys: žingsnių žaidimas Parnidžio kopa: pietūs Saulės laikrodis: mazgeliai 1 Nidos oro uostas: mazgeliai 2 Baltijos jūra: laiškas sau Nakvynės vieta: filmas apie atgailą, filmo refleksija Nidos bažnyčia: šv. Mišios Klaipėda: refleksija

KAUNAS - KLAIPĖDA: DISKUSIJA „ATGAILA IR ATLEIDIMAS - KODĖL JIE REIKALINGI?“

Trukmė: 2 val

Tikslas – pasidalinti savo mintimis apie atleidimą ir atgailą, panagrinėti, kaip skirtingai jie gali būti suvokiami. Aptarti savo požiūrį į pasiūlytas sampratas.

Prieš diskusiją.

Ezekielio 18, 1-32

VIEŠPATIES žodis atėjo man: „Ką jūs manote, kartodami šitą patarlę apie Izraelio žemę: „Tėvai valgė rūgščių vynuogių, o vaikams atšipo dantys“? Kaip aš gyvas, – tai Viešpaties DIEVO žodis, – šita patarlė nebebus daugiau kartojama Izraelyje. Tikėk manimi! Visi žmonės yra mano, – kaip tėvo gyvybė, lygiai taip ir sūnaus gyvybė man priklauso. Mirs tik žmogus, kuris nusideda.

Jei žmogus yra teisus ir elgiasi teisingai ir teisiai, – jei jis alkuose nevalgo, savo akių į Izraelio namų stabus nekelia, neišniekina savo artimo žmonos, nesiartina prie moters per jos mėnesines; jei jis nė vieno neskriaudžia, skolininkui gražina jo užstatą, nieko prievarta neatima, duona su alkanu dalijasi, nuogą drabužiu dengia; jei jis už palūkanas neskolina ir nelupikauja, nuo neteisybės savo ranką sulaiko, teisingą nuosprendį daro žmonėms susiginčijus; jei jis gyvena pagal mano įstatus ir, ištikimai elgdamasis, vykdo mano nuosprendžius, – toks žmogus yra teisus. Jis tikrai bus gyvas, – tai Viešpaties DIEVO žodis.

Jei jis susilauktų sūnaus – mušėikos ir galvažudžio, – darančio bet kurį iš tų dalykų, nors jo tėvas nedaro nė vieno iš jų, – tokio, kuris valgytų alkuose, išniekintų savo artimo žmoną, skriaustų vargšą ir beturtį, plėšikautų, negražintų užstato skolininkui, savo akis keltų į stabus, darytų bjaurastį, skolintų už palūkanas ir lupikautų, – nejaugi jis liks gyvas? Jis negyvens! Jis padarė visus tuos bjaurius nusikaltimus, – jis tikrai mirs, jo kraujas kris ant jo paties.

Štai! Jei tas žmogus susilauktų sūnaus, kuris, pamatęs visas savo tėvo padarytas nuodėmes, apsigalvoja ir nesieltgia taip kaip jis, – nevalgo alkuose ir savo akių nekelia į Izraelio namų stabus, neišniekina savo artimo žmonos, nė vieno neskriaudžia, nereikalauja užstato, nepasiima nieko prievarta, dalijasi savo duona su alkanu, pridengia drabužiu nuogą, sulaiko savo ranką nuo skriaudos vargšui, neima palūkanų ir nelupikauja, laikosi mano nuostatų ir gyvena pagal mano įstatus, – jis nemirs dėl savo tėvo kaltės. Jis tikrai bus gyvas. Kadangi jo tėvas smurtaudamas skriaudė savo brolių ir darė pikta savo tautiečiams, tikėk manimi, jis mirs dėl savo kaltės.

Jūs klausiate: „Kodėl sūnus neturėtų kentėti dėl tėvo kaltės?“ Todėl, kad sūnus darė, kas yra teisinga ir teisu, – visų mano įstatų laikėsi, – todėl jis tikrai bus gyvas! Žmogus, kuris nusideda, turi mirti. Vaikas nekentės už tėvo kaltę nei tėvas nekentės už vaiko kaltę. Teisiojo teisumas bus jam įskaitytas, ir nedorėlio nedorumas bus jam įskaitytas.

Bet jei nedorėlis atgailauja už visas savo nuodėmes, kurias buvo padaręs, laikosi mano įstatų ir daro, kas teisinga ir teisu, jis tikrai bus gyvas – nemirs. Nė vienas jo nusikaltimų, kuriuos jis buvo padaręs, nebus atsimintas, – jis bus gyvas dėl savo teisumo darbų. Argi aš trokštu nedorėlio mirties, – tai Viešpaties DIEVO žodis, – o ne kad jis grįžtų iš savo nedoro kelio ir gyventų?

Bet kai teisusis nusigręžia nuo teisumo ir daro pikta, sekdamas nedorėlio bjaurystėmis, kurias nedorėlis daro, nejaugi jis bus gyvas? Nė vienas jo teisumo darbų, kuriuos jis buvo padaręs, nebus atsimintas dėl jo neištikimybės, kuria jis nusikalto, ir dėl nuodėmės, kuria nusidėjo, – dėl jų mirs.

Jūs sakote: „Viešpaties kelias neteiskus!“ Gerai įsiklausykite, Izraelio namai: „Nejau mano kelias neteiskus? Argi nėra jūsų keliai neteisūs?“ Kai teisus žmogus nusigręžia nuo teisumo, elgiasi neteisingai, – jis dėl to mirs. Jis mirs dėl savo neteisingumo. Ir kai nedorėlis nusigręžia nuo savo nedorumo, daro, kas yra teisinga ir teisu, – jis išgelbės savo gyvybę. Dėl to, kad susiprato ir nusigręžė nuo visų nusikaltimų, kuriuos buvo padaręs, tikrai jis bus gyvas, – jis nemirs. Tačiau Izraelio namai sako: „Viešpaties kelias neteiskus!“ Argi nėra mano keliai teisūs, o Izraelio namai? Argi nėra jūsų keliai neteisūs?

Todėl aš teisiu jus kiekvieną pagal jo kelią, Izraelio namai, – tai Viešpaties DIEVO žodis. Grįžkite ir gręžkitės nuo savo nusikaltimų, – tenebūna jie daugiau jums proga parpulti. Meskite nuo savęs visus nusikaltimus, kuriais nusikaltote, kurkite sau naują širdį ir naują dvasią. Kodėl gi norite mirti, Izraelio namai? Aš netrokštu nė vieno mirties, – tai Viešpaties DIEVO žodis. Grįžkite ir būkite gyvi!

*Siracido knyga 8, 1-5
Taktas ir sveika nuovoka*

Nesigalynėk su didžiūnu,
kad kartais nepakliūtum jam į rankas.
Nesileisk į ginčą su turtuoliu,
kad kartais jis neužmokėtų už tavo pražudymą.
Juk auksas daugelį yra apakinęs
ir karaliams protą sumaišęs.
Nesibark su patauška,
nekrauk malkų ant jo ugnies.
Nejuokauk su neišauklėtu žmogumi,
kad kartais jis neižleistų tavo protėvių.
Neužgauliok atgailaujančio;
atsimink, kad visi mes esame kalti.

*Išminties knyga, 15-26
Su Egiptu Dievas elgiasi gailestingai*

Atmokėdamas už jų kvaišą ir nedorą mąstymą, skatinusį juos garbinti nebylius žalčius ir beverčius žvėris, tu siuntei spiečius nebylių gyvūnų jiems nubausti, kad sužinotų, jog tuo pačiu žmogus baudžiamas, kuo nusideda. Juk tavo visagalė ranka, sukūrusi pasaulį iš padrikos medžiagos, lengvai galėjo pasiųsti prieš juos būrius meškų ar drąsių liūtų, ar naujai sukurtų, itūžusių nežinomų žvėrių, ar tokių, kurie prunkščia ugnimi, ar tokių, kurių akys baisias kibirkštis svaido. Ne tik jų daroma žala galėtų sunaikinti, bet ir vien klaiką keliantis jų pasirodymas galėtų užmušti kiekvieną. Tačiau net be viso to, teisingumo vejami ir tavo galybės blaškomi, jie vienu atsikvėpimu galėjo būt išguldyti. Betgi tu sutvarkei visa, žiūrėdamas ir saiko, ir skaičiaus, ir svorio. Juk tu visad gali parodyti savo didžiąją jėgą, ir kas galėtų priešintis tavo rankos galybei? Juk prieš tave visas pasaulis yra kaip dulkelė, nusverianti svarstyklės, ir kaip ryto rasos lašas, nukrintantis ant žemės.

Bet tu esi gailestingas visiems, nes tu visa gali; tu nepaisai žmonių nuodėmių, kad jie galėtų atgailauti. Juk tu myli visa, kas yra, ir nesišlykšti niekuo, ką esi padaręs, nes nebūtumei padaręs, jeigu būtum nekentęs. Kaip būtų galėjęs kas nors išsilaikyti, jeigu tu nenorėtumei? Ar būti išlaikytas, jeigu nebūtų buvęs tavo pašauktas? Tu pasigaili visų, nes jie yra tavo, VIEŠPATIE, – tavo, kuris myli visa, kas gyva.

Kas yra atgaila, ir kodėl ji yra būtina išgelbėjimui? (gotquestions.com)

Daugumos supratimu žodis „atgaila“ reiškia „nusisukti nuo nuodėmės“. Tai nėra biblinis atgailos apibūdinimas. Biblijoje žodis „atgaila“ reiškia „pakeisti mąstymą.“ Biblijoje taip pat parašyta, kad tikra atgaila pakeis ir veiksmus (Luko 3:8-14; Apaštalų darbų 3:19). Apaštalų darbų 26:20 rašoma: „skelbiau, kad žmonės atgailautų, gręžtųsi į Dievą ir imtųsi atgailos vertų darbų.“ Pilnas biblinis „atgailos“ apibūdinimas yra mąstymo pakeitimas, kuris pasireiškia veiksmų pasikeitimu.

Koks tuomet yra ryšys tarp atgailos ir išgelbėjimo? Apaštalų darbų knyga skiria ypač daug dėmesio atgailai, susijusiai su išgelbėjimu (Apaštalų darbų 2:38; 3:19; 11:18; 17:30; 20:21; 26:20). Kalbant apie išgelbėjimą, atgailauti reiškia pakeisti mąstymą apie Jėzų Kristų. Sėkminių dienų Petras pabaigė savo pamokslą (Apaštalų darbų 2) kviesdamas žmones atgailauti (Apaštalų darbų 2:38). Už ką atgailauti? Petras kviečia žmones, kurie atstūmė Jėzų (Apaštalų darbų 2:36), pakeisti jų mąstymą apie Jį ir pripažinti, kad Jis iš tikrųjų yra Viešpats ir Kristus (Apaštalų darbų 2:36). Petras kviečia žmones pakeisti savo mąstymą, nebeatstūmti Kristaus kaip Mesijo, bet tikėti Juo kaip Mesiju ir Gelbėtoju.

Atgaila ir tikėjimas gali būti suprasti kaip „dvi tos pačios monetos pusės“. Neįmanoma pasitikėti Jėzumi Kristumi kaip savo Gelbėtoju prieš tai nepakeitus savo mąstymo apie tai, kas Jis yra ir ką Jis padarė. Kartais tai atgaila dėl sąmoningo atmetimo, o kartais tai atgaila dėl nežinojimo arba nesidomėjimo. Biblinė atgaila, kalbant apie išgelbėjimą, - tai mąstymo pakeitimas nuo Kristaus atmetimo į tikėjimą Juo.

Mums būtina suprasti, kad atgaila nėra darbas, kurį mes atliekame, kad užsitarnautume išgelbėjimą. Niekas negali atgailauti ir ateiti pas Dievą, nebent Dievas patraukia tą žmogų pas save (Jono 6:44). Apaštalų darbų 5:31 ir 11:18 moko, kad atgaila ateina iš Dievo - ji įmanoma tik dėl Jo malonės. Niekas negali atgailauti nebent Dievas jam leidžia atgailauti. Visas išgelbėjimas, įskaitant atgailą ir tikėjimą, yra Dievo darbo rezultatas - Jis mus traukia prie savęs, atveria akis ir pakeičia mūsų širdis. Dievo kantrybė veda mus į atgailą (2 Petro 3:9) kaip ir Jo gerumas (Romiečiams 2:4).

Nors atgaila nėra darbas, kuris mums užtarnauja išgelbėjimą, tačiau į išgelbėjimą vedanti atgaila pasireiškia darbais. Neįmanoma pilnai pakeisti savo mąstymo, nepakeičiant savo veiksmų. Biblijoje atgaila pasireiškia veiksmų pakeitimu. Dėl šios priežasties Jonas Krikštytojas ragino žmones: „Duokite vaisių, vertų atgailos!“ (Mato 3:8). Žmogus, kuris tikrai atgailavo dėl Kristaus atmetimo ir patikėjo Kristumi, pasižymės pakeistu gyvenimu (2 Korintiečiams 5:17; Galatams 5:19-23; Jokūbo 2:14-26). Teisingai apibūdinta atgaila yra būtina išgelbėjimui. Biblinė atgaila - tai mąstymo apie Jėzų Kristų pakeitimas ir per tikėjimą atsigręžimas į Dievą išgelbėjimui (Apaštalų darbų 3:19). Nusigręžimas nuo nuodėmės nėra atgailos apibūdinimas, bet tai yra vienas iš nuoširdžios, tikėjimu Viešpačiu Jėzumi Kristumi paremtos atgailos rezultatų.

ATLEIDIMUI REIKIA SUBRĘSTI

Gebėjimas atleisti auga su patirtimi, jo mokomasi. Mullet Girard, atlikusi gebėjimo atleisti tyrimus JAV ir Azijoje, išskyrė šešias atleidimo stadijas, siejamas su žmogaus branda.

Kerštaujuantis atlaidumas: atleisiu skriaudikui, tik kai šis bus nubaustas ir kentės ne mažiau negu aš.

Sąlyginis atleidimas: atleisiu, kai atgausiu tai, ką iš manęs paėmė. Toks atleidimas būdingas 9–10 amžiaus vaikams.

Tikimybinis atleidimas: galiu atleisti savo artimiesiems, net jeigu neatgaunu to, kas iš manęs paimta. Šis požiūris ima vyrauti sulaukus 15–16 m. amžiaus.

Teisiškas atleidimas: atleidžiu, nes taip pasielgti skatina mano religiniai ar filosofiniai įsitikinimai. Toks atleidimas paplitęs tarp jauno ir vidutinio amžiaus žmonių.

Atleidimas kaip socialinė harmonija: atleidžiu, nes noriu palaikyti gerus santykius.

Atleidimas kaip meilė: atleidžiu, nes man tikrai rūpi kiekvienas žmogus ir noriu palikti galimybę atnaujinti santykius.

Pirmosios stadijos būdingos vaikams, tačiau gali išlikti ir suaugus, tačiau vaikai peršokti per kelias stadijas į priekį negali. Su amžiumi gebėjimas atleisti didėja, nes žmonės, išgyvenę savo pačių padarytas klaidas, lengviau supranta kitus. Bręstant gilėja suvokimas, kad nė vienas nėra tobulas. Patirtis išmoko, kad nešiojamas pyktis neteikia pozityvumo, o tik iššvaisto geras emocijas ir jėgas.

ATLEIDIMO ETAPAI

Atleidimui svarbi empatija – gebėjimas įsijausti ir suprasti kito asmens jausmus. Nors iš pradžių tai ir atrodo neįmanoma užduotis. Atleidimo keliu žingsniuodamas žmogus pradeda įvyki matyti plačiau, bando įsijausti į kito vaidmenį ir suprasti jo motyvus. Chriso MacKennos teigimu, saugioje aplinkoje žmogus gali peržengti vertinimą „geras ir blogas“, „kaltas ir nekaltas“ ir pamatyti save bei skriaudiką tokius, kokie jie iš tiesų buvo patirtoje situacijoje. Bandydami be kaltinimo atpažinti savo ir skriaudiko indėlį į įvykį, mes peržengiame savo egocentriškas nuostatas bei nustoje žvelgti į skirtumus priešišku bandome atrasti bendrumą net su tais, kurie mus nuvylė. Derėtų prisiminti, jog laikydami kitą blogio įsikūnijimu, patys geresni netapsime. Žinoma, tai pritaikoma ne visoms situacijoms, kai kurie įvykiai palieka mūsų gyvenime per daug galias žaizdas, neleidžiančias suprasti mus iškaudinusio žmogaus.

Pirmas žingsnis atleidimo link – sąmoningas sprendimas išsivaduoti iš apmaudo. Būdami šalia skriaudiko jaučiamės bejėgiai, kančia paralyžiuoja mintis. Kartais geriau suprasti savo išgyvenimus ir situaciją padeda tiesiog fizinis ar psichologinis nutolimas. Psichologinis, kada randame laiko ir ramią vietą ar žmogų, su kuriuo galime apsvarstyti situaciją bei suvokti savo jausmus. Fizinis išsiskyrimas ypač aktualus, kai kyla grėsmė psichinei ar fizinei sveikatai, pavyzdžiui, šeimose, kuriose partneris smurtauja.

Svarbiausias etapas atleidžiant – darbas su savimi. Jis padeda atsikratyti didelės emocinės naštos, atneša palengvėjimą, išsilaisvinimą iš apmąstymų apie skriaudos situaciją. Atleidimas yra ilgas ir sudėtingas procesas, kai, judėdami nuo vieno etapo link kito, dažnai grįžtame ir vėl žengiame į priekį. Taip kankinami išgyvenimų svyruojame pirmyn ir atgal.

Atleidimą, kaip procesą, geriau suprasti padeda populiarus Enrighto modelis, sudarytas iš keturių pagrindinių etapų.

1. Atskleidimo etapas. Žmogus pripažįsta įvykusią skriaudą bei savo pyktį ir kai kuriais atvejais gėdos jausmus. Pyktis šiame etape yra normali reakcija. Šiuo metu žmogus ima suvokti, kiek daug emocijų ir energijos sugeria pakartotinis situacijos išgyvenimas. Kiti lygina savo ir skriaudiko padėtis, jausdamiesi silpnesni. Šiame etape suvokiama, kad patirta skriauda gali turėti negiamų pasekmių, pavyzdžiui, paliktas vyras liks vienišas.

2. Sprendimo etapas. Suvokiama, kad bandymas kovoti su blogomis emocijomis skausmo nenumalšina, todėl ieškomi kiti sprendimai. Svarstoma galimybė atleisti.

3. Darbinis etapas. Nukentėjusysis stengiasi suprasti skriaudiką ir jo elgesio priežastis. Bandoma pažvelgti į kontekstą, juk kartais žmogus nesąmoningai kartoja savo tėvų elgesio modelius, nesuprasdamas, kad toks jo elgesys skaudina kitus. Bandydami įsijausti į kito vaidmenį einame gailėstingumo linkme, kol visiškai išsivaduojama iš skausmo gniaužtų.

4. Gilinimosi etapas. Žmogus pradeda atrasti teigiamą išgyventos kančios pasekmę. Suprantame, kad patys nesame tobuli, praeityje skaudinome kitus. Vėl pasijuntame normaliai, suvokę, kad ne mes vieni kenčiame, kad tai žmogiška ir natūrali būseną. Po skaudžios patirties gali atsirasti netgi

naujų tikslų gyvenime.

Gyvenimas yra istorija, kurią gyvename ir pasakojame sau. Atleidimas – tai gebėjimas judėti pirmyn, verčiant kitą puslapį, o skausmus paliekant praeityje. Puoselėjamas pyktis ir apmaudas išstumia į tamsų gyvenimo užkampį, kuriame nei mes, nei mūsų artimieji neturėtume užsibūti. Esame verti, kad mūsų gyvenimo knygoje būtų gausu istorijų apie atkurtą ramybę ir džiugesį.

„Atleidimo galia“ (Rima Breidokienė)

Kada jau galima pasakyti, jog mes atleidome mus įžeidusiam žmogui? Literatūroje ir kasdienia- me gyvenime galima aptikti du pagrindinius atleidimo apibrėžimus: atleidimas kaip nepelnyta meilė (toks atleidimo supratimas yra labiau būdingas krikščionybei) ir atleidimas kaip nesmurti- nis santykis. Psichologijoje atleidimo sąvoka dažniausiai mini:

- tai, kad sumažėja išžeidimas mus nuskriaudusio žmogaus atžvilgiu bei
- atkuriami santykiai su skriaudiku ir užgyja vidinės emocinės žaizdos.

Atleidimas nėra paprastas užmiršimas, kuomet mes tiesiog išstumiame iš mūsų atminties lau- ko tai, kas mums yra nemalonu ir nepriimtina. Paprastai užmiršimo metu veikia įvairūs gynybos mechanizmai, tokie kaip neigimas, idealizacija, išstūmimas. Tuo tarpu atleidimas – tai yra akty- vus procesas, kurio metu vyksta teigiama energijos transformacija. Atleidimu taip pat negalima vadinti ir įvairias manipuliacijas, kuomet mes siekdami kažkokios naudos sau ar dėl baimės apsi- metami atleide kažkam. <...>

Studijuojant literatūrą apie atleidimą galima aptikti akronimą REACH. Šio modelio autorius yra E. Worthington. Jis taip pat bandė išskirti atleidimo proceso stadijas (šių stadijų pavadinimų pirmosios raidės ir sudaro žodį REACH) ir pasiūlyti, kaip galima paskatinti atleidimo procesą:

- Prisiminti įžeidimą (angl. – Recall the heart).
- Įsijausti, susitapatinti su tuo asmeniu, kuris įskaudino jus (angl. – Empathise with the one who hurt you).
- Altruistinė atleidimo dovana (angl. – Altruistic gift of forgiveness).
- Pasižadėjimas atleisti. (angl. - Commitment to forgive).
- Pažado laikymasis, atleidimas. (angl - Hold onto the forgiveness).

Atleidimo procese nebūtinai turi dalyvauti skriaudikas. Pasaulyje per pastarąjį dešimtmetį atsi- rado daugybė psichologinių programų, kuriose yra mokama atleisti. Atleidimas išlaisvina žmogų nuo vidinių kančių ir susikaupusių neigiamų emocijų. Tai yra labai teigiamas patyrimas, tačiau ne visi žmonės sugeba ir moka atleisti. Kartais tai būna labai nelengva. Svarbiausias yra ne išorinis atleidimas (kuomet garsiai išsakome mūsų skriaudikui, kad jam atleidžiame), o vidinis – kuomet savo viduje išsilaisvinam nuo savotiškos emocinės priklausomybės nuo skriaudiko. <...>

Paprastai yra manoma, kad atleidimas yra tarsi dovana mus įžeidusiam žmogui. Tačiau retai susimąstomi apie tai, kad mūsų psichologinei savijautai yra labai svarbus gebėjimas atleisti. Vie- nas iš atleidimo privalumų yra tas, kad mes išlaisviname save ir liaujamės buvę kitų žmonių veiksmų objektais. Priimame sprendimą, kad mūsų daugiau nevaldys jausmai ir mintys apie kitą žmogų. Visą tą neigiamą energiją, kuri buvo susikaupusi dėl mūsų negalėjimo atleisti skriaudikui, išsilaisvina ir gali būti eikvojama kitiems labiau konstruktyviems tikslams. Atleidimas – tai yra didžiulė dovana mums patiems. Padovanokime sau šią dovaną per artėjančias Kalėdas.

Anoniminių alkoholikų 12 žingsnių programa

1. Prisi pažinome, kad esame bejėgiai prieš alkoholį ir kad mūsų gyvenimas tapo nevaldomas.
2. Įsitikinome, kad tik galingesnė už mus pačius Jėga gali gražinti mums sveiką mąstymą.
3. Nusprendėme patikėti savo valią ir gyvenimą Dievo, kaip mes Jį suprantame, globai.
4. Nuodugniai ir be baimės atlikome sąžinės sąskaitą.
5. Prisi pažinome Dievui, sau ir kitam žmogui visą teisybę apie savo paklydimus.
6. Galutinai pasirengėme, kad Dievas pašalintų mūsų būdo trūkumus.
7. Nuolankiai Jo prašėme tuos mūsų trūkumus pašalinti.
8. Sudarėme sąrašą visų žmonių, kuriuos skriaudėme, ir pasiryžome skriaudas atitaisyti.
9. Kur galėdami, asmeniškai atitaisėme skriaudas žmonėms, išskyrus atvejus, kai tuo būtume pa kenkę jiems ar kam nors kitam.
10. Nuolatos stebėjome save ir jei būdavome neteisūs, tuoj pat prisipažindavome klydę.
11. Malda ir meditacija siekėme stiprinti sąmoningą ryšį su Dievu, kaip mes Jį suprantame, melsdami vien sugebėjimo pažinti Jo valią mums ir stiprybės ją vykdyti.
12. Šių žingsnių dėka dvasiškai pabudę, mes stengėmės perduoti tą žinią kitiems alkoholikams ir visada gyventi pagal šias nuostatas.

Klausimai diskusijai:

- Kas, jūsų nuomone, yra atgaila? Ko verta gailėtis?
- Kokia yra krikščionybės atgailos ir atleidimo samprata? Kiek ji sutampa su jūsiške?
- Kodėl Adventas yra atgailos, atleidimo ir tikėjimo metas?
- Kodėl reikia/nereikia atleisti? Ar derėtų atleisti, bet nepamiršti?
- Ar sunkiau atleisti kitiems, ar sau? Kodėl?
- Kaip išmokti atleisti?

Patarimas diskusijos vedėjui:

Rekomenduojama turėti kalbėjimo daiktą taip užtikrinant, kad visi galės pasisakyti. Skatinti, kad kalbėtų kiekvienas. Pradžioje siūloma perskaityti tekstus, geriausia, kad juos skaitytų patys diskusijos dalyviai.

NIDOS ŠVYTURYS: ŽAIDIMAS „ŽINGSNIAI“

Trukmė: 30 min

Žaidimo tikslas – reflektuoti praėjusius metus, pagalvoti, ką padariau ne taip, kas mano gyvenime įvyko tokio, ko gailiuosi.

Taisyklės: visi žaidėjai sustoja į vieną liniją taip, kad priekyje visi turėtų gerokai vietos eiti. Kai vedėjas pasako teiginį, kuris jiems tinka, žaidėjas žengia į priekį. Po žaidimo aptariama, kaip žaidėjai jautėsi, apie ką galvojo, gal nori pasidalinti kažkokiais įvykiais.

TEIGINIAI:

1. Per praėjusius metus padariau dalyką, kuris buvo neteisingas kitų atžvilgiu.
2. Per praėjusius metus man nutiko kažkas, kas buvo neteisinga mano atžvilgiu.
3. Per praėjusius metus įžeidžiau žmogų savo veiksmais.
4. Per praėjusius metus įžeidžiau žmogų savo žodžiais.
5. Per praėjusius metus įžeidžiau žmogų savo mintyse.
6. Per praėjusius metus specialiai elgiausi taip, kad kažką įžeisčiau.
7. Per praėjusius metus kritikavau, kai tam nebuvo pagrindo.
8. Per praėjusius metus melavau.
9. Per praėjusius metus sukčiavau.
10. Per praėjusius metus iš tikro atsiprašiau už tai, ką padariau.
11. Per praėjusius metus atsiprašiau tik tam, kad užsidėčiau varnelę.
12. Per praėjusius metus kažkas nuoširdžiai atsiprašė manęs.
13. Per praėjusius metus kažkam iš tikrųjų atleidau.
14. Per praėjusius metus pasakiau, kad atleidžiu, tik tam, kad užsidėčiau varnelę.
15. Per praėjusius metus padariau kažką, ko gailiuosi.
16. Per praėjusius metus kažko nepadariau, ir dėl to gailiuosi.

Klausimai refleksijai:

- Kaip jautėtės žengdami žingsnius?
- Apie ką galvojote, kai žengėte žingsnius?
- Ar būtų sunku dabar padaryti taip, kad būtumėte žengę keliais žingsniais mažiau? Kiek žingsnių? Ką reikėtų padaryti?

SAULĖS LAIKRODIS, NIDOS ORO UOSTAS: MAZGELIAI

Trukmė: 15-60 min

Tikslas – apgalvoti savo širdies mazgelius, pamėginti atleisti ar atsiprašyti praktiškai.

Priemonės: odinės virvelės, tiek, kiek yra žmonių.

Kiekvienas gauna po virvelę, ant kurios turi užrišti tiek mazgelių, kiek turi skaudulių, neužbaigtų darbų, neišsiaiškintų dalykų. Tuomet virvelę užsiriša ant rankos kaip apyrankę. Mazgeliai gali būti užrišami ir neturint galvoje konkrečios situacijos, o galvojant tiesiog apie santykius su koku nors žmogumi. Tokiu atveju mazgelis atrišamas tada, kai santykiai susitvarko.

Per tam tikrą skirtą laiką reikia atlaisvinti/atrišti bent vieną mazgelį. Tai gali būti skambutis žmogui, kurio nori atsiprašyti, ir susitarimas susitikti ar bet kas kito. Svarbiausia intencija ir noras kažką keisti.

Per susitartą ilgesnį laiko tarpą (pvz., mėnuo ar pusmetis) atrišti visus arba kuo daugiau mazgelių.

BALTIJOS JŪRA: LAIŠKAS SAU

Laiško sau tema: “Mano metai: ko aš gailiuosi, ko džiaugiuosi ir kiek paaugau?”. Taip pat galima rašyti laisva tema, išliejant viską apie viską, bet vis tiek būtų gerai, kad galėtume laikytis šitų gairių: atgaila, atleidimas, geri dalykai, augimas. Mes sutarėme, kad laišakai bus gražinti žygio dalyviams po metų.

NAKVYNĖS VIETA: FILMAS

Trukmė: 123 min + 30 min refleksija

Temai apie atgailą ir atleidimą kviečiame žiūrėti filmą „Seven pounds“ („Septynios sielos“).

Klausimai refleksijai:

- Kaip atrodo, ar veikėjo pasirinktas būdas atgailauti yra teisingas? Kodėl? Ką jo vietoje būčiau daręs(-usi) aš?
- Ko mane išmokė šis filmas?
- Kokios pabaigos aš tikėjausi?

Patarimas: po filmo duokite keletą minučių skautams suvokti, ką jie pamatė ir su tuo susigyventi. Tyla šioje vietoje labai pasiteisino.

NIDOS BAŽNYČIA, KLAIPĖDA: REFLEKSIJA

Šv. Mišios.

Tikslas – nusiraminti po sudėtingo savaitgalio, suprasti, kad po atleidimo ar atgailos ateina viltis.

Į žygį ėjome antrąjį Advento savaitgalį. Ši diena žymi Pranašus ir tikėjimą, uždegama žvakė simbolizuoja viltį. Todėl visą savaitgalį kalbėjus apie atgailą ir atleidimą (pirmosios Advento savaitės tema), verta nueiti paklausyti skaitinių bei giesmių apie viltį ir tikėjimą.

Refleksija.

Trukmė: priklausomai nuo skautų skaičiaus, apie 1,5 val

Refleksija vyksta visiems sėdint ratu, geriausia, kad prieš tai skirtumėte keletą minučių tylai ir apmąstytumėte visą žygį. Jeigu jaučiate, kad kai kurios programos dalys palietė ypač stipriai, jas galima aptarti atskirai.

Klausimai refleksijai:

- Kas žygyje man patiko? Kas nepatiko?
- Ką pastebėjau? Kas nustebino?
- Ką po šio savaitgalio išsinešu?
- Ką noriu pasiūlyti?

Patarimas refleksijos vedėjui: jei turite pagalbinką, verta užsirašyti pagrindines skautų mintis.

Тевуinei

Jaunesnieji skautai

Keliausime po Lietuvos laisvės kovas ir kalbėsime apie tai, kodėl esame laisvi bei kaip galime tą laisvę saugoti.

VIETA	Žemaitijos nacionalinis parkas
MARŠRUTAS (žemėlapiu ieškokite Priedų skiltyje)	Kaunas-Plokščių raketinė bazė-Plokštinės takas-Kaunas
MARŠRUTO ILGIS	5 km
ŽYGIO EIGA	Plokščių muziejaus stovėjimo aikštelė: žaidimas „Paeik, jeigu...“ Plokščių raketinė bazė: ekskursija bei edukacija Plokštinės pažintinis takas: pietūs Sueiga po žygio: diskusija apie laisvę, karinis žaidimas, refleksija

PLOKŠČIŲ MUZIEJAUS ŠTOVĖJIMO AIKŠTELĖ: ŽAIDIMAS „ŽINGSNIAI“

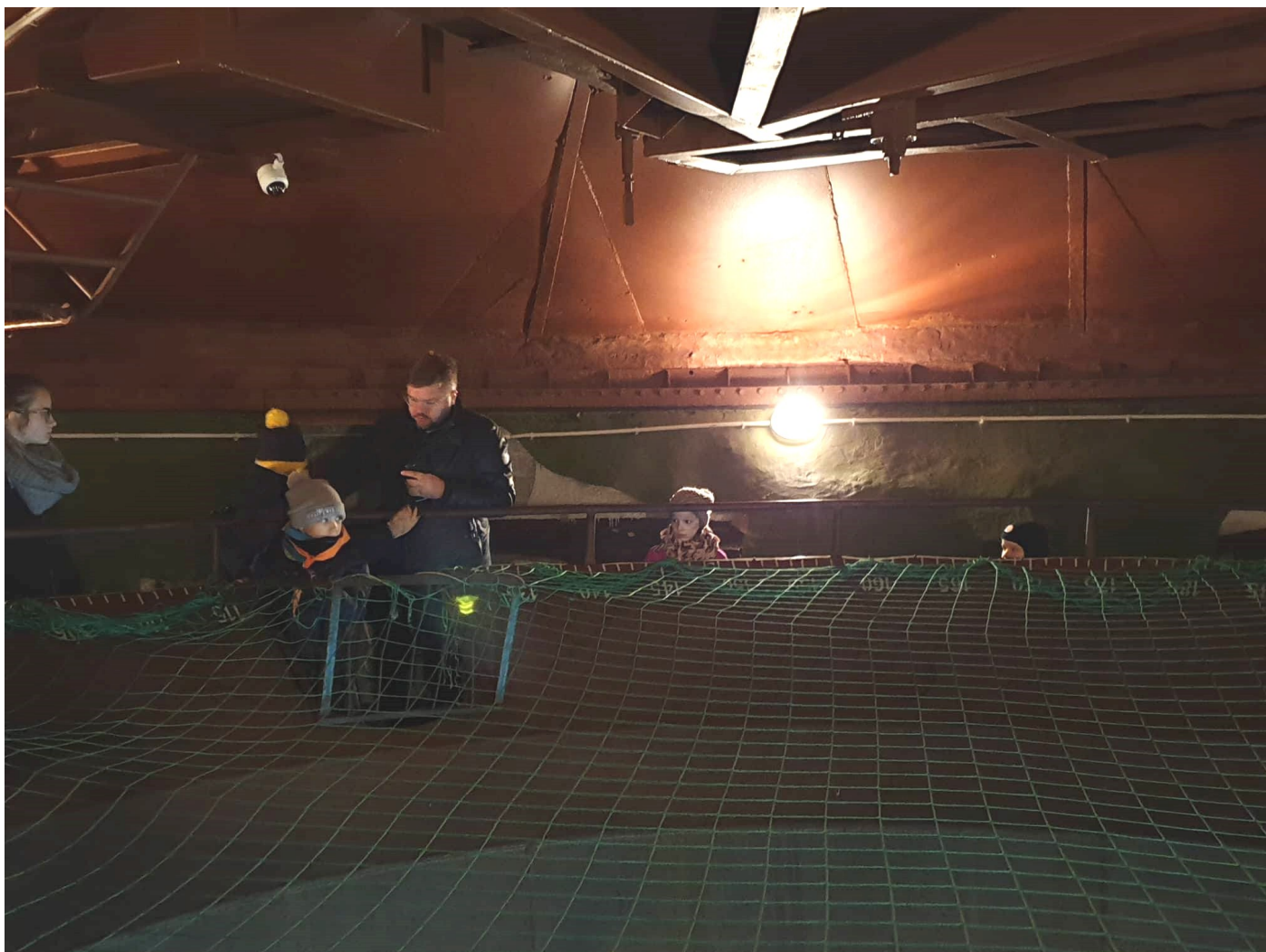
Trukmė: 40 min

Tikslas – susipažinti su laisvės sąvoka, paklausti, ką vilkai galvoja apie laisvę.

Taisyklės: žaidėjai sustoja vorele. Vedėjui uždavus klausimą, į jį atsakoma TAIP/NE, atitinkamai žengiant į kairę arba į dešinę. Po kiekvieno klausimo, žaidėjai kviečiami pasidaryti, kodėl atsakė būtent taip ir atsakyti į klausimus prie teiginio.

Teiginiai.

1. Aš esu laisvas. *Kada žmogus yra laisvas?*
2. Turiu teises, kurių niekas negali riboti. *Kokios yra mano teisės?*
3. Turiu pareigas, kurių privalau laikytis. *Kokios yra mano pareigos?*
4. Galiu prisidėti prie laisvės Lietuvoje. *Kaip galiu prisidėti?*
5. Lietuva visada buvo laisva. *Kada buvo nelaisva?*
6. Mano tėvai gimė nelaisvoje Lietuvoje. *Kokias istorijas jie pasakoja?*
7. Žinau, kuo laisva Lietuva skiriasi nuo nelaisvos. *Kaip skiriasi?*
8. Pasaulyje yra valstybių, kurios nėra laisvos. *Kokios valstybės?*
9. Laisvė, kurią turime dabar, yra nepajudinamas dalykas. *Kodėl (ne)pajudinamas?*

PLOKŠČIŲ RAKETINĖ BAZĖ: EKSKURSIJA

Su vilkais ėjome į ekskursiją po Plokščių raketinę bazę. Kadangi ji vyko su gidu, daug papildomos programos ruošti nereikia. Vis dėlto, galima vilkams pasiūlyti pastebėti daiktus pagal temas ir vėliau aptarti jų pasirinkimus.

Temos.

- Lietuva
- Okupacija
- Karas
- Laisvė
- Atominis ginklas

Klausimai refleksijai:

- Kodėl pasirinkau būtent tokius daiktus? Ką žinau apie šias temas?
- Ką naujo sužinojau muziejuje? Kuris objektas man patiko labiausiai? Kodėl?
- Ko nesupratau? Gal galiu paprašyti draugų arba vadovo paaiškinti?

SUEIGA PO ŽYGIO: KARINIS ŽAIDIMAS, REFLEKSIJA

Karinis žaidimas.

Trukmė: 40 min

Tikslas – susipažinti su partizanų judėjimu Lietuvoje, dirbti komandoje, kurti strategiją. Priemonės: du skirtingų spalvų audeklo gabalai – vėliavos.

Prieš žaidimą kiekvienas vilkas susigalvoja sau partizanišką slapyvardį. Žaidžiama „Vėliavėlės” principu. Pasiskirstoma į dvi grupes: partizanus ir stribus. Partizanai stengiasi užimti stribų kontroliuojamą ginklų sandėlį („stribų” tvirtovę), stribai stengiasi užimti ir sunaikinti partizanų bunkerį („partizanų” tvirtovę). Tikslas – pavogti priešininkų vėliavą ir parsinešti į savo tvirtovę.

Klausimai diskusijai:

- Kaip manote, Kodėl partizanai kovojo prieš sovietų okupantus?
- Kas buvo stribai? Kodėl jie kovojo prieš partizanus?
- Ar jūs kovotumėte, jeigu Lietuvą užpultų? Kodėl? Kaip?

Refleksija.

Trukmė: priklausomai nuo vilkų skaičiaus, apie 20 min

Klausimai refleksijai:

- Ką naujo sužinojau žygyje?
- Kurios veiklos man patiko labiausiai? Kaip jos susijusios laisvės tema?
- Kaip laisvė susijusi su punktu Tėvynei?
- Kas žygyje man nepatiko? Ko nesupratau?
- Ką norėčiau pasiūlyti daryti kitaip?

Patarimas vadovui: jeigu yra du vadovai, vienam siūloma vesti refleksiją, o kitam užsirašinėti vilkų mintis. Svarbu, kad vadovai taip pat pasisakytų, tačiau tą reiktų daryti paskutiniams, taip „uždarant“ klausimą. Siūloma taikyti kalbėjimo daikto metodą, kai kalba tik tas, kuris turi tam tikrą dalyką. Tai gali būti kažkas, ką įdomaus radote žygio metu arba bet koks kitas daiktas.

Skautai

Gilinsimės į tarnystę Tėvynei per savanorystę ir ekologiją. Kodėl savanorystė yra tarnystė Tėvynei? Kodėl svarbu rūšiuoti, ką tai duoda mums kaip piliečiams?

VIETA	Trakų istorinis nacionalinis parkas
MARŠRUTAS (žemėlapiu ieškokite Priedų skiltyje)	Kaunas-Lentvaris-Varnikai-Skaisčio stovyklavietė-Trakai-Vilnius-Kaunas
MARŠRUTO ILGIS	11,6 km
ŽYGIO EIGA	Kaunas-Lentvaris: diskusija-žaidimas apie darbą Tėvynei (LEGO) Lentvaris: maišeliai perdirbamoms atliekoms rinkti, daiktai antriniam panaudojimui Varnikų pažintinis takas: rūšiavimo kelias, perdirbimo memo Skaisčio stovyklavietė: pietūs, neformali diskusija Trakai-Vilnius: pokalbis apie savanorystę Vilnius-Kaunas: refleksija

KAUNAS-VILNIUS: DISKUSIJA-ŽAIDIMAS

Trukmė: 1 val

Tikslas – išsiaiškinti, kaip suprantame, kas yra darbas tėvynei ir kaip galime jai dirbti, suprasti, kokiomis skirtingomis priemonėmis galime dirbti Tėvynei.

Priemonės: LEGO kaladėlių komplektai.

1. Skautai suskirstomi į komandas, geriausia po tris ar keturis. Kiekvienoje komandoje turi būti arba suaugęs vadovas, arba skautas, vyresnis už kitus (tarkim, 13-14 m. amžiaus tarpsnio). Šis žmogus atsakingas už tvarką komandoje.
2. Kiekvienai komandai išdalinamos kaladėlės vienodais komplektais, po dvidešimt kaladėlių kiekvienai komandai.
3. Komanda turi sudėlioti iš kaladėlių konstrukta duota tema. Kiekviena komanda pristato savo kūrinį, raundą aptaria. Gaunamos dar 5-10 naujų detalių ir vėl dėliojamas konstruktas nauja tema.

Temos:

- Kas yra Lietuva?
- Kaip galime dirbti Lietuvai?
- Ar ekologija prisideda prie darbo Tėvynei? Kaip?
- Ar savanorystė prisideda prie darbo Tėvynei? Kaip?

Patarimas vadovui: kiekvienai komandai taip pat duoti ir dėžutę, kurioje jie galėtų laikyti nesunaudotas kaladėles, kad šios nepasimestų.

LENTVARIS: BŪDAI SUPRASTI, KAIP IŠ TIKRŲJŲ VEIKIA ATSAKINGAS IR SAMONINGAS VARTOJIMAS

Maišeliai.

Tikslas – pamatyti, kad iš tiesų išmetame labai daug šiukšlių ir galime šį kiekį sumažinti. Priemonės: daugkartiniai medžiaginiai maišeliai.

Kartu su skautais per sueigą siuvami daugkartiniai maišeliai vaisiams ir daržovėms. Jeigu tam nėra laiko, vadovas gali juos pagaminti ir pats arba išigyti parduotuvėse. Žygio metu skautams išdalinama po maišelį ir prašoma į jį dėti viską, ką per šį žygį išmestume ir tai ne-suirytų per artimiausią mėnesį. Kitaip sakant – į maišelį dėti plastikines ir kitokias šiukšles.

Iššūkis vadovui: pasirūpinti, kad žygio metu sunaudotumėte (pavyzdžiui, maistui) kuo mažiau plastikinių ir kitokių šiukšlių. Tai reikalauja nemenko pasiruošimo, tačiau tokiu būdu vaikai gali suprasti, kiek daug sunaudoja jie patys, nes į žygius nešasi visokių užkandžių ir pan. Nederėtų to daryti dirbtinai, bet verta pagalvoti ir apie savo vartojimą.

Klausimai diskusijai: kodėl mes vartojame tiek daug plastiko? Kaip galėtume jį pakeisti? Kokį vieną įprotį galiu įgyti, kad sunaudočiau mažiau plastiko?

Kitokia daiktų paskirtis.

Tikslas: suprasti, kiek daiktų mūsų aplinkoje gali būti naudojama kitiems dalykams, nei esame įpratę.

Vaikams žygio pradžioje išdalinami daiktai, kuriuos jie turi sugalvoti, kaip panaudoti kitam dalykui, nei daikto pagrindinė paskirtis.

Klausimai diskusijai: kokius daiktus aš galėčiau naudoti pakartotinai kiekvieną dieną? Kaip tai mažintų mano vartojimą?

Daiktų sąrašas (galima panaudojimo sritis):

- Senas laikraštis (laužui)
- Senos kojinės (puodui nukelti)
- Konservai (vietoje dubenėlio)
- Rankinis laikrodis (šiaurei nustatyti)
- Aerozolinis purškalas (laužui)

VARNIKŲ PAŽINTINIS TAKAS: RŪŠIAVIMO KELIAS, PERDIRBIMO MEMO

Trukmė: 40 min

Tikslas – suprasti, kokiais skirtingais daiktais gali virsti perdirbti daiktai, kodėl verta juos perdirbti.

Prieš pradėdant žaidimą su skautais aptariamas perdirbimo kelias, galima žiūrėti šį filmuką <http://bit.ly/perdirbimas> (anglų kalba).

Paruošiamos kortelės su išvardintų daiktų paveikslėliais. Vienodas poras galima žymėti spalvomis, kad vaikams būtų lengviau susigaudyti. Paeiliui kiekvienas verčia po dvi korteles, jeigu atverstos kortelės pora – jos paliekamos atverstos, jeigu ne – užverčiamos atgal. Žaidžiama, kol bus atverstos visos kortelės.

Daiktų sąrašas (informacija iš puslapio Gražinti verta):

- Plastikinis butelis → stiklo gramdiklis
- Butelio kamštelis → sportbačiai
- Maistinė plėvelė → daugkartinis maišelis
- Jogurto indelis → slidinėjimo striukė
- Stiklinis butelis → stiklinis butelis
- Šiaudelis → megztinis
- Tentas → kuprinė
- Aliuminio skardinė → dviratis
- Pieno pakelis → statybinės medžiagos
- Popierius → vienkartinės servetėlės
- Plastikinis butelis → miegmaišis
- Stiklainis → kelio danga

Klausimai diskusijai: ką dar žinau, kad galima pagaminti iš perdirbtų medžiagų? Kuris perdirbtas daiktas mane nustebino labiausiai? Ar aš rūšiuoju ir atiduodu daiktus perdirbti?

SKAISČIO STOVYKLAVIETĖ: NEFORMALI DISKUSIJA

Trukmė: 30 min

Tikslas – su skautais aptarti, kas yra gerasis darbelis, ką reiškia mazgas ant kaklaraiščio.

Diskusija yra neformali, t.y. nereikia būti nieko pasiruošus. Ši diskusija yra labiau tema, kuria galima kalbėti su skautais pietų metu, išgirsti, ką jie turi šia tema pasakyti.

Klausimai diskusijai: kodėl skautai turi geruosius darbelius? Kodėl juos turime daryti kiekvieną dieną? Kodėl gerieji darbeliai yra dalis tarnystės? Ar tarnystė yra savanorystė? Ar savanorystė yra tarnystė?

TRAKAI-VILNIUS: POKALBIS APIE SAVANORYSTĘ

Trukmė: 30 min

Tikslas – suprasti, kodėl verta savanoriauti ir kad yra daugybė vietų, kur galima tai daryti.

Pasiskirstoma į komandas. Kiekviena komanda gauna po lapelį popieriaus ir rašiklį, turi užrašyti kuo daugiau netikėtų vietų, kuriose galima savanoriauti. Kai baigiasi duotas laikas, visi paeiliui skaito po vieną vietą, kurią parašė. Jeigu kiti irgi turi tokią vietą, ją turi išbraukti. Laimi komanda, turinti daugiausia neišbrauktų vietų.

Klausimai diskusijai: kodėl reikia savanoriauti? Kur aš norėčiau savanoriauti? Ar išvis to norėčiau? Ką mums duoda savanorystė? Ką kiekvienam iš mūsų gali duoti savanorystė?

Jeigu matote, kad diskusija skautams sekasi: siūloma kiekvienam išsikelti po tikslą, kaip jis/ji savanoriaus, t.y., ką jie gali padaryti iki ateinančio žygio, kad jų gyvenime būtų daugiau savanorystės.

VILNIUS-KAUNAS: REFLEKSIJA

Trukmė: 40 min

Refleksiją galima daryti principu „Man patiko”, „Pastebėjau”, „Supratau”, „Norėčiau pasiūlyti”, kai kiekvienam punktui yra skirtingi daiktai, tarkime: saldainis (man patiko), akmuo (pastebėjau), pieštukas (supratau), šaukštas (norėčiau pasiūlyti). Galima kalbėti tik turint kalbėjimo daiktą. Kiekvienas vaikas turi paimti visus daiktus (galima ne iš karto).

Taip pat siūloma aptarti, kaip sekėsi/ patiko kiekviena užduotis, kaip programą būtų galima susieti su punktu Tėvynei.

Patarimas vadovui: jeigu vyksta keli vadovai, vienam siūloma vesti diskusiją, kitam užrašinėti svarbiausias vaikų mintis.

Patyrę skautai

Žygio metu gilinsimės į lietuvių tautosaką ir tradicijas: mokysimės burti, nagrinėsime liaudiškas dainas, pasakas, žaisime žaidimus ir mėginsime dar kartą pamilti savo kultūrą.

VIETA	Kuršių Nerijos nacionalinis parkas
MARŠRUTAS (žemėlapiu ieškokite Priedų skiltyje)	I DIENA Kaunas-Klaipėda-Mažosios Lietuvos istorijos muziejus-Klaipėdos skautų būklas (nakvynės vieta) II DIENA Klaipėdos skautų būklas-Smiltynė-Pervalka-Pilkosios kopos-Juodkrantės mokykla (nakvynės vieta) III DIENA Juodkrantė-Raganų kalnas-Smiltynė-Klaipėda-Kaunas
MARŠRUTO ILGIS	17 km
ŽYGIO EIGA	Kaunas-Klaipėda: diskusija apie tradicijas, dainų valanda Ilguvos, Plokščių, Kukarskės piliakalniai: apie skirtingus simbolius dainose Pajūris, Šilalės r.: pietūs Mažosios Lietuvos istorijos muziejus: ekskursija, edukacija apie senovės papročius ir drabužius Klaipėdos skautų būklas: filmas "Velnio nuotaka", diskusija apie mitologiją, burtai Pervalka-Juodkrantės mokykla: liaudies žaidimai Juodkrantės mokykla: pasakos Klaipėda-Kaunas: refleksija

KAUNAS-KLAIPĖDA: DISKUSIJA APIE TRADICIJŲ NAUDĄ IR REIKŠMĘ

Trukmė: 2 val

Tikslas – pasidalinti savo mintimis apie tradicijas, kodėl jos (ne)svarbios mūsų kultūrai, kokių tradicijų turime.

Prieš diskusiją.

Nijolės Marcikevičienės interviu su „Savaite“

„Visų pirma viską naudojame savo ego patenkinti. Norime sužinoti, kas bus kitais metais, bandome paveikti savo likimą. Žmogus eina į bažnyčią, meldžiasi, atlieka visas būtinas liturgines apeigas, bet vis tiek pagalvoja, kad ir kaimynai Jonas ir Petras eina į bažnyčią, meldžiasi, tačiau jų derlius geresnis, gyvuliai riebesni. Ir gyvena jie geriau. Tuomet tas žmogus bando išnaudoti ypatingą metų virsmo laiką, kad patrauktų kokią sielą savo naudai, kad pakeistų likimą. Šis laikas – magiškas, o pats žmogus – priklausomas nuo gamtos, aplinkos. Taip tie įpročiai atsirado žmogaus gyvenime, patenkindami jo ego, nuramindami jį, psichologiškai nuteikdami tam, kad kiti metai bus geresni, duos didesnę derlių, neatneš jokių negandų“, – dėsto N. Marcikevičienė. Žmonės ir šiandien sąmoningai nori tikėti, kad, atlikę vieną ar kitą veiksma, ritualą, jie pakeis savo gyvenimą, kad kiti metai bus geresni, sotesni, laimingesni. Tas tikėjimas iš dalies padeda išsaugoti mūsų tautos papročius, tradicijas ir tuos magiškus ritualus, kurių imamės per didžiąsias šventes. „Patys tuo tarsi netikime, bet sąmonė suveikia, ir mes atliekame tam tikrus veiksmus“, – teigia pašnekovė.

Filosofės Jurgos Janutytės interviu LRT

Tradicija – kai, ką nors darydami, turime santykį su tais, kurie tai darė prieš tai, norėdami padaryti ką nors taip pat gerai, kaip jie, arba, turėdami kažkokį įsivaizduojamą pavyzdį, bandome kartoti, kad veiksmas pagaliau pavyktų. Galbūt jis niekada nepavyks, niekada tiksliai nepakartosime. Kartojimas atliekamas ne vien to, ką galime pasakyti, išreikšti verbaliai, aprašyti, tiksliai įvardyti, bet kažko daug visumiškesnio. Į tai įeina ir dalykai, kurių niekada neįvardytume, neiškirtume.

Tradicija – veiksmo reikalingas praeities žinojimas, santykis su nebūtinai ankstesnėmis kartomis ar tais žmonėmis, kuriuos pažinojau. Jeigu, pavyzdžiui, užsiimu koku nors menu, kurį bandė daryti prieš daug šimtmečių, tai gali būti tradicija. Kitaip sakant, tradicijų gali būti labai daug. Mes kiekvienas praktikuojame labai daug tradicijų. Ne tik tas, kurias galime aiškiai išskirti: čia yra mano etninė, o čia – religinė, profesinė tradicija. Jos susipynusios į tokią tamprią giją, kasą ir labai sunkiai išpainiojamos.

Tradicijai niekada nebuvo tokio laikmečio, kai ji visiškai išnyko. Tai pakeitė tik mokslinis žinojimas. Tik mokslinis žinojimas sudaro labai mažą dalį to žinojimo, kuriuo mes grindžiame savo kasdienybę. Tai – tradicija, kurią ne tiek išmokstame nusakyti, kas yra vienas ar kitas veiksmas, kiek išmokstame daryti. To išmokstame, mokydamiesi iš vyresnių žmonių, kol esame vaikai. Paskui, jeigu tai yra profesinė tradicija, – iš tų kolegų, kurie geriau moka ir t. t.

Vaidas Jauniškis

<...> Tačiau, kaip sakė vienas danų princas, tai tik žodžiai, žodžiai, žodžiai. Nes ir tas netradingas vakaras dažniausiai būna nuobodžiai tradicinis, ir kontroversijos niekaip neįžiūrėjai, ir šokiravimas seniai tapo nemokšų prieglauda. Nes kontroversija kyla ne tada, kai ji reklamuojama, o kada pačių kūrėjų giliai perprantama, o tradicija nuodugnai ištiriama. Bet tai – nebūtinai apie renginius. Nesąmoningos kovos tarp tradicijų ir naujovių vyksta kasdien, tik kur kas globalesniais mastais. Žirgas ar kalvelė? Senoji ar naujoji muzika? Kino klasikai ar nauji daug žadantys? Sovietinis filmas ar ispanų? Užsienio režisieriaus spektaklis, į kurį ateis keli šimtai, ar lietuvių liaudies festivalis, kur bus keliasdešimt tūkstančių?

Visi šie reiškiniai gali sau gyventi ir ramiai sugyvena, nesame unifikuota masė, kad būtinai visi rinktųsi viena ir smerktų kita. Bet čia kaip niekad svarbios proporcijos. O tada ir prasideda, – kai prieinama prie visuomeninių finansų, kiekvienas ima kovoti už savo davinį. Tada neutraliai suminėti reiškiniai pervardijami ir įvertinami: kumelė ar bunkeris? Graži senoji muzika ar naujasis triukšmas? Senas geras sovietinis filmas ar naujas pietietiškas kičas? Bobučių patrepsėjimai ar ištvirkusio elito vakaras su nuogybėmis scenoje? Kovojuama už vietą – ne po saule, o už žiūrovo užsėdamą kėdę, jo laiką, kaunamasi paraiškose įrodinėjant novatorystes ir tęstinumus, lokalų originalumą ir globalias problemas. Sprendėjams, skirstantiems biudžetus ir disponuojantiems galiomis, išlaikyti pusiausvyrą darosi nelengva.

Tradicija yra tai, kas mus riša ir kas mums duota iš anksčiau – net jei to visai nenorėjome. Pagal tradiciją mes priklausome tam tikram būriui - giminei, genčiai, kuri ir laikosi tradicijų, jas tvirtinančių apeigų. Jau pagal šį modelį ji vien iš inercijos yra stipresnė už kitaip besielgiančius – kaip gyvūnai, kurie laikosi būriais. Išdrįšęs eiti savais keliais pasmerkiamas keleriopai rizikai. Net jei jis teisesnis už visą grupę. Mokslininkas Yuvalas Noah Harari knygoje „Sapiens“ rašo, kad

viena didžiausių žmonijos klaidų buvo pradėti kultivuoti žemdirbystę. Užuoat lengvai pelnėsi maisto keliaudami ir rinkdami, ką Žemė davė, žmonės ėmė sunkiai dirbti žemę, todėl prisirišo prie vietos, ir ėmė statyti didžiulius miestus, didinti populiaciją, kurią periodiškai vis ištinka nauja bado krizė. Bet tradicijos nemetė.

Visiškai nenoriu sakyti, kad jos nereikalingos, neketinu priešinti vienos kultūros dalies kitai. Tiesiog vis pasigirstantys bauginimai, kad mus žada užkariauti, kėsintis į tapatybes, reikalavimai teisingai finansuoti išduoda, kad ne tik nematoma bendra situacija – jos nenorima matyti, nes antraip pasirodys, kad pusiausvyra seniai pažeista, svarstyklės seniai pakrypusios į tą pusę, kuriai visada buvo duodama ir kuriai vis negana. Tradicijos kaip grandys mums jungia. Sunkiais laikais padeda išlikti. Bet perspaustos grandys virsta grandinėmis, dažnai mus kaustančiomis, trukdančiomis eiti pirmyn, – liberalesni įstatymų projektai, kultūros ar švietimo reformos, ES konvencijos ima prieštarauti „mūsų tradicijai“. Nesvarbu, kad pati tradicija galbūt buvo akivaizdi sovietmečio nesąmonė ar etnografinis reliktas iš baudžiavos laikų, – ji turi būti tęsiama, idant išsaugotume savo nearistokratiškąją kraują. Nenorinčiam paklusti bus pritaikytas visai netradicinis priekšas – būsi mielas per prievartą.

Klausimai diskusijai:

- Kaip jums atrodo, kas yra tradicijos?
- Kodėl žmonės laikosi tradicijų?
- Kaip manote, ar verta laikytis tradicijų? Kodėl? Kur tradicijos gali pakenkti?
- Kokių turite tradicijų? Kodėl jų laikotės?
- Kokios tradicijos jums nepriimtinos?

ILGUVOS, PLOKŠČIŲ, KUKARSKĖS PILIAKALNIAI: APIE SKIRTINGUS SIMBOLIUS DAINOSE

Tikslas – susipažinti su lietuvių liaudies dainose vartojamais simboliais, suprasti jų reikšmę.

Sudainavus dainą skautams siūloma iš dainos išsirinkti vieną simbolį, apie kurį jie norėtų sužinoti daugiau (žirgelis, lelijėlė, rūtelė ir t.t.). Skaičiuojama senovinė skaičiuotė, išrinktas žmogus perskaito apie rastą simbolį garsiai, užduoda porą klausimų. Skaitančiojo tikslas – užvesti diskusiją.

Klausimai diskusijai:

- Kaip šiandien vadiname tokį dalyką?
- Kaip manote, kodėl buvo vadinama būtent taip?
- Kodėl žmonės kalbėdavo simboliais? Kas pasikeitė?

Toliau pateikiame keletą dažniausiai liudies dainose sutinkamų simbolių ir jų reikšmes.

Simboliai.

- *Rūtėlė* lietuvių tautosakoje dažniausiai žymėdavo merginos nekaltybę, skaistybę, dorą, mergystę, jaunystę, sveikatą, vaisingumą. Rūtų vainikėlio atidavimas – savęs pažadėjimas vyrui. Daugiau skaitykite Bernardinai.lt straipsnyje „Rūtos simbolinės prasmės mūsų kultūroje ir šeimos gyvenime“.
- *Žirgelis* liaudies dainose visuomet yra ištikimas bernelio palydovas, žymintis jo jaunystę, vyriškumą, veržlumą, seksualumą, vaisingumą, stiprybę, jaunystę. Daugiau skaitykite D. Šeškauskaitės knygoje „Erotika tautosakoje“.
- *Vanduo* susijęs ir su mirties, ir su vedybų simbolika: mergelė visada kalbinama prie vandens, jai siūloma keltis laiveliu ar eiti tilteliu, po tokio pokalbio – mergelės vainiką užkrinta rasa arba jis nuvysta; neretai vestuvių dainose mergelė arba bernelis netgi skęsta (skendimas ženklina vedybas). Pagal lietuvių tikėjimus, keliaujant į pomirtinį pasaulį, taip pat tenka įveikti vandens ribą. Daugiau skaitykite <http://www.xn--altiniai-4wb.info/index/details/716>
- *Žalia spalva* dainose simbolizuoja derlingumą, vaisingumą. Žalioji vainikėlis – merginų skaistybės ir mergystės simbolis, su kuriuo buvo atsisveikinama per vestuves. Tikėta, kad žalių rūtų vainikas apsaugo nuo piktų dvasių. Kalbant apie žalią vyną, galvoje greičiausiai buvo turimas apynys – nepaprastu laikytas augalas. Išnykus sakraliai žalumo prasmei, žalias virto kokybę nusakančiu žodžiu, gražaus, brangaus sinonimu, taigi žaliu vynu galimai buvo vadinas kokybiškas ir geras gėrimas. Daugiau skaitykite A. Kavaliauskienės straipsnyje „Žalios spalvos simbolika lietuvių liaudies pasaulėžiūroje“.
- *Obuoliai* dainose dažnai yra prilyginami bernelio ir mergelės santykiams, taip pat jie gali simbolizuoti vaisingumą ar erotiką. Taip pat obuolys gali būti laikomas ir grožio simboliu – raudoni skruostai atitiko XIX a. pab.-XX a. pr. grožio idealą. Daugiau skaitykite V. Masiulionytės straipsnyje „Apie vieną vaisių: obuolys lietuvių kultūroje ir kalboje“.

Skaičiuotės.

Barė ponas katinėlį
Kam sudaužė ašotėlį
Katinėli nu nu nu,
Tave mušti ketinu!

Bėgo Gumbas pirkt varlių,
Ir užkliuvo už žolių,
Pliumpt į balą tas žioplis,
Varlytes išbaidė jis.
Kiek tenai varlių tupėjo,
Suskaičiuoti nieks nespėjo,
Vien, du, trys...

Drum drum drumbacėlė,
Micė a cė kumpacėlė.
Micė a micė bė,
Micė a cė kumpacė.

Eni, beni, riki taki,
Urbu, šurbu, šmiki šmaki,
Aus, baus, bus lietaus,
Stora boba kiaulę pjaus.
Pjovė, pjovė, nepapjovė,
Į pirštėlį įsipjovė.
Atvažiavo daktarėlis
Su raudonu kryželiu
Ir išsivežė bobutę su
Įpjautu piršteliu.

KLAIPĖDOS SKAUTŲ BŪKLAS: BURTAI

Rankšluosčio burtas.

Priemonės: rankšluostis.

Jeigu naujo kavalieriaus gyvenime dar nematyti, išbandykite rankšluosčio burtą. Prieš eidama miegoti nusiprauskite veidą, tačiau veido nesišluostykite. Tuomet pasidėkite rankšluostį po galva ir pasiruošite miegui. Pagal burtą, turėtumėte susapnuoti tą, kuris atneš tau rankšluostį. Tas, kuris atneš rankšluostį, ir bus naujas mylimasis.

Būrimas su vašku.

Priemonės: žvakė, degtukai, dubenėlis su vandeniu.

Uždekite žvakę. Užsimerkite, susikoncentruokite į tai, ko norite. Žvakę laikykite rankose. Kurį laiką pabūkite, pamedituokite. Tuomet lašinkite skystą vašką į dubenėlį ir pamatysite, kokia ateitis jūsų laukia.

Būrimas su siūlu.

Priemonės: raudonas 30 cm ilgio siūlas, balta staltiesė.

Savaitę nešiok siūlą užnėrusi ant kaklo arba įsipynusi į plaukus, kad pasikrautų tavo energijos. Patiesk ant stalo baltą staltiesę, paimk siūlą už galiuko ir mesk ant stalo. Žiūrėk, kokia figūra nukritus siūlui susidarys.

- Didelė kilpa (plauko galiukai trumpesni už susidariusią kilpą)
Tavo jausmai virte verda, atrodo, kad tuojau sprogsi nuo emocijų ir jausmų, tačiau jis kažkodėl delsia. Lyg ir sulauki simpatijos ženklų, lyg ir ne, lyg ir pagauni jo žvilgsnį, bet, regis, ir kitoms jis nusišypso. Deja, vyrai taip elgiasi motyvuotai ir dėl svajonių merginų geba devynias jūras perplaukti, o jei „stabdo“, tam visada yra priežastis. Gal jums kenkia atstumas, amžiaus ar socialinis skirtumas, gal nebaigti reikalai su buvusiaja, gal jis tiesiog nori laisvės, o ne įsipareigojimų. Vienintelė išeitis – laukti ir tuo pat metu būti atvirai gyvenimo galimybėms. Kartais tinkamas žmogus būna visai šalia, tiesiog jo nepastebi, nes įsivaizduojamas idealas aptemdo protą.
- Maža kilpa (plauko galiukai ilgesni už susidariusią kilpą)
Nedideliais žingsneliais į galingą pergalę. Esi jam patinkančių žmonių sąrašė, jis tave laiko draugiška ir simpatiška, kelias jau netrukus taps atviras – atrodo, kad likimas parodo vartus į jo širdį bei paduoda raktą, belieka tik užėti į vidų. Svarbiausia visko nesugadinti kvailais poelgiais, lengvabūdišku elgesiu, nes jam reikia tikros partnerės, o ne viliotojos, kuriai vienu metu skambina devyni gerbėjai.
- Dubuo (plaukas sudaro vieną vingį – susisuka į „U“ raidę)
Esi mažame saugumo uoste – tau viskas sekasi, jis tavimi žavisi, kvepia net piršlybomis (jei dar nesi susižadėjusi) ar net vestuvėmis (jei žiedelis ant tavo piršto jau spindi.) Rekomenduojame mėgautis situacija, bet neužmigti ant laurų, nekurti tuščių ginčų ir nepanirti į buitį, nes ji pavojingesnė už pikčiausią konkurentę – juk santykius apipina nuoboduliu. Džiaukis ir švęsk savo laimės etapą, parodyk likimui, kokios brangios tau jo dovanos.
- Mišrus variantas (susidaro ir kilpa, ir „S“ arba „U“ raidė)
Neaiški, komplikauta situacija. Ar gali būti taip, kad ir pati nesi tikra, ar nori šio vyro, o būrimas – tik linksmas žaidimas? Gal esi iš tų, kurioms svarbu visą laiką būti įsimylėjusioms, ar paskui save vestis būrį dūsaujančių gerbėjų? O gal ieškai atsakymo į klausimą, kuris jau išspręstas (vaikinas jau pasirinko kitą, o tu tik veltui drumsti vandenį; jam net nepatinka merginos; esi tiesiog ne jo tipo ir jis akivaizdžiai davė tau tai suprasti). Išvados – turėti šį vyrą pavyks tik per stebuklą.

KLAIPĖDOS SKAUTŲ BŪKLAS: DISKUSIJA IR FILMAS

Trukmė: filmas 80 min, diskusija 30 min

Tikslas – aptarti, kuo skiriasi dabartinis ir senasis požiūris į burtus bei mitologiją.

Prieš diskusiją.

Žiūrime Arūno Žebriūno filmą „Velnio nuotaka“ (1973).

Klausimai diskusijai:

- Kaip manote, kodėl pasikeitė požiūris į mitologiją?
- Ar tikite burtais, magija? Kodėl?
- Kodėl žmonėms buvo svarbu mitai ir burtai?
- Ką naujo sužinojote iš filmo? Kuri jo dalis labiausiai įstrigo?

PERVALKA-JUODKRANTĖS MOKYKLA: ŽAIDIMAI

Kojų jėgos išbandymas.

Apibrėžiamas 2,5 m skersmens apskritimas. Jame atsistoja du žaidėjai, pakelia abu vieną ir tą pačią koją ir suglaudžia pėdas. Uždavinys – išstumti savo varžovą iš apskritimo. Stumti galima tik koja. Negalima kojos nuleisti arba pakeisti. (V. Steponaitis. Lietuvių liaudies žaidimai ir pramogos. Vilnius, 1956).

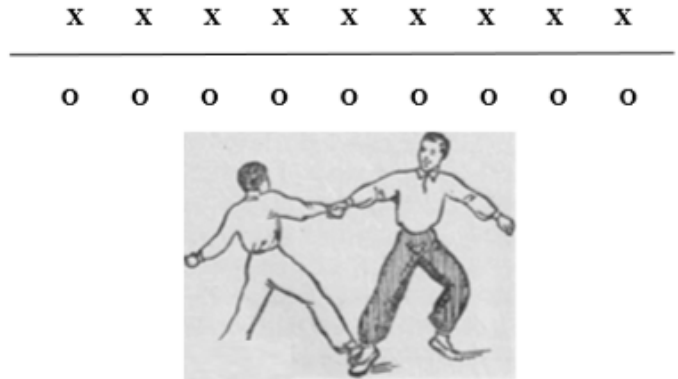
Kiaulikė.

Žaidimą gali žaisti 8–12 žaidėjų. Žaidžiama kieme, miško aikštelėje, paplūdimyje. Žaidimo įrankiai: „kiaulikė“ ir lazdos jai varinėti. „Kiaulikė“ – tai nedidelis, lengvai lekiąs sudavus lazda, apvalus akmenėlis. Lazdos „kiaulikei“ varinėti (mušti) ilgio maždaug lig žaidėjo pažastų ir į galą storesnės, kad būtų svambesnės suduoti „kiaulikei“. Prieš pradėdant žaidimą, tenka išspręsti klausimą, kam būti varovu. Tuo tikslu visi žaidėjai, vienas paskui kitą, savo lazdą uždėda ant peties ir įsiūbavę iš tam tikros vietos meta. Tik siūbuojant neleidžiama lazdos nuo peties pakelti.

Tas žaidėjas, kuris lazda numeta arčiausia, lieka varovas. Visi kiti subeda savo lazdas į duobeles ir laukia žaidimo pradžios. Žaidėjai su lazdomis rankose sustoja ratu. Kiekvienas kojos kulnu (ar kaip kitaip) prieš save išsikasa po duobutę kuri ir vadinama „barščiais“ ir įkiša į ją lazdos galą. Kiauliaganys su lazda atsistoja rato viduryje ir taip pat išsikasa duobutę – „dvarą“. Kiekvienas žaidėjas turi rankoje lazda lenktu galu (Pakuonyje tai „kucinys“, Kėdainiuose ir Linkuvoje vadinamas „keiniu“ arba „smailiu galu“ (Pumpėnuose, Panevėžio apskr.). Netoli dvaro padeda „kiaulė“ (kankorėžis, akmenuką, sviedinuką, kubelį ar pan.). Kiaulė ganosi rate. Kiauliaganys, įkišęs lazdos galą į duobutę, saugo dvarą, stebi žaidėjų duobutes ir stengiasi savo lazdos galą įkišti į laisvą duobutę. Kiekvienas žaidėjas stengiasi įvaryti kiaulę į dvarą ir drauge apsaugoti savo duobutę nuo kiauliaganio. Jeigu kiauliaganis pavyksta įkišti lazda į kurio nors žaidėjo duobutę, šis tampa kiauliaganis. Saugotojas, įleidęs „kiaulę“ į „barščius“, tampa varytoju, o varytojas, įstūmęs „kiaulę“ į duobelę, eina „barščių“ saugoti. Žaidėjas, įvaręs kiaulę į dvarą, pelno 1 tašką. Laimi tas, kuris surenka daugiausia taškų.

Trauktynės.

Šis žaidimas dažniausia būdavo žaidžiamas pavieniui. Tačiau įdomiau yra žaisti komandomis. Skersai aikštę nubrėžiama ryški linija. Žaidėjai pasiskirsto į lygias komandas ir sustoja abipus linijos. Kiekvienas žaidėjas stengiasi sučiupti priešingos komandos žaidėjo ranką ir jį persitraukti į savo pusę.

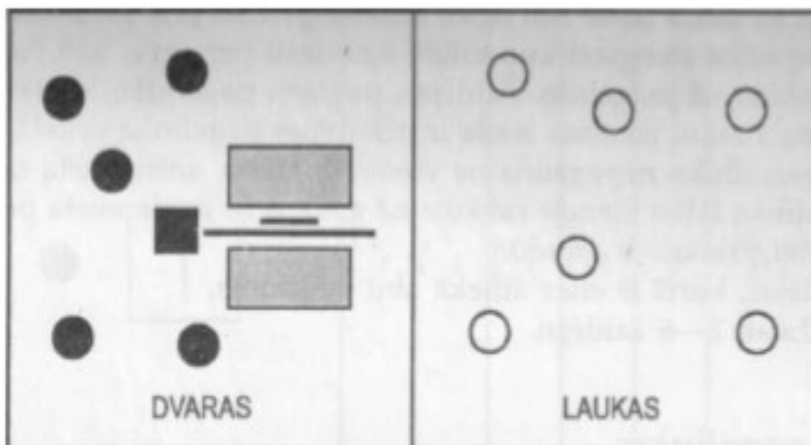

Palendrė.

Žaidimą gali žaisti 4–2 žaidėjai. Žaidžia dvi komandos (žaidėjų skaičius jose vienodas). Nubraižomas stačiakampis ir padalijamas pusiau (į du kvadratus).

Viename kvadrate padedamos dvi plytos (ar du akmenys) viena nuo kitos 15–20 cm atstumu ir du pagaliukai: vienas trumpas, kitas ilgas (1:3). Šis kvadratas – „dvaras“. Vienos komandos žaidėjai būriu sustoja dvare, o kitos – priešais dvarą (kitame kvadrate) – „lauke“. Dvaro komandos žaidėjai išsirenka „palendrę“. Galima žaisti keliais variantais:

1. Jis paima trumpąjį pagaliuką, uždeda jį ant plytų ir su ilguoju pagaliu iš apačios meta jį į lauko komandą. Numetęs trumpąjį, ilgąjį pagaliuką padeda ant plytų. Lauko komandos žaidėjai stengiasi pagauti mestąjį pagaliuką. Jeigu pagauna, pelno 100 litų (taškų), o palendrė išeina iš žaidimo. Jį pakeičia kitas dvaro išrinktas palendrė. Jeigu pagaliukas nukrenta ant žemės, artimiausias lauko komandos žaidėjas paima jį ir meta į dvare esantį pagaliuką ant plytos. Jeigu pataiko – dar vienas dvaro žaidėjas pasitraukia iš žaidimo, o lauko komanda pelno dar 100 litų (taškų). Jeigu nepataiko – išeina iš žaidimo. Dvaro žaidėjų palendrė tęsia žaidimą.
2. Viena ranka palendrė meta trumpąjį pagaliuką į viršų, o kita ilguoju pagaliu muša jį. Lauko komanda gauda. Jeigu pagauna, uždirba 200 litų (taškų), o palendrė išeina iš žaidimo. Jeigu nepagauna, pakelia nuo žemės pagaliuką ir meta atgal į dvarą. Jeigu pataiko arba numeta pagaliu ilgio atstumu nuo dvaro, pelno dar 200 litų (taškų), o palendrė išeina iš žaidimo. Jeigu atstumas didesnis, lauko žaidėjas išeina iš žaidimo, o dvaras renka kitą palendrę.

JUODKRANTĖ: PASAKOS

Tikslas – susipažinti su skirtingais pasakų žanrais, pasimokyti jas sekti ir aptarti, kodėl pasakos tokios svarbios ne tik vaikams, bet ir suaugusiems.

Patarimas vadovui: pasirinkite pasakų, priklausančių žemiau išvardintoms rūšims. Siūloma į žygį neštis bent vieną ar dvi knygas, nes taip pasakas daug smagiau sekti, negu iš atspausdinto lapo.

Pasakų rūšys:

- **Stebuklinės pasakos.** Vienas žinomiausių ir įdomiausių tipų yra stebuklinės pasakos, kuriose pasakojamos neįtikinamiausios istorijos. Pasakų veikėjai yra skirstomi į teigiamus ir neigiamus personažus. Dažniausiai pasakų personažai yra idealizuojami. Kiekvienas jų pasižymi tik jiems vieniems būdingomis savybėmis ir charakterio bruožais. Pasakose vaizduojamos gėrio ir blogio kovos, kurios dažniausiai pasibaigia teigiamų, gerųjų personažų pergale.
- **Buitinės pasakos.** Supažindina vaikus su supančios aplinkos pavojumi, su būtinais reikalavimais ir taisyklėmis. Šitos pasakos gali turėti blogą pabaigą. Šių pasakų prasimanymai buitiški, veikėjai - paprasti žmonės, naudojant kontrastą, vaizduojamas konfliktas tarp skirtingo socialinio statuso veikėjų (berno, pono ar dvasininko ir t.t.) arba tiesiog pašiepiami tam tikri žmonių būdo bruožai (tingumas, kvailumas, nesugebėjimas tinkamai elgtis) ar poelgiai (apgavystės, nevykusios išdaigos). Nors buitinėse pasakose vaizduojama reali aplinka, butis, gamtos dėsniai, vis dėlto įvykiai, apie kuriuos pasakojama, yra tiek nepaprasti, kad niekada negalėjo būti tikrovėje. Buitinės pasakos turi daug bendrų bruožų su pasakojimais ir anekdotais, joms būdingas humoras, satyra.
- **Novelinės pasakos.** Moko sumanumo, ištvermės, išradingumo. Novelinės pasakos - tai savita fantastika pasižymintys kūriniai, kuriuose sekama apie nekasdieniškus, nepaprastus, bet ir ne apie stebuklingus ar antgamtinius nuotykius.
- **Pasakėčios.** Aiškina moralines normas, kažkokias situacijas. Trumpas alegoriškas pamokomas pasakojimas. Pasakėčiose pabrėžiamas personažų gebėjimas išsisukti iš netikėtų ir nepalankių situacijų ar pašiepiamas neteisingas aplinkybių supratimas. Pasakojimas baigiamas moralizuojančiu pamokymu.

- Pasakos su baisia pabaiga. Istorijos apie blogį, klastą, neapykantą. Apie tai, kuo baigiasi blogis.
- Legendos. Istorijos apie žmogaus išmintingumą. Pasakojimai apie šventuosius ir padavimai, kurie aiškina kilmę kokios nors vietos, pvz. Vilniaus. (Pvz. „Viešpats ir šv. Petras“, „Vilniaus įkūrimas“).
- Padavimai (arba sakmės). Pasakojimai apie kokią nors įvykį, vietą, asmenį arba nepaprastą pergyvenimą. Skiriasi nuo pasakų, nes padavimais tikima, nurodoma laikas, vieta ir asmenys; dažnai baigiasi tragiškai (pvz. „Alvito varpas“).
- Pasakos be galo. Pasakos be galo - tai savitos trumpos pasakėlės, sudarytos dažniausiai iš vieno motyvo, kurį galima kartoti kiek nori. Motyvas neišplėtotas, sudarytas iš vieno veiksmo ar situacijos. Pasakos pradžia ir pabaigą jungia žodis arba sakinytis, kartais tik ritmas, kuris leidžia pasakotojui pradėti pasaką iš naujo.
- Melų pasakose vaizduojamos neįtikimos, dažniausiai absurdiškos situacijos, pateikiami vienas kitam prieštaraujantys teiginiai, nepaprasti nuotykių, kuriuos neva tekę patirti pasakotojui. Šios pasakos trumpos, kartais neturi siužeto. Ryškus vaizduojamų įvykių ir tikrovės neatitikimas yra komiškas, pabrėžia sąmoningo melo išpūdį. Daugelis šių pasakų sekamos pirmuoju asmeniu. Yra kūrinijų, kuriais tik imituojamas pasakos sekimas norint pralinksminti ar sugluminti klausytoją.

Kaip sekti pasaką?

Jei pasaka sekama turint kokią nors kitą apibrėžtą tikslą, o ne suteikti jam daugiau patirties, ji virsta pamokoma istorija, pasakėčia ar kokia kitokia didaktika ir geriausiu atveju randa atgarsį vaiko sąmonėje, o vienas didžiausių šios literatūros formos privalumų yra tai, kad ji tiesiogiai veikia ir vaiko sąmonę. Jei tėvai seka vaikui pasakas tinkama dvasia, – tai yra parodydami jausmus, kuriuos jiems sužadina prisiminimas, kokią prasmę pasaka jiems turėjo vaikystėje, ir nauja prasmė, kurią pasaka jiems turi dabar, bei atsižvelgdami į tai, dėl ko vaikui klausoma pasaka taip pat gali turėti kokią nors asmeninę prasmę, – tada vaikas su savo nebrendžiausiais troškimais, karščiausiais norais, didžiausiu nerimu ir sielvarto jausmais, taip pat su savo didžiausiomis viltimis klausydamasis pasakų jaučiasi esąs suprastas.

Įdomu tai, kad liaudies pasaka yra toks kūrinys, kuris gali būti gyvas tik per žmones, per tuos, kurie tas pasakas seka. Kur kas geriau yra vieną pasaką sekti vaikui visą savaitę ar ne ilgiau, nei per vakarą perskaityti tris. Visų pirma, ruošdamiesi sekti pasaką, mes ją sugyviname savo širdyje, išiklausome į ją, mokomės iš jos, prakalbiname. Viso šio darbo vaisius ragauja ir mūsų vaikai. Kaip pasiruošti sekti pasaką? Visų pirma - nebijokite. Susiraskite pasaką, kuri su

jumis kalba, kuri jумыse pažadina kažką, kas iki šiol tylėjo. Perskaitykite kelis kartus, pagyvenkite su ja, mintyse susikurkite filmą - vieną vaizdinį po kito. Įsivaizduokite, kaip atrodo pasakos herojai, kuo jie apsirengę, kokiuose rūmuose ar trobelėse gyvena, ant kokios krosnies žarsto pelenus, kaip atrodo kvailio gnomos kiaulės. Kai mintyse susikurkite filmą, neberekės teksto mokytis mintinai, jūs tiesiog “žiūrėsite” ir pasakosite. Beje, visų įsivaizduojamų detalių pasakoti tikrai nereikia, pakanka, kad jūs jas žinosite.

Kitas žingsnis - išsirinkite kelias frazes, kurios jums atrodo labai svarbios ar gražios, jaudinančios. Jas išmokite mintinai ir kiekvieną kartą, kai seksite, jas pakartokite žodis žodin. Vaikams tai suteiks saugumo, padarys pasaką “atpažįstamą”. Išsiaiškinkite neaiškius žodžius. Jei pasakoje minimas “kančiukas” arba “grabas”, vaikas būtinai paklaus, ką tai reiškia. Pagalvokite, kaip trumpai paaiškinsite mažam vaikui. Tik jokia būdu neišmeskite iš pasakos neaiškių žodžių - kuo turtingesnė mūsų kalba, tuo turtingesni esame mes patys. Ir tuomet viską pamirškite - išsižiokite ir leiskite pasakai srūti iš jūsų lūpų.

Seksite pirmą kartą - atrodys, kad einate mišku naktį, vis apgraibomis, seksite tą pačią pasaką antrą kartą - pajusite, kaip einate šviesiu, plačiu keliu, viskas kur kas aiškiau, nebebaisu; seksite trečią, ketvirtą kartą - atrodys, kad ariate lauką, net jei prieš tai gyvenote su pasaka gana ilgai, ji gali atverti paslapčių, kurių nesitikėjote, o ir vaikai parodys, kas jiems svarbu - neleis praleisti tam tikrų žodžių ar frazių, taisys. Nepamirškite to kitą kartą, vadinasi, jiems tai svarbu. Galų gale ateis diena, kai pajusite, kad pasaka jau traukiasi, ateina laikas imtis naujos.

Klausimai diskusijai:

- Kokias pasakas jums sekdamo vaikystėje? Kuri buvo jūsų mėgstamiausia?
- Kaip manote, kodėl sekame, o ne skaitome pasakas?
- Kodėl mums reikia pasakų?

KLAIPĖDA-KAUNAS: REFLEKSIJA

Trukmė: priklausomai nuo skautų skaičiaus, apie 1 val

Siūloma pirmiausiai aptarti visus programos punktus atskirai. Punktai:

- diskusija apie tradicijas
- apie simbolius
- muziejus
- filmas, diskusija apie tradicijas, burtus
- burtai
- žaidimai
- pasakos

tuomet aptarti visą žygį pagal metodą:

- kas patiko? Kas nustebino?
- ką po šio savaitgalio išsinešu?
- kas man nepatiko? Nuliūdino? Ką derėtų keisti?

Suaugę skautai

Žygio metu keliausime per Lietuvos istoriją ir bandysime ją patirti savo kailiu.

VIETA	Aukštaitijos nacionalinis parkas
MARŠRUTAS (žemėlapiu ieškokite Priedų skiltyje)	I DIENA Vilnius-Ignalinos traukinių stotis-Palūšė-Palaukoja-Pagavė-Gavio ežeras-Antagavė-Ignalinos kultūros ir sporto centras (nakvynės vieta) II DIENA Ignalinos kultūros ir sporto centras-Ignalinos (Vilkakalnio) apžvalgos bokštas-Ignalinos Švč. Mergelės Marijos bažnyčia-Ignalinos traukinių stotis-Vilnius
MARŠRUTO ILGIS	13,2 km
PROGRAMA	Baltiškoji Lietuva: aiškinsimės, kokie dievai buvo pagrindinės pagoniškos Lietuvos dievybės. Krikščioniškoji Lietuva: kalbėsime apie krikščionybės reikšmę bei istoriją, interpretuosime įvairius su religija susijusius istorinius veikėjus. Feodalinė Lietuva: aiškinsimės, kokie žmonės gyveno LDK ir ATR dvaruose, kokie buvo jų santykiai bei bandysime situaciją atkurti praktiškai. Knygnešių Lietuva: stengsimės išskaityti graždanką ir dar kartą įvertinti didelį knygnešių darbą lietuvių kalbai. Tarpukario Lietuva: planuosime politinę Lietuvos ateitį, įsijausime į istorines asmenybes ir skanausime maistą tiesiai iš Lietuvos aukso amžiaus receptų knygos. Lietuva šiandien: pasitikrinsime, ar tikrai gerai pažįstame savo Tėvynės istoriją, kultūrą ir gyvenimą bei kalbėsime, ką galime padaryti, kad pakeistume Tėvynę į geresnę pusę.
ŽYGIO EIGA	Traukinys Vilnius-Ignalina: protmūšis apie Lietuvą šiandien Palūšės medinių skulptūrų takas: apie baltiškąją Lietuvą Palūšės bažnyčia: krikščionybės istorija Lietuvoje Palūšės stovyklavietė: pietūs Pagavė: ATR. Baudžiava. Gavio ežeras: spaudos draudimo metai Ignalinos kultūros ir sporto centras: tarpukaris Ignalinos (Vilkakalnio) apžvalgos bokštas: 2019-ieji - apie dabartį ir ateitį Traukinys Ignalina-Vilnius: refleksija

TRAUKINYS VILNIUS-IGNALINA: PROTMŪŠIS

Trukmė: 1 val 30 min

Tikslas – geriau pažinti Lietuvos istoriją, tradicijas, kalbą ir kultūrą.

Priemonės: rašikliai, lapeliai.

Skautai pasiskirsto į komandas po tris žmones, komandoms išdalinama po tris atsakymų lapelius - po vieną kiekvienam turui. Klausimui skiriama minutė, po turo skiriama dar minutė atiduoti atsakymus. Atsakymų lapeliai siunčiami kitai komandai tikrinti.

Vadovo funkcija: vesti protmūšį, prižiūrėti, kad būtų laikomasi taisyklių. Pasirūpinti, kad komandos turėtų atsakymų lapelius. Suskaičiavus taškus paskelbti laimėtojus.

PROTMŪŠIO KLAUSIMUS IR ATSAKYMUS GALITE RASTI PRIEDŲ SKILTYJE.

PALŪŽĖS MEDINIŲ SKULPTŪRŲ TAKAS: SUDOKU

Trukmė: apie 30 min

Tikslas – pažinti baltų dievybes, skatinti kūrybiškumą.

Priemonės: virvė arba šakelės sudoku rėmui padaryti

Dalyviams išdalijamos kortelės su baltų dievybių informacija. Informacija apie vieną dievybę yra lygi vienam skaičiui, tačiau to dalyviai nežino. Jų tikslas – išsiaiškinti lygybę sudėlioti sudoku pagal principą, jog skaičiai=dievybės negali kartotis stulpelyje, eilutėje ir paryškintame langelyje.

Iššūkis vadovui: galima keletą skaičių=dievybių kortelių iš anksto sudėti į lentelę, tačiau tam būtina iš anksto būti išsprendus bent porą sudoku ir žinoti, kaip sudėlioti, kad nepadarytumėte klaidų.

Dievybių sąrašas su informacija (sudoku korteles rasite Priedų skiltyje):

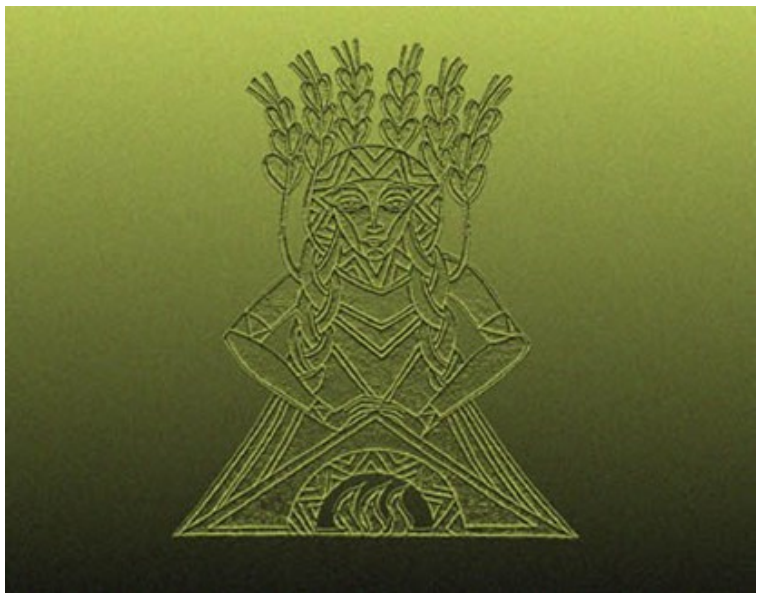
- PERKŪNAS
- Aktyvumo galių Dievas, palaiko tvarką ir teisingumą žemėje. Dalyvauja nuolatinėje harmonizuojančių kosminių galių kovoje su chaotiniais pradais. Pašventina žmogų supančią aplinką. Pavasarį griaustiniu ir lietumi pažadina žemę ir gyvybę. Skatina vaisingumą, gyvybingumą žmonėms ir žemei. Kreipiamasi per ugnį, ažuolą, kalną maldų, giesmių ir šokio pagalba. Seniausiuose vaizdiniuose nebuvo personifikuotas. Vėlesniais laikais vaizduojamas zoomorfiniu pavidalu – kaip žvengiantis eržilas, baubiantis bulius, bliunantis ožys.
- Dievaitis, Dundusėlis, Dundulis, Dudutis, Danguvinis, Poškutis, Akmeninis, Kalvis, Bruzdulis, Dūdų Senis, Karalius Perkūnėlis, Šarkutis. Lyginamas su romėnų Jupiteriu, graikų Dzeusu.

- LAIMA
- Visa žinanti gimimo ir likimo Deivė. Gerbiama gimtųjų, krikštynų ir vestuvių metu. Ji lydi žmogų gyvenimo kelyje. Kartais veikia kartu su Giltine, retkarčiais laikoma jos seserimi. Gimus kūdikiui, atlikdavo tokias apeigas: pirmiausia pribuvėja kūdikį nuprausdavo šaltu vandeniu, Laimos prakaitu, paskui suvystydavo ir pakviesdavo tėvą, kuris pasveikindavo laimingai pagimdžiusią žmoną, pripildavo kaušelį gėrimo, meldavosi už motiną ir kūdikį.
- Laimė. Savo funkcija prilygsta romėnų Parca, Fortuna, graikų Moiros.

- ŽEMYNA
- Žemės, duodančios vaisius, ir viso, kas gyva, deivė, suteikianti žemei vaisingumą. Žemę maitintoją ir rengėją iš didelės pagarbos žmonės įvairiais atvejais bučiuodavo. Dažniausiai bučiuodavo eidami gulti, atsikėlę ar pradėdami įvairius darbus. Bučiuodami Žemę, žmonės kalbėdavo maldas: „Iš Žemelės parėjau, į Žemelę nueisiu“. Žemės Motinos vaisingumas buvo siejamas su Saule bei Mėnuliu. Žemė gali gimdyti vaisius tik sąveikaudama su dangumi, t. y. šildant saulei, šviečiant mėnuliui, krintant lietui ar rasai. Ši sąveika itin ryški statomuose stogastulpiuose, kryžiuose, kuriuose gausu saulės, mėnulio, žvaigždžių, žaibų, lietaus motyvų, taip pat Saulės šilumą bei ugnį simbolizuojančių kryžiuokų, augalijos, žiedų, vaisių, javų, gyvulių.

- Žemė, Žemelė, Žemynėlė, Žemynėlyna. Minimama kaip Perkūno žmona. Aisčių Dievų Motina tapatinama su lietuvių ir prūsų deive Seva, latvių – Žemė Motina, slavų – Živa. Žemės deivės, arba Žemės Motinos, buvo žinomos visoms žemdirbių tautoms. Dievų Motina, greičiausiai, buvo jau deformuota Visatos pramotė, deivė Lada.

- VELINAS
- Kaulinis senis, Velnias, Velas, Vėlinas, Pikuolis, Pikolas. Pavadinimas yra tos pačios šaknies kaip vėlė, velė, vėlinės, velionis, vėliukas. Tapatinamas su romėnų Plutonu, Mantu, graikų Hadu.
- Požemio valdovas, tarpininkas tarp gyvųjų ir mirusiųjų. Tai vienas iš trijų svarbiausių indoeuropiečių protautės dievų. Pirmiausia Jo būta gyvulininkystės globėju; iš čia tokie jo požymiai: ragai, kanopos, uodega. Turėti galvijų reiškė būti turtingu, todėl šis dievas valdo pinigus. Valdymo sferai priskyrus ganyklų augmeniją, jis tapo ir požemio valdovu, tarpininku tarp gyvųjų ir mirusiųjų. Nesantaika su Perkūnu, išreiškianti tam tikrą socialinę įtampą tarp karių ir žemdirbių luomų, suka gamtos ratą. Rudenį gruodu šis dievas užrakina žemę; žiema – jo viešpatavimo metas. Pasireiški-mo arealas – pelkės, raistai.

PALŪŠĖS BAŽNYČIA: ŠARADOS

Trukmė: 40 min

Tikslas – susipažinti su krikščionybės istorija Lietuvoje, aptarti jos reikšmę.

Žaidimo eiga.

Siūloma pirmiausia perskaityti istorijos apžvalgą – bus lengviau žaisti. Pasiskirstoma poromis. Skautai paeiliui traukia lapelius su *žodžiais*, kuriuos turi suvaidinti porininkui, arba *klausimais*, kuriuos reikia aptarti su visa grupe. Kiekviena pora gauna 30 sekundžių žodžiui suvaidinti. Jeigu per duotą laiką neatspėja porininkas, gali spėlioti visi. Jeigu atspėja, traukiamas kitas lapelis. Jeigu ištraukiamas klausimas, jis užskaitomas kaip taškas.

Istorijos apžvalga.

Krikščionybės pradžia

Nežymus krikščionybės skverbimasis į Lietuvos kraštą prasidėjo dar X a., tačiau sustiprėjo XIII a., kartu su Lietuvos valstybės iškilimu. Siekiant apkrikštyti baltų kraštus, buvo įkurti kryžiuočių ir kalavijuočių (Livonijos) ordinai. Prsidengdami krikščionybės platinimu, šie ordinai nuolat užpuldinėjo ir Lietuvą.

Krikščionybės įsitvirtinimas

Norėdamas apsaugoti Lietuvos valstybę nuo priešo - Livonijos ordino - Lietuvos karalius Mindaugas sutiko apsikrikštyti. Mindaugo, jo šeimos, bei būrio dvariškių krikštas įvyko 1251 m. Šie metai laikomi oficialiais krikščionybės įvedimo Lietuvoje metais. Tačiau 1263 m. po karaliaus Mindaugo mirties krikščionybė Lietuvoje vėl pradėjo silpti ir išgyveno sunkius laikus.

Galutinis Lietuvos krikštas įvyko tik atėjus į valdžią Jogailai, kuris, veddamas Lenkijos karalaite Jadvygą, pažadėjo apsikrikštyti pats, bei apkrikštyti visą Lietuvą. 1387 m. Jogaila atvyko į Vilnių su būriu lenkų ponų ir kunigų krikštyti Lietuvą.

Prieš pradėdant krikštyti buvo sugriautos senovės lietuvių tikėjimo šventyklos, užgesinta amžinoji ugnis, iškirsti šventais laikomi medžiai, giraitės ir išnaikinti namie gerbti žalčiai. Sunaikinus buvusio tikėjimo šventoves ir kultą, pradėtos steigti katalikiškos parapijos, vyskupijos. Vytautas, likęs vieninteliu Lietuvos valdovu ir toliau rūpinosi stiprinti krikščionybę Lietuvoje. Nors pakrikštyti, žmonės kreipdavosi ir į ankstesnius dievus. Iki pat XVI a. katalikų bažnyčios padėtis LDK nebuvo gera.

Protestantizmo įtaka

Protestantizmas, nuo 1517 m. plitęs Vokietijoje, greitai pasirodė ir Lietuvoje. Protestantizmo pradininkas Martynas Liuteris propagavo Biblijos skaitymą balsu, psalmių giedojimą, liturgiją liaudies kalba. Tai paskatino Biblijos ir kitų religinių tekstų vertimus į vietinių tautų kalbas. Žymiausia reformacijos rėmėja Lietuvoje buvo kunigaikščių Radvilų giminė. Mikalojaus Radvilos Juodojo rūpesčiu visa Biblija pirmą kartą buvo išversta į lenkų kalbą. Kartu imta rūpintis ir nekilingųjų raštingumu, lietuvių kalba. Čia pasidarbavo Abraomas Kulvietis ir Martynas Mažvydas pirmosios lietuviškos knygos – Katekizmo – autorius.

Protestantizmas pirmiausia plito tarp didikų ir bajorų - raštingos visuomenės dalies. Juos protestantizmas traukė sąžinės laisve, didesne asmens atsakomybe ir teisėmis, kritiniu mąstymu.

Kontrreformacija

Protestantizmas palaipsniui plėtėsi, tačiau jo išsigalėjimą sutrukdė kontrreformacija. LDK valdovas Žygimantas Senasis nusprendė rinktis katalikybę, į Lietuvą buvo pakviesti jėzuitai, kurie įsteigė pirmąjį – Vilniaus – universitetą, taip šviesdami žmones katalikiška tradicija.

Tarp katalikų ir protestantų Lietuvoje kova vyko apie 150 m. Bet čia ji nebuvo tokia arši ir kruvina, kaip kituose kraštuose.

Carinės Rusijos metais

Po trečiojo Lietuvos-Lenkijos padalijimo, LDK ir tuo pačiu etnografinė Lietuva pateko į carinės Rusijos priespaudą. Žuvus valstybei, netekus politinių bei religinių laisvių, labai pasikeitė Katalikų Bažnyčios ir pačių katalikų padėtis buvusios LDK teritorijoje, tame tarpe - etnografinėje Lietuvoje. Pirmiausia caro valdžia nusavino Katalikų bažnyčių turtus ir išdalino stačiatikių vyskupams, jų kunigams, cerkvinėms mokykloms, remdama rusinimo darbą. Per XIX a. visoje Lietuvoje uždaryti 352 vienuolynai. 1893 m. įvyko Rusijos imperijos administracijos susidorojimas Kražiuose su Kražių parapijos tikinčiaisiais, vadinamosios Kražių skerdynės. Tikintieji pasipriešino valdžiai, nusprendusiai uždaryti ir nugriauti Kražių Švč. Mergelės Marijos Nekaltojo Prasidėjimo bažnyčią, panaikinti kapines.

Tačiau etnografinė Lietuva visgi išliko katalikiška ir lietuviška. Tautą drąsino ir išminties bei tikėjimo davė išmintimi ir diplomatiniais gabumais pasižymėję vyskupai Motiejus Valančius, Antanas Baranauskas. Spaudos draudimo metais slapta buvo leidžiama katalikiška spauda: „Tėvynės sargas“, „Žemaičių ir Lietuvos apžvalga“.

Katalikų bažnyčia nepriklausomoje Lietuvoje

Lietuvos katalikybės provincija per keliolika metų išaugo ir sustiprėjo. 1940 m. ji turėjo dvi arkivyskupijas – Vilniaus ir Kauno ir vyskupijas. Apskritai nuo 1914 m. iki 1940 m. Katalikų Bažnyčia Lietuvoje padarė žymią pažangą. 1940 m. visoje Lietuvoje buvo 1202 bažnytiniai pastatai. Įvairiose vienuolijose buvo apie 900 seselių vienuolių ir apie 500 brolių vienuolių.

Sovietų okupacijos metu

Bolševikinė valdžia panaikino laisvą spaudą: visus religinio-patriotinio turinio laikraščius ir žurnalus. Nors Lietuvoj katalikų ir tikinčiųjų buvo absoliuti dauguma, per daugelį valdymo metų rusai teleido išspausdinti du krikščioniško turinio kalendorius ir vieną maldaknygę. Okupantai persekiojo, trėmė, į kalėjimus sodino vyskopus, kunigus ir Lietuvos šviesuomenę. Tačiau tikintieji nepasidavė. Nuo aštuntojo dešimtmečio pradžios į Bažnyčios teisių sąjūdį vis aktyviau ėmė įsitraukti pasauliečiai. Pirmosios masinės peticijos pademonstravo Bažnyčios galimybes mobilizuoti tikinčiuosius atviram protestui.

Daug dėmesio buvo sutelkta į pogrindinės spaudos leidybą. Nuo 1972 m. pradėtas leisti vienas žymiausių to meto katalikiškų laikraščių „Lietuvos katalikų bažnyčios kronika“. Šio leidinio tikslas - informuoti žmones apie tikinčiųjų teisių pažeidimus. Taigi „Kronika“ sėkmingai griovė informacijos monopolį, kurio išlaikymas buvo vienas svarbiausių režimo stiprybės šaltinių.

Žodžių ir klausimų sąrašas.

Jėzus Kristus
Biblija
Pagonybė
Krikštas
1387 metai
Jogaila

Kryžiuočių ordinas
Vilniaus universitetas
Antanas Baranauskas
Vienuolis
“Lietuvos katalikų bažnyčios kronika”
Caras

Kaip jūs manote, kas būtų buvę, jeigu lietuviai nebūtų priėmę krikščionybės?
Kodėl religija lietuviams tapo tokia svarbi?
Kaip manote, kokia krikščionybės padėtis Lietuvoje yra šiandien?
Kokią naudą davė/padarė žalą krikščionybė Lietuvoje?

PALŪŠĖS STOVYKLAVIETĖ: PIETŪS, VAIDMENŲ ŽAIDIMAS

Tikslas – pagaminti pietus laikantis savo vaidmens, suprasti, kokie žmonės gyveno dvare ir kokios buvo jų funkcijos.

Kokia yra vadovo funkcija? Išdalinti vaidmenis, prižiūrėti, kad visi laikytųsi savo vaidmenų, paraginti, jeigu sunkiai sekasi.

Klausimai refleksijai:

- Kaip sekėsi įsijausti į vaidmenį? Kaip jautėtės?
- Kaip manote, kokios įtakos turėjo baudžiamos laikotarpis Lietuvai?

Vaidmenys:

- Bajoras – dvaro ponas, žemės savininkas, daug keliauja, yra apsiskaitęs ir išprusęs. Nekalba lietuviškai, nes tai – “prasčiokų kalba”.
- Bajorienė – dvaro šeimininkė, bajoro žmona. Ištekėjo iš išskaičiavimo, todėl nemyli savo vyro ir vaikų, labai taupi, nemėgsta baudžiauninkų, nekalba lietuviškai.
- Bajorų vaikas – mokosi Vilniaus universitete, daug skaito ir keliauja, todėl tolerantiškai žiūri į baudžiauninkus. Mokosi kalbėti lietuviškai.
- Bajorų vaikas – dar yra maža(s), todėl nesupranta žmonių nelygybės. Lietuviškai supranta, tačiau nekalba.
- Dvaro tijūnas – baudžiauninkų prižiūrėtojas. Labai griežtas, visada bando prisimeilinti ponams, vaidinti vieną iš jų, todėl baudžiauninkus vaiko kaip reikiant.
- Baudžiauninkas – niekada nesipriešina tijūnui (prižiūrėtojui), stengiasi, kad viskas būtų kuo greičiau padaryta.
- Baudžiauninkas – maištininkas, mėgsta atsikalbinėti tijūnui (prižiūrėtojui), nemėgsta visų aplinkui.
- Baudžiauninkas – atgrubnagis, nori viską padaryti taip, kad užsidėtų varnelę, o tada eiti į savo kampą ir sėdėti.
- Keliaujantis muzikantas – linksmintojas, keliautojas, visuomet turintis linksmą istoriją. Stengiasi, kad visi šypsotųsi. Labai myli vaikus.

GAVIO EŽERAS: ŠIFRUOTĖ

Tikslas – išsiaiškinti, ką valgysite vakarienei, ir ją pagaminti.

Užduoties metu kalbėti negalima.

Грикиаи, трошкинти пуоде

„Аш есу тикра грикиц гербея. Пасиродо, ир тарпукарые йие buvo мегстами ир валгоми нет президентц. Шис рецептас – иш тарпукарио рецептц кныгос. Дажниаусиаи патиекалас бӯдаво баигиамас руошти стораме кетаус пуоде кросныйе, непагаилинт спиргучиц, бе куриц, бейе, неи тада, неи дабар лиетувишка виртувѐ сункиаи їсиваиздуояма. Аш дар леидау сау патобулинти рецептц ир пагардинау ши нуостабц трошкинї даржовѐмис“, – сенц рецептц пристато Б. Ничолсон.

4–6 порцийомс реикес:

- 150 г шалтаи рїкытос киаулиенос шонинес
- 150 г смулкинто поро
- 1 стиклинес грикиц круопц
- 2 видутиниц моркц
- 200 г таркуото молиуго жиупснелио друскос ир пипирц
- 1 стиклинес яутиенос ар кито йусц мегстамо султинио
- 1 стиклинѐс ванденс

Гаминимас:

Йеи турите пуода, курис небийо неи вируклес карцио, неи оркаитѐс, имате йи. Йеи токио нетурите, не беда – иш праджиц виска апкепките гилеснѐйе кептувѐйе, о ї оркаитѐ пашаусите грикиус перкелѐ и гилеснѐ кепимо форма, стиклинї ар керамикинї трошкинимо инда.

Пуоде ар кептувѐйе бент келетц минучиц паскрудинките смулкиаи супяустытц шалто рїкымо шонинѐ, суберките стиклинѐ грикиц круопц, яс таип пат пакепинките келетц минучиц ики трашкѐймо.

Пабаигойе судеките герай сусмулкинта порц, сутаркуотас моркас ир молийга, виска ишмаишыките ир пакепките дар келиас минутес. Пасканинѐ виска друска ир пипираис, ужпилките стиклине мегстамо султинио ир стиклине ванденс. Дангчиу ар фольа ужденгтц кепимо инда шауките и ики 190 лаипсниу икаитинта оркаите. Трошкинките апиѐ 20 минучиу.

IGNALINOS KULTŪROS IR SPORTO CENTRAS: SIMULIACIJA „GRUODŽIO 17“

Trukmė: 60 min + 30 min refleksija

Instrukcija vedėjui: užtikrinti, kad kiekvienas dalyvis gautų vaidmenį, prižiūrėti, kad simuliacija vyktų pagal tvarkaraštį, vesti refleksiją.

Detalios veikėjų aprašymus galima rasti Prieduose.

Veikėjai:

Sofija Chodakauskaitė-Smetonienė (Antano Smetonos žmona)
Vincas Mykolaitis-Putinas (rašytojas, VDU garbės daktaras, visuomenės veikėjas)
Mykolas Sleževičius (Ministras Pirmininkas)
gen. Povilas Plechavičius (majoras, perversmo organizatorius)
Vytautas Petrulis (Seimo Pirmininkas)
Valentinas Gustainis (Korp! Neo-Lithuania valdybos Pirmininkas)
Juozapas Jonas Skvireckas (Kauno arkivyskupas)
Steponas Kairys (socialdemokratų partijos įkūrėjas, visuomenės veikėjas)
Vincas Mickevičius-Kapsukas (komunistų partijos sekretorius)

Priešistorė.

1923 gegužę išrinktas II Nepriklausomos Lietuvos Seimas (daugumą sudarė K. Griniaus valstiečiai liaudininkai ir S. Kairio socialdemokratai; A. Smetonos tautininkai liko opozicijoje) ėmėsi demokratiškų reformų: kartu su M. Sleževičiaus Vyriausybe panaikino karinę prievolę, paleisti politiniai kaliniai (tarp jų ir komunistai), sumažino Bažnyčios teises visuomenėje. Taigi, interesų grupės, kurioms buvo nepalankūs valdžios sprendimai, ėmėsi planuoti karinį perversmą.

Situacija.

Kaune sklinda gandai apie tautininkų planuojamą perversmą. Susitinkate su savo pažįstamais viename iš Kauno restoranų. Jūsų tikslas - išsiaiškinti, kas palaiko perversmą, o kas jį smerkia. Išsiaiškinę žmonių nuomones, turite parengti veiksmų planą kartu su jūsų pusės šalininkais, kas nutiktų, perversmui pavykus.

Eiga.

Nuomonių išsiaiškinimas, susipažinimas su kitais veikėjais.	30 min
Abiejų pusių susitarimas dėl susitikimo.	10 min
Pertrauka.	5 min
Susitikimai, veiksmų plano rengimas.	15 min
Refleksija, plano pristatymas.	30 min

Klausimai refleksijai:

- Ar buvo sunku įsijausti į vaidmenį? Kaip jautėtės tokiam vaidmenyje?
- Ką naujo sužinojote apie savo veikėją?
- Kaip sekėsi kurti veiksmų planus? Gal galite juos pristatyti?
- Kaip jums atrodo, ar gerai, kad 1926 m. gruodžio 17 dienos perversmas įvyko? Kas būtų buvę kitaip, jeigu jis nebūtų įvykęs?

IGNALINOS (VILKAKALNIO) APŽVALGOS BOKŠTAS, TRAUKINYS IGNALINA-VILNIUS: REFLEKSIJA

Tikslai Lietuvai.

Tikslas – išsikelti tikslą, kaip tarnauti tėvynei.

Dalyviams išdalijami lapeliai, ant kurių reikia užrašyti vieną tikslą, kaip tarnauti Tėvynei.

Taikome SMART metodą:

Specific (tikslas specifiškas, be interpretacijų)

Measurable (tikslas pamatuojamas)

Achievable (tikslas pasiekiamas – realus)

Relevant (tikslas aktualus)

Time-bound (tikslas turi aiškią pabaigą)

Refleksija.

Refleksija vyksta visiems sėdint ratu, geriausia, kad prieš tai skirtumėte keletą minučių tylai ir apmąstytumėte visą žygį.

Klausimai refleksijai:

- Kas žygyje man patiko? Kas nepatiko?
- Ką pastebėjau? Kas nustebino?
- Ką po šio savaitgalio išsinešu?
- Ką noriu pasiūlyti?

Artimui

Skautai

Programos metu aiškinsimės, kuo ypatingi skautiški priesakai ir kaip jie susiję su mūsų tarnyste Artimui. Kaip galime save pagauti, jeigu nesilaikome priesakų? Kodėl jų reikia? Kas yra tarnystė Artimui?

VIETA	Aukštaitijos nacionalinis parkas, Labanoro giria
MARŠRUTAS (žemėlapiu ieškokite Priedų skiltyje)	I DIENA Kauno AS-Vilnius-Geležinkelių muziejus-Vilniaus gel. stotis-Švelčionėliai-Platumai-Šalnaičio ež.-Juodenio ež.-Šeškuškė-Lamanina (nakvynės vieta) II DIENA Lamanina-Liūlinė-Jaunadaris-Žeimenos gel. pusstotė-Vilnius-Kauno AS
MARŠRUTO ILGIS	28 km
ŽYGIO EIGA	Kaunas-Vilnius: prisiminkime priesakus. Kurie iš jų yra susiję su Artimu? Geležinkelių muziejus: rasti po daiktą kiekvienam priesakui Vilnius-Švelčionėliai: vertybių aukcionas, pietūs Šalnaičio ež.: diskusija apie galią ir valdžią Juodenio ež.: pradedame skaičiuoti, kiek kartų pasakome "ne" Lamanina (nakvynės vieta): išbandymų vakarienė, dienos refleksija Liūlinė: tikslai artimui Žeimena-Vilnius: refleksija

KAUNAS-VILNIUS: KURIE PRIESAKAI SUSIJĘ SU TARNYSTE ARTIMUI?

Trukmė: 40 minučių

Tikslas – prisiminti skautiškus priesakus, pažvelgti į juos per tarnystės artimui prizmę.

Priemonės: popieriaus lapeliai, tušinukai.

Visų pirma, visi kartu ant lapelių užrašykite visus skautiškus priesakus. Jie gali būti ne iš eilės, svarbiausia, kad būtų visi ir kiekvienas turėtų juos užsirašęs. Prie kiekvieno priesako paprašykite skautų palikti šiek tiek vietos – ten dar reikės rašyti vėlesnėje užduotyje. Tuomet paprašykite skautus įvardinti, kurie priesakai, jų nuomone, yra susiję su tarnyste Artimui.

Skautų priesakai.

1. Skautas tiesus ir laikosi savo žodžio.
 2. Skautas ištikimas Dievui ir Tėvynei.
 3. Skautas naudingas ir padeda Artimui.
 4. Skautas draugas savo Artimui ir brolis (sesė) kitam skautui.
 5. Skautas mandagus ir riteriškas (mandagi ir kukli).
 6. Skautas gamtos draugas.
 7. Skautas paklusnus tėvams ir vyresnybei.
 8. Skautas linksmas, susivaldo ir nenustoja vilties.
 9. Skautas taupus.
 10. Skautas blaivus ir skaistus savo mintimis, žodžiais ir darbais.
- Geležinis priesakas: skautas laiku ir sąžiningai atlieka visas savo pareigas.
Nerašytas priesakas: skautas nedurnas.

Klausimai diskusijai:

- Kurie iš skautišku priesakų yra susiję su tarnyste Artimui?
- Kaip jūsų pasirinkti priesakai yra susiję su šia tema?
- Kaip jums atrodo, kodėl turime tiek (ne)daug priesakų, susijusių su tarnyste Artimui?

GELEŽINKELIŲ MUZIEJUS: DAIKTAI PRIESAKAMS

Trukmė: 30 min

Tikslas – pamėginti pažvelgti į priesakus iš materialios pusės, juos interpretuoti.

Šioje užduotyje skautams reikės lapelių, ant kurių rašė priesakus. Skautų tikslas – muziejuje rasti po daiktą, kuris geriausiai apibūdina kiekvieną priesaką.

Klausimai diskusijai:

- Ar sudėtinga buvo rasti daiktus? Kodėl?
- Kodėl pasirinkote būtent šiuos daiktus? Kaip kiekvienas jų apibūdina priesakus?

VILNIUS-ŠVENČIONĖLIAI: VERTYBIŲ AUKCIONAS

Trukmė: 1 val

Tikslas – aptarti, kokiomis vertybėmis vadovaujamės, susieti jas su skautiškais priesakais.

Priemonės: lapeliai „pinigams“

Kiekvienas skautas gauna po 100 „pinigų“. Vadovas garsiai perskaito visas vertybes. Tuomet skaito po vieną ir skautai gali siūlyti kainą už ją, jeigu tokia vertybė jiems gyvenime svarbi. Pradinė visų vertybių kaina – 1 pinigas. Kai kaina nebekyla, vadovas skaičiuoja iki trijų ir skelbia vertybę parduota.

Vertybių sąrašas:

• Draugiškumas	• Pagarba	• Pagalba
• Laimė	• Išmintingumas	• Džiaugsmas
• Nuoširdumas	• Saviraiška	• Saugumas
• Supratingumas	• Pripažinimas	• Laisvė
• Pastovumas	• Bendravimas	• Tobulėjimas
• Dosnumas	• Atsakomybė	• Ramybė
• Teisingumas	• Ištikimybė	• Sveikata
• Susivaldymas	• Meilė	• Savigarba
• Mandagumas	• Tikėjimas	• Sąžiningumas
• Tvirtumas	• Viltis	• Šeima
	• Šiluma	

ŠALNAIČIO EŽERAS: DISKUSIJA APIE GALIĄ IR VALDŽIĄ

Trukmė: 1 val

Tikslas – susimąstyti, kada galia yra piknaudžiuojama, o kada vyresnis tikrai žino geriau.

Prieš diskusiją.

Paprašykite visų skautų sustoti į liniją ir užsirišti akis. Visi kartu jie turi eiti į priekį tol, kol vadovas lieps sustoti. Galite liepti jiems eiti vis arčiau kokios nors kliūties ir paprašyti sustoti iki jos likus vos keliems centimetrams. Paprašykite skautų atsimerkti. Siūlome cituoti vieną brolių: „Kartais atrodo, kad matote kelią, nes šviesa prasiskverbia pro kaklaraiščio apačią. Bet turite pagalvoti, ar tikrai jūsų vadovas nemato daugiau ir ar jo prašymas sustoti neapsaugo jūsų nuo nelaimės.“

Klausimai diskusijai:

- Kaip jums atrodo, ar visada vadovas žino geriau? Kodėl?
- Kada esate susidūrę su piknaudžiavimu valdžia?
- Kas yra paklusnumas vyresnybei? Kas yra vyresnybė?

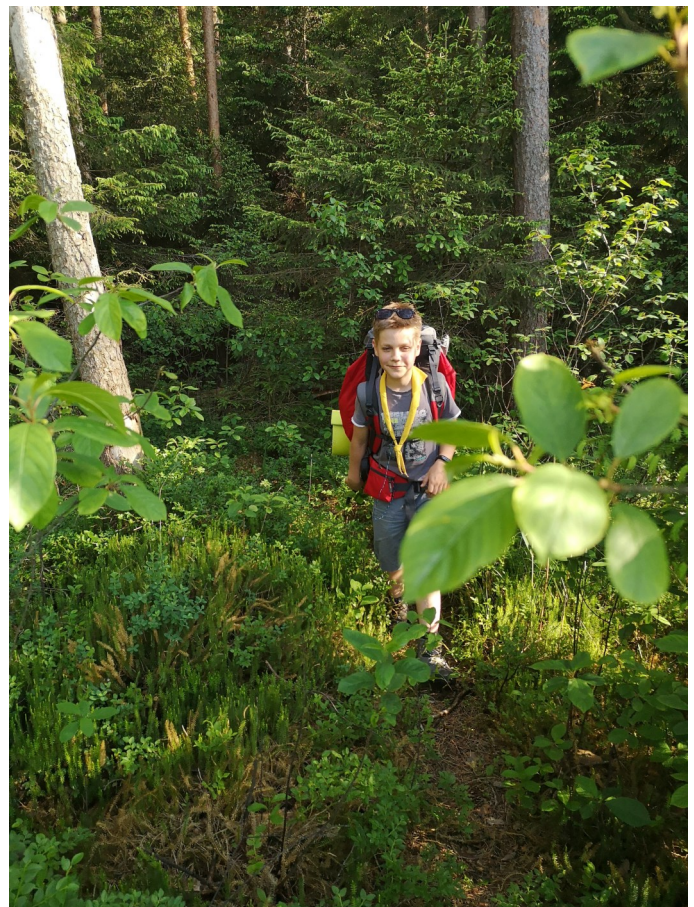
JUODENIO EŽERAS: NE

Tikslas – sąmoningiau rinkti žodžius, pagalvoti, ką sakome.

Nuo Juodenio ežero iki nakvynės vietos Lamaninos stovyklavietėje skautai turi sekti, kiek kartų pasako „ne“ ir už kiekvieną pasakytą „ne“ turi užsirišti po mazgelį ant virvutės.

Klausimai diskusijai:

- Kiek kartų pasakėte „ne“? Dėl kokių priežasčių?
- Ar sunku buvo galvoti, ką sakote? Kodėl?
- Ko galime išmokti iš šios užduoties?

LAMANINOS STOVYKLAVIETĖ: IŠBANDYMŲ VAKARIENĖ, DIENOS REFLEKSIJA

Išbandymų vakarienė.

Trukmė: 30 min

Tikslas – stiprinti komandą, pažinti save ir kitus, ugdyti kantrybę.

Priemonės: maistas, indai, servetėlės ir įrankiai maistui paruošti

Skautams duodami maisto produktai, iš kurių reikia paruošti valgį (pvz.: tortilijas). Vakarienės metu nė vienas negali nei pats sau paruošti maisto, nei paprašyti, kad jam paruoštų. Grupės narys gali valgyti tik tada, kai kas nors kitas jam paruošia ir paduoda maisto. Maisto ruošimo metu negalima tartis, tačiau maisto turi užtekti visiems. Bendravimas žaidimo metu vyksta gestais ir kūno kalba.

Dienos refleksija.

Trukmė: priklausomai nuo skautų skaičiaus, apie 40 min

Tikslas – išmokti išsakyti kritiką bei priimti kritiką ir pastebėti gerus dalykus kituose.

Skautų paprašoma įsivaizduoti, kad kiekvienas jų turi po rožės žiedlapį ir po spyglį. Reikia išrinkti vieną žmogų, kuriam duodamas žiedlapis, ir vieną, kuriam skiriamas spyglys. Žiedlapis skiriamas tam, kuris tą dieną labiausiai paaugo, padarė didžiausią pažangą, buvo labai skautiškas ir rodė pavyzdį ir t.t. Spyglys skiriamas tam, kurio elgesys tą dieną nebuvo tinkamas ir kuriam dar reikia pasistengti. Kiekvienas skautas, nori to ar ne, turi išdalinti savo žiedlapį ir spyglį.

Patarimas vadovui: užtikrinkite skautus, kad kritika, kuri gali būti išsakoma jų atžvilgiu, yra ne iš piktos valios, o čia ir dabar yra saugi erdvė išsakyti viską, kas per dieną susikaupė. Pasakykite, kad niekam nereikia teisintis ar aiškintis, reikia tiesiog išklaudyti.

LIŪLINĖ: TIKSLAI ARTIMUI

Trukmė: 15 min

Tikslas – pagalvoti, ką galiu padaryti, kad laikyčiausi įžodyje prisižadėtos meilės Artimui.

Kiekvienas skautas turi išsikelti sau tris tikslus sau pagal metodą 24/7/1. Ką padarysiu dėl savo artimųjų per ateinančias 24 valandas? Per ateinančias 7 dienas? Per mėnesį? Tikslai užrašomi ant lapelių, kurie lieka kiekvienam skautui. Visi garsiai perskaito bent po vieną tikslą iš kiekvienos kategorijos, taip pasižadėdami ne tik sau, bet ir kitiems.

Patarimas: rašykite tikslus būtuojų laiku, pvz., iki tada ir tada padariau tą ir tą (o ne padarysiu tą ir tą).

TRAUKINYS ŽEIMENA-VILNIUS: REFLEKSIJA

Trukmė: priklausomai nuo skautų skaičiaus, apie 40 min

Refleksiją siūloma daryti principu „Man patiko“, „Pastebėjau“, „Supratau“, „Norėčiau pasiūlyti“, kai kiekvienam punktui yra skirtingi daiktai, tarkime: saldainis (man patiko), akmuo (pastebėjau), pieštukas (supratau), šaukštas (norėčiau pasiūlyti). Taip pat galima aptarti kiekvieną punktą atskirai, dar kartą išskiriant, kuo kiekviena užduotis buvo susijusi su priesakais Artimui.

Patarimas vadovui: jeigu yra du vadovai, vienam siūloma vesti refleksiją, o kitam užsirašinėti skautų mintis. Svarbu, kad vadovai taip pat pasisakytų, tačiau tą reikėtų daryti paskutiniams, taip „uždarant“ klausimą.

Patyrę skautai

Žygio tikslas – pažinti Artimą, suvienyti skiltį. Todėl kalbėsime pačiomis įvairiausiomis temomis – nuo skautiškų iki gyvenimiškų. Žygis yra parengtas dviem skiltims – ką tik susiformavusiai ir tokiai, kuri kartu jau ilgai.

VIETA	Dzūkijos nacionalinis parkas
MARŠRUTAS (žemėlapiu ieškokite Priedų skiltyje)	<p><i>Nauja skiltis:</i> I DIENA: Kaunas-Druskininkai-Grūto miškas (nakvynės vieta) II DIENA: Grūto miškas-Grūto parkas-Randamonys-Bakanauskų pelkė-Antončiko šaltinis-Rudnia-Puvočių stovyklavietė (nakvynės vieta) III DIENA: Puvočių stovyklavietė-Kasčiūnai-Lankininkai-Jablanavas (Merkio dešinė)-Jablanavas (Merkio kairė)-Merkinės piramidė-Merkinės kryžkelė-Kaunas</p> <p><i>Patyrusi skiltis:</i> I DIENA: Kaunas-Varėna-Marcinkonys-Trikampio miškas-Kaspiniškiai-Antončiko šaltinis-Bakanauskų pelkė-Rudnia-Puvočių stovyklavietė (nakvynės vieta) II DIENA: Puvočių stovyklavietė-Kasčiūnai-Lankininkai-Jablanavas (Merkio dešinė)-Jablanavas (Merkio kairė)-Merkinės piramidė-Merkinės kryžkelė-Kaunas</p>
MARŠRUTO ILGIS	52 km (nauja skiltis) / 41,5 km (patyrusi skiltis)
ŽYGIO EIGA	Didžioji dalis programos vyks einant. Maišelio principas: visos užduotys, klausimai ir žaidimai yra užrašomi ant lapelių ir sumetami į maišelį. Žygio metu atsitiktine tvarka traukiami lapeliai taip varijuojant tarp temų ir išlaikant žygio tempą. Taip pat tai yra laisva programa, priklausanči tik nuo žygio dalyvių. Jeigu bus aptarta tik pusė lapelių, nes jie sukėlė dideles diskusijas - tai puiku, nes žygių tikslas yra pažinti artimą.

DVI TIESOS, VIENAS MELAS (rekomenduojama naujai skilčiai)

Trukmė: 45 min

Tikslas – sužinoti netikėtų faktų apie kitus, susipažinti.

Kiekvienas žaidėjas sugalvoja tris teiginius apie save. Jie gali būti apie bet kurią gyvenimo sritį, svarbiausia, kad kiti žaidėjai šių faktų nežinotų. Du teiginiai turi būti tiesa, vienas melas. Kitų žaidėjų tikslas išsiaiškinti, kurie teiginiai yra kas.

SURASK ŽMOGŲ, KURIS... (rekomenduojama naujai skilčiai)

Trukmė: 30 min

Tikslas – sužinoti netikėtų faktų apie kitus, susipažinti.

Kiekvieno žaidėjo tikslas – užpildyti lentelę savo skilties/draugovės skautų vardais. Negalima klausyti klausimo tiesiogiai, reikia pakreipti kalbą taip, kad atsakymas išplauktų savaime.

Surask žmogų, kuris nesuklydęs gali pasakyti abėcėlę nuo galo. _____	Surask žmogų, kuris yra kairiarankis. _____	Surask žmogų, kuris į mokyklą eina pėsčiomis. _____	Surask žmogų, kuris gerai moka groti muzikos instrumentu. _____
Surask žmogų, kuris mieliau skambina nei rašo SMS. _____	Surask žmogų, kuriam patinka Donaldas Trumpas. _____	Surask žmogų, kuris nemėgsta kavos. _____	Surask žmogų, kuris yra geras istorijų pasakotojas. _____
Surask žmogų, kuris yra buvęs kitame žemyne. _____	Surask žmogų, kuris moka vairuoti. _____	Surask žmogų, kuris mėgsta matematiką. _____	Surask žmogų, kuris moka garsiai švilpti. _____
Surask žmogų, kuris matė tą patį filmą 5 kartus. _____	Surask žmogų, kuris niekada nėra žaidęs Monopolio. _____	Surask žmogų, kuris yra jaunesnis už tave. _____	Surask žmogų, kuris gali nubėgti 2 kilometrus. _____

ATSITIKTINIAI DAIKTAI (rekomenduojama naujai skilčiai)

Trukmė: 30 min

Tikslas – atspėti, kuris daiktas kam priklauso.

Kiekvienas žygio dalyvis su savimi turi nedidelį daiktą, kuris atspindi tokią jo gyvenimo dalį, apie kurią nežino kiti. Visi savo daiktus sudeda į nepermatomą maišelį, tuomet kiekvienas išsitraukia nežiūrėdami. Tikslas yra atspėti, kam priklauso tavo išsitrauktas daiktas.

KEISTI KLAUSIMAI (rekomenduojama naujai skilčiai)

Tikslas – geriau susipažinti.

Žaidėjai traukia po lapelį iš maišelio ir paeiliui atsako į klausimus.

Ką turėtų dėvėti žmogus, kad eitum su juo į pasimatymą?
Artėja zombių apokalipsė, kokius tris žmones norėtum turėti savo komandoje?
Koks yra tavo dažniausiai naudojamas emoji?
Koks yra blogiausias tavo kada nors padarytas stiliaus pasirinkimas?
Kokia yra blogiausia tavo kada nors turėta šukuosena?
Kokią įžymybę buvai įsimylėjęs(-usi) vaikystėje?
Jei būtum imtynininkas, kokia daina grotų tau įeinant į ringą?
Jei būtų sukurtas filmas apie tavo gyvenimą, koks tai būtų žanras? Koks aktorius(-ė) tave vaidintų?
Turi dainuoti karaoke, kokią dainą renkiesi?
Kokio maisto labiausiai nemėgai vaikystėje? Ar vis dar jo nemėgsti?
Jei reikėtų pasirinkti vieną patiekalą, kurį turėtum valgyti kasdien visą likusį gyvenimą, koks patiekalas tai būtų?
Koks yra geriausias patarimas, kurį esi gavęs(-usi)?
Dėl ko tave turėtų prisiminti žmonės po tavo mirties?
Ką geriausio išgijai šiomet?
Koks mokslinis atradimas tave nustebintų labiausiai?
Koks būtų tavo autobiografijos pavadinimas?
Jei būtum toks(-ia) turtingas(-a), kad nereikėtų dirbti, kaip leistum savo dienas?
Jei galėtum pasilikti tik tris programėles telefone, kas tai būtų?
Kas yra tavo spirit animal?
Kas yra tavo mėgstamiausias Disney veikėjas?
Koks yra svajonių darbas?

KAS AŠ ESU? *(rekomenduojama naujai skilčiai)*

Trukmė: 30 min

Tikslas – išsiaiškinti, koks veikėjas yra žaidėjas.

Visi žaidėjai ant lipnių lapelių užrašo veikėją, persiunčia kitam žmogui taip, kad šis nematytų, kas užrašyta, ir užklijuoja lapelį ant kaktos. Galima žaisti keliais variantais.

Pirmas variantas: Surask porą!

Pasiruošiamė kortelių, kurios žymėtų pasakų herojus, tačiau kiekvienas herojus turėtų savo porą (pvz. Vilkas/Raudonkepuraitė; Pelenė/Pamotė; Haris Poteris/Pelėda ir t.t.). Tikslas – kiekvienam dalyviui kaip galima greičiau susirasti savo porą. Kadangi jis savo kaktos negali matyti, jis turi bandyti išsiaiškinti iš draugų, koks gi veikėjas jis yra. Be abejo, jis gali įtarti, kokios pasakos herojų vaizduoja ir pagal tai, kokios poros žaidime nėra (t.y. matydamas kitų korteles, gali matyti, kokios poros trūksta).

Antras variantas: Atspėk, kas aš?

Dalyvis, užduodamas klausimus likusiems žaidėjams, į kuriuos būtų galima atsakyti tik Taip/Ne („Ar aš vyras?“, „Ar aš teigiamas herojus?“, „Ar aš dar gyvas?“), turi išsiaiškinti, koks veikėjas jis yra.

BLACKSTORIES *(rekomenduojama ir naujai, ir patyrusiai skilčiai)*

Tikslas – išsiaiškinti, kokioje situacijoje pasakytas teiginys yra logiškas.

Žaidėjai užduoda klausimus, į kuriuos vedėjas gali atsakyti tik TAIP/NE/NETURI ĮTAKOS.

Verslininkas ėjo gatve, pamatė raudoną namą ir suprato, kad bankrutavo. ATSAKYMAS: Monopolis
--

Dykumoje rastas nuogas žmogus, šalia jo mėtėsi pusiau nudegęs degtukas. ATSAKYMAS: du žmonės skrido oro balionu, kuris ėmė leisti orą. Jie išmetė visus savo daiktus ir drabužius, tačiau to neužteko. Tuomet traukė burtus - tas, kuris ištraukia nudegusį degtuką, turi iššokti, kad išgelbėtų kitą.
--

Kambaryje rastas atviras langas ir bala, kurioje negyvi gulėjo Romeo ir Džiuljeta. ATSAKYMAS: Romeo ir Džiuljeta buvo žuvelės. Skersvėjis nuvertė akvariumą, kuriame gyveno žuvelės, šis sudužo ir jos mirė.
--

Vyras ateina į barą, paprašo stiklinės vandens. Vos pabaigus gerti, padavėja išsitraukia ginklą ir nukreipia jį į vyrą. Šis padėkoja ir išeina. ATSAKYMAS: vyras žagsėjo, išsigandus žagsulys praeina.
--

Žmogus bėga koridoriumi. Sumirksi vienintelė jame esanti lempa. Žmogus sustoja, nusiima skrybėlę. Po kurio laiko apsisuka ir nueina iš kur atėjo. ATSAKYMAS: žmogus buvo advokatas, jis bėgo pas savo ginamąjį, nes rado įrodymus, kad šis nekaltas. Koridorius yra kalėjime, kuriame ginamajam turi būti atlikta mirties bausmė elektros kėdėje. Sumirksėjus lempai advokatas supranta, kad bausmė jau įvykdyta ir jis nespėjo.
--

KONTAKTAS

(rekomenduojama ir naujai, ir patyrusiai skilčiai)

Trukmė: tiek, kiek norisi

Taisyklės.

Žaidžiama vienas (žaidėjas A) prieš visus likusius. Žaidėjas A sugalvoja žodį, tarkime “karvė”. Likusiems žaidėjams pasakoma pirma žodžio raidė - “k”. Likusieji žaidėjai bando sugalvoti ir paaiškinti vienas kitam žodžius iš k raidės, kad žaidėjas A nesuprastų apie kokį žodį kalbama. Pavyzdžiui, žaidėjas B sako žaidėjui C: “plastikinis daiktas, kuriuo semiame vandenį” (kibiras). Jeigu žaidėjas C supranta, apie ką kalbama, jis sako “Kontaktas!” ir kartu su žaidėju B skaičiuoja iki 5, tuomet kartu ištaria “kibiras”.

Jeigu žaidėjai B ir C pasako tokį patį žodį, žaidėjas A sako antrą sugalvoto žodžio raidę - “a”. Dabar likusieji žaidėjai galvoja žodžius iš “ka”, ir taip toliau, kol atspėjamas žodis, kurį sugalvojo žaidėjas A.

Jeigu žaidėjas A supranta apie kokį žodį kalba likusieji žaidėjai pirmiau, nei kas nors pasako kontaktas, jis gali “sudeginti” tą žodį, pasakydamas jį garsiai. Daugiau šio žodžio žaidime naudoti negalima.

DISKUSIJOS MAIŠELYJE

(rekomenduojama patyrusiai skilčiai)

Tikslas – pasikalbėti apie skautiškas vertybes ir principus.

Ant lapelių surašytos temos ir trumpi klausimai diskusijai vystyti. Žmogus, ištraukęs lapelį, yra atsakingas už diskusijos vystymą.

DISKUSIJA. Skautiški priesakai.

- Kokia yra skautiškų priesakų vieta mano gyvenime? Ar jų laikausi?
- Koks yra mano mėgstamiausias priesakas? Kurio laikytis man sunkiausia?
- Kurį priesaką norėčiau pakeisti (patikslinti, pašalinti, pataisyti)? Kodėl?
- Kodėl broliai riteriški, o sesės - kuklios?

DISKUSIJA. Skautai ir gyvenimas.

- Ką manau apie skautus ir alkoholį?
- Ką manau apie rūkančius skautus?
- Koks yra kaklaraiščio vaidmuo šiose temose?
- Ką manau apie skautų stovyklose dalijamus prezervatyvus?

DISKUSIJA. Seseriškumas ir broliškumas.

- Kas yra seseriškumas? Broliškumas?
- Kokia sesė yra seseriška? Koks brolis - broliškas?
- Kur skautų judėjime yra feminizmas? Lyčių lygybė?

DISKUSIJA. Gerieji darbai.

- Kas yra gerasis darbelis?
- Kokia yra mano nuomonė apie gerųjų darbų kultūrą skautijoje?
- Kuo gerasis darbelis skiriasi nuo pareigos Dievui, Tėvynei, Artimui?
- Kokį gerą darbą galime padaryti šiandien?

NEGATYVU/POZITYVU (rekomenduojama patyrusiai skilčiai)

Trukmė: 20 min

Tikslas – pamatyti, kaip kito žmogaus perspektyva gali padėti mokytis iš neigiamų situacijų.

Žaidėjai pasiskirsto poromis. Porininkas A pasidalina neigiama patirtimi su porininku B. Patirtis gali būti susijusi tiek su asmeniniu, tiek su darbinio gyvenimu, tačiau ji turi būti tikra. Tuomet porininkas A vėl dalijasi ta pačia patirtimi, šį kartą bandydamas pažymėti gerus dalykus. Porininkas B padeda rasti šviesiąją pusę. Išnagrinėję patirtį porininkai apsikeičia vietomis - savo neigiama patirtimi dalijasi porininkas B.

LET'S GET PERSONAL. (rekomenduojama patyrusiai skilčiai)

Tikslas – padiskutuoti temomis, kuriomis paprastai nekalbame.

Originalus žaidimas yra anglų kalba, šaltinis: http://bit.ly/zaidimas_letsgetpersonal. Žaidėjai paėmę traukia išmaišytus lapelius su klausimais ir į juos atsako. Galima susitarti, ar į klausimą atsako tik jį ištraukęs žmogus, ar kiekvienas žaidėjas.

1. 6 dainos, kurių klausai daugiausiai?
2. Jei galėtum susitikti su bet kuo pasaulyje, kas tai būtų?
3. Paimk arčiausiai savęs esančią knygą, atversk 23 puslapį ir perskaityk 17 eilutę.
4. Apie ką daugiausiai galvoji?
5. Kas parašyta paskutinėje tavo gautoje žinutėje?
6. Miegi su drabužiais ar be jų?
7. Koks tavo keisčiausias talentas?
8. Merginos... (pabaik sakinį). Vaikinai... (pabaik sakinį).
9. Ar kada nors apie tave buvo parašytas eilėraštis ar daina?
10. Kada paskutinį kartą grojai oro gitara?
11. Ar turi kokių nors keistų baimių?
12. Ar kada nors nosyje tau buvo įstrigęs svetimkūnis?
13. Kokia yra tavo religija?
14. Jeigu esi lauke, ką greičiausiai veiki?
15. Ar labiau mėgsti būti prieš objektyvą ar už jo?
16. Paprastas, bet žiauriai sudėtingas. Mėgstamiausia grupė?
17. Kokį paskutinį melą pasakei?
18. Ar tiki karma?
19. Ką reiškia tavo Instagram vardas?
20. Kokia yra tavo didžiausia silpnybė? Didžiausia stiprybė?
21. Kokia garsenybe tu žaviesi? (Who is your celebrity crush?)
22. Ar kada nors maudeisi be drabužių?
23. Kaip išlieji savo pyktį?
24. Ar ką nors kolekcionuoji?
25. Ar tau labiau patinka pokalbiai telefonu ar vaizdo skambučiai?
26. Ar esi patenkinta(s) dėl to, kuo tapai?
27. Kokio garso nekenti? Koks garsas tau labai patinka?
28. Koks yra tavo didžiausias „kas, jeigu...“?
29. Ar tiki vaiduokliais? O ateiviais?
30. Ištiesk savo dešinę ranką - ką palieti pirmiausia? Pakartok tą patį su kaire.
31. Pauostyk orą. Ką užuodi?

32. Kokia yra blogiausia vieta, kurioje esi buvęs?
33. Rytų ar Vakarų pakrantė?
34. Kas yra patraukliausias priešingos lyties dainininkas?
35. Kas tau yra gyvenimo prasmė?
36. Apibrėžk meną.
37. Ar tiki sėkme?
38. Koks dabar oras?
39. Kiek valandų?
40. Ar moki vairuoti?
41. Kokia buvo tavo paskutinė perskaityta knyga?
42. Ar tau patinka dujų kvapas?
43. Ar turi pravardžių?
44. Koks buvo tavo paskutinis žiūrėtas filmas?
45. Kokia yra sunkiausia tavo turėta trauma?
46. Ar esi kada nors pagavęs drugelį?
47. Ar šiuo metu turi kokių nors manijų?
48. Kokia yra tavo seksualinė orientacija?
49. Ar kada nors apie tave sklido gandai?
50. Ar tiki magija?
51. Ar laikai nuoskaudas?
52. Koks tavo zodiako ženklas?
53. Ar tu taupai pinigus ar juos išleidi?
54. Kokį paskutinį daiktą nusipirkai?
55. Meilė ar aistra?
56. Ar šiuo metu esi santykiuose?
57. Kiek santykių esi turėjęs?
58. Ar gali liežuviu paliesti savo nosį?
59. Kur buvai vakar?
60. Ar trijų metrų spinduliu aplink tave yra kas nors rožinio?
61. Ar šiuo metu dėvi kojines?
62. Koks tavo mėgstamiausias gyvūnas?
63. Koks tavo slaptas ginklas kai nori, kad kažkam intum patikti?
64. Kur tavo geriausias draugas šiuo metu?
65. 5 verti sekti socialinės medijos profiliai.
66. Iš kur esi kilęs?
67. Ką veikei vakar vidurnaktį?
68. Kokia yra Šetono pavardė?
69. Ar esi toks draugas, kokį norėtum turėti?
70. Tu esi gydytojo kabinete ir jis pasako, kad tau liko mėnuo gyventi. A) Ar kam nors pasakysi?
B) Ką veiksi ateinančių mėnesį? C) Ar bijai?
71. Jeigu galėtum turėti tik vieną iš šių dalykų: pasitikėjimas ar meilė.
72. Ar yra daina, kurią išgirdęs pasijunti laimingas?
73. Kokie yra paskutiniai keturi tavo telefono numerio skaičiai?
74. Kas, tavo nuomone, padaro santykius puikiais?
75. Kaip galiu laimėti tavo širdį?
76. Ar beprotybė gali pagimdyti kūrybiškumą?
77. Koks yra geriausias kol kas priimtas tavo gyvenimo sprendimas?
78. Koks tavo batų dydis?
79. Kas norėtum, kad būtų parašyta ant tavo paminklo?
80. Koks tavo mėgstamiausias žodis?
81. Pasakyk pirmą dalyką, kuris šauna į galvą, išgirdus šį žodį: širdis.
82. Koks yra posakis, kurį nuolat kartoji?
83. Kokios paskutinės dainos klauseisi?
84. Kokia tavo mėgstamiausia spalva?
85. Koks dabar yra tavo darbalaukio fonas?
86. Jei galėtum paspausti mygtuką ir kas nors pasaulyje sprogtų, kas tai būtų?
87. Koks yra klausimas, į kurį bijotum atsakyti tiesą?
88. Kokią supergalią norėtum turėti?

89. Gali vėl pragyventi bet kurią pusvalandį savo gyvenime. Koks įvykis tai būtų?
90. Gali ištrinti bet kurią savo gyvenimo patirtį. Kokia patirtis tai būtų?
91. Ką tik laimėjai lėktuvo bilietą į bet kurią pasaulio vietą, tačiau turi išvykti nedelsiant. Kur vyktum?
92. Ar turi giminių kalėjime?
93. Ar kada nors apsigėmėi mašinoje?
94. Ar esi skridęs lėktuvu?
95. Jei žinotum, kad visas pasaulis dabar tavęs klausosi, ką pasakytum?

KELIONĖ NAMO: REFLEKSIJA

Trukmė: priklausomai nuo skautų skaičiaus, apie 1 val

Siūloma pirmiausiai aptarti visus programos punktus atskirai, tuomet aptarti visą žygį pagal klausimus:

- Kas žygyje patiko? Kas nustebino?
- Ką po šio savaitgalio išsinešu?
- Kas man nepatiko? Nuliūdino? Ką derėtų keisti?

Patarimas vadovui: jeigu yra du vadovai, vienam siūloma vesti refleksiją, o kitam užsirašinėti skautų mintis. Svarbu, kad vadovai taip pat pasisakytų, tačiau tą reikėtų daryti paskutiniams, taip „uždarant“ klausimą.

Suaugę skautai

Žygio metu nagrinėsime įvairius dalykus, už kuriuos derėtų prisiimti atsakomybę, kalbėsime apie tai, kodėl (ne)sunku tai padaryti ir kaip išmokti susitvarkyti su atsakomybe, kuri ateina įžengus į suaugusiųjų pasaulį.

VIETA	Dzūkijos nacionalinis parkas
MARŠRUTAS (žemėlapyje ieškokite Priedų skiltyje)	I DIENA: Kaunas-Marcinkonys-Čepkelių raisto mokomasis takas-Grybaulia-Jogailos kalnas-Drevinės bitininkystės pažintinis takas-Musteika-Margionys-Skroblaus versmės - Skroblaus pažintinis takas (nakvynės vieta) II DIENA: Skroblaus pažintinis takas-Darželiai-Grybaulia-Gaidžio kopa-Kaunas
MARŠRUTO ILGIS	33 km
ŽYGIO EIGA	Marcinkonys: atsakomybė už savo žodį Čepkelių raisto mokomasis takas: apie atsakomybę už mūsų planetą; ekskursija Grybaulia: pietūs Drevinės pažintinis takas: atsakomybė už tą, kurį prisijaukini Musteika: atsakomybė už savo ateitį Skroblaus pažintinis takas: apie laisvės ir atsakomybės ryšį Gaidžio kopa: refleksija

MARCINKONYS: ATSAKOMYBĖ UŽ SAVO ĮŽODĮ

Tikslas – padiskutuoti, kaip suprantame savo įžodžio tekstą. Rasti, kur galime padaryti šios dienos gerą darbą.

Marcinkonys yra puiki vieta geram darbui atlikti, todėl kvieskite skautus pasivaikščioti po šį didžiausią Lietuvos kaimą ir padaryti gerą darbą.

Didelė tikimybė, kad iškils diskusija apie tai, kas yra geras darbas. Siūlome keletą gairių šiam klausimui struktūrizuoti.

Klausimai diskusijai.

- Kas yra geras darbas?
- Kokia yra mano nuomonė apie gerų darbų kultūrą skautijoje?
- Kuo geras darbas skiriasi nuo pareigos Dievui, Tėvynei, Artimui?
- Kaip man atrodo, kur įžodyje (išskyrus jaun. sk.) kalbame apie geruosius darbus? Ar vertėtų keisti įžodžio tekstą, kad labiau šį aspektą pažymėtume?

ČEPKELIŲ RAISTO MOKOMASIS TAKAS: APIE ATSAKOMYBĘ UŽ SAVO PLANETĄ; EKSKURSIJA

Ekskursijos trukmė – 2 val

Siūlome užsisakyti ekskursiją po Čepkelių raisto mokomąjį taką. Tą galite padaryti [čia](#). Paminėtina, kad balandžio-liepos mėnesiais atvykti į rezervatą be gidų yra draudžiama.

Ekskursijos metu daug išgirsite ir sužinosite apie Čepkelių valstybinę gamtinę rezervatą, jame gyvenančius gyvūnus bei augančius augalus. Taip pat gidas mielai papasakos apie priemones, kurių imamasi šiai vietai išsaugoti.

Čia puiki vieta pradėti diskusiją apie tai, ką galime padaryti savo planetai.

Klausimai diskusijai:

- Kodėl reikia kalbėti apie pokyčius mūsų planetoje?
- Kaip mes galime prisiimti atsakomybę už tai, kas vyksta? Ką galime padaryti, kad šiuos pokyčius pristabdytume?
- Kokių žingsnių galime imtis kasdieną, kad būtume draugiškesni savo aplinkai? Kokią vieną savo įprotį galiu pakeisti?

DREVINĖS PAŽINTINIS TAKAS: APIE ATSAKOMYBĘ UŽ TĄ, KURĮ PRISIJAUKINI

Trukmė: 1 val 30 min

Tikslas – padiskutuoti, kokia yra mūsų atsakomybė už mūsų draugus - tuos, kuriuos įsileidžiame į savo gyvenimą.

Prieš diskusiją.

Antoine de Saint-Exupéry (XXI skyrius)

Tada pasirodė lapė.

- Laba diena,- tarė lapė.

- Laba diena,- mandagiai atsiliepė mažasis princas, bet atsisukęs nieko nepastebėjo.

- Aš čia,- pasigirdo balsas,- po obelimi...

- Kas tu tokia?- paklausė mažasis princas.- Tu labai daili...

- Aš esu lapė,- tarė lapė.

- Eik šen, pažaisime,- pasiūlė mažasis princas.- Man labai liūdna...

- Aš negaliu su tavim žaisti,- tarė lapė.- Aš neprijaukinta.

- A, atsiprašau,- tarė mažasis princas.

Bet pagalvojęs pridūrė:

- O kas yra „prijaukinti“?

- Tu ne iš čia,- tarė lapė.- Ko tu ieškai?

- Aš ieškau žmonių,- tarė mažasis princas.- Kas yra „prijaukinti“?

- Žmonės,- tarė lapė,- turi šautuvus ir medžioja. Tai gerokai varžo! Be to, jie laiko vištas. Jomis jie ir tesirūpina. Tu ieškai vištų?

- Ne, tarė mažasis princas.- Aš ieškau draugų. Kas yra „prijaukinti“?

- Tai jau seniai užmiršta sąvoka,- tarė lapė.- Tai reiškia „užmegzti ryšius...“

- Užmegzti ryšius?

- Žinoma,- tarė lapė.- Tu man dar esi berniukas, panašus į šimtą tūkstančių kitų berniukų. Ir tu man nereikalingas. Ir aš tau nereikalinga. Aš tau esu lapė, panaši į šimtą tūkstančių lapių. Bet jei tu mane prisijaukinsi, mudu būsime vienas kitam reikalingi. Tu man tada būsi vienintelis pasau-

lyje. Aš tau būsiu vienintelė pasaulyje.

- Pradedu suprasti,- tarė mažasis princas.- Yra viena tokia gėlė... Man rodos, kad ji mane prisijaukino...

- Galbūt,- tarė lapė.- Žemėje būna visokiausių dalykų...

- O, tai visai ne Žemėje,- tarė mažasis princas.

Lapė atrodė labai susidomėjusi.

- Kitoje planetoje?

- Taip.

- Ar toje planetoje yra medžiotojų?

- Ne.

- Tai įdomu! O vištų?

- Ne.

- Niekad nebūna viskas kaip reikia,- atsiduso lapė.

Tačiau ji grįžo prie savo minties.

- Mano gyvenimas labai neįvairus. Aš medžioju vištas, o žmonės medžioja mane. Visos vištos tarp savęs panašios, ir visi žmonės tarp savęs panašūs. Taigi man truputi nuobodu. Bet jei tu mane prisijaukinsi, mano gyvenimas nušvis lyg saulė. Aš pažinsiu tokį žingsnių garsą, kuris skirsis nuo visų kitų. Kiti žingsniai mane verčia lįsti į žemę. Tavo žingsniai mane išvadins lauk iš urvo kaip muzika. O be to, žiūrėk! Matai, ten - javų laukas? Duonos aš nevalgau. Iš javų man jokios naudos. Javų laukai man nieko neprimeina. Ir tai liūdna! Bet tavo plaukai yra aukso spalvos. Taigi kaip bus puiku, kai tu mane prijaukinsi! Aukso spalvos javai man primins tave. Ir man bus malonu klausytis vėjo šiurenimo javuose...

Lapė nutilo ir, ilgai žiūrėjusi į mažąjį prinčą, tarė:

- Prašau... prisijaukink mane!

- Labai norėčiau,- atsakė mažasis princas,- bet kad neturiu daug laiko. Reikia susirasti draugų ir susipažinti su daug visokių dalykų.

- Susipažinti gali tik su tais dalykais, kuriuos prisijaukini,- tarė lapė.- Žmonės neturi laiko ko nors pažinti. Jie nusiperka viską jau gatavą iš prekybininkų. Bet kadangi nėra prekybininkų, iš kurių būtų galima nusipirkti draugų, tai draugų žmonės ir neturi. Jei nori turėti draugą, prisijaukink mane!

- O kaip tai padaryti?- paklausė mažasis princas.

- Reikia būti kantriam,- tarė lapė.- Iš pradžių atsisėsi ant žolės, va šitaip, truputį toliau nuo manęs. Aš į tavę žiūrėsiu akies krašteliu, ir tu nieko nesakysi. Kalba

- nesusipratimų šaltinis. Bet tu galėsi kasdien atsisėsti vis arčiau...

Mažasis princas rytojaus dieną atėjo vėl.

- Geriau būtų buvę ateiti tą pat valandą,- tarė lapė.- Jei tu ateidinėsi, pavyzdžiui, ketvirtą valandą popiet, tai jau nuo trečios valandos aš imsiu jaustis laiminga. Kuo toliau, tuo laimingesnė aš jausiuos. Ketvirtą valandą jau pradėsiu jaudintis ir nerimauti: sužinosiu, kiek atsieina laimė! Jei tu ateidinėsi bet kada, tai niekad nežinosiu, kada man pasipuošti širdį. Reikia laikytis apeigų...

- Kas yra apeigos?

- Tai taip pat jau seniai užmiršta sąvoka,- tarė lapė.-

Tokia, kurios dėka viena diena skiriasi nuo kitų dienų, viena valanda - nuo kitų valandų. Štai, pavyzdžiui, mano medžiotojai laikosi apeigų. Ketvirtadieniais jie šoka su kaimo merginomis. Todėl ketvirtadienis man - puiki diena. Nueinu iki pat vynuogyno. Jei medžiotojai šoktų bet kada, dienos būtų panašios viena į kitą, ir aš neturėčiau atostogų.

Taigi mažasis princas prisijaukino lapę. Ir kada atėjo išsiskyrimo valanda, lapė tarė:

- Ak, aš verksiu!..

- Tu pati kalta,- tarė mažasis princas,- aš tau nelinkėjau nieko blogo, bet juk norėjai, kad tave prisijaukinčiau...

- Žinoma, norėjau,- tarė lapė.

- O sakai, verksi!- tarė mažasis princas.

- Žinoma, verksiu,- tarė lapė.

- Tai nieko nelaimėjai!

- Vis tiek laimėjau,- tarė lapė.- Sakiau, dėl javų spalvos...

Ir ji pridūrė:

- Nueik vėl pažiūrėti rožių. Suprasi, kad tavoji yra vienintelė pasaulyje. Paskui grįši su manim atsisveikinti, ir aš tau pasakysiu vieną paslaptį.

Mažasis princas nuėjo vėl pasižiūrėti rožių.

- Jūs visai nepanašios į mano rožę, jūs dar niekas,- tarė jis joms.- Nė vienas jūsų neprisijaukino, ir jūs nė vieno neprisijaukinote. Jūs tokios, kokia buvo mano lapė. Ji buvo lapė kaip ir šimtas tūkstančių kitų. Bet aš su ja susibičiuliavau, ir ji dabar yra vienintelė pasaulyje.

Ir rožės labai susidrovėjo.

- Jūs gražios, bet jūs tuščios,- kalbėjo jis toliau.- Dėl jūsų neverta mirti. Žinoma, apie mano rožę koks praeivis manytų, kad panaši į jus. Bet ji viena brangesnė už jus visas todėl, kad aš ją laisčiau. Todėl, kad ją apvožiau gaubtu. Todėl, kad ją atitvėriau širma. Todėl, kad nurankiojau nuo jos vikšrus, palikęs du ar tris, kad būtų peteliškių. Be to, klausydavausi, kaip ji skundžiasi, giriasi, o kartais net ir tyli. Todėl, kad tai mano rožė.

Ir, sugrįžęs prie lapės, jis tarė:

- Lik sveika...

- Lik sveikas,- tarė lapė.- Štai kokia mano paslaptis. Ji labai paprasta: matyti galima tik širdimi. Tai, kas svarbiausia, nematoma akimis.

- Tai, kas svarbiausia, nematoma akimis,- pakartojo mažasis princas, norėdamas geriau įsiminti.

- Tavo rožė tau tokia brangi todėl, kad tu jai paskyrei tiek laiko.

- Mano rožė man tokia brangi todėl...- pakartojo mažasis princas, norėdamas geriau įsiminti.

- Žmonės pamiršo šią tiesą,- tarė lapė.- Bet tu neturi jos pamiršti. Pasidarai amžinai atsakingas už tą, su kuo susibičiuliuoji. Tu atsakingas už savo rožę...

- Aš atsakingas už savo rožę...- pakartojo mažasis princas, stengdamasis geriau įsiminti.

Klausimai diskusijai:

- Kodėl esame atsakingi už tuos, kuriuos prisijaukiname? Ką gyvenime prisijaukiname labiausiai?
- Kaip atrodo, ar geriau pasakyti draugams, kad jie kažką daro negerai, ar palaikyti juos kiekviename žingsnyje? Kodėl?
- Ar vaikinai ir merginos gali būti draugais? Kada tokia draugystė baigiasi? Kaip tai iškomunikuoti?

MUSTEIKA: APIE ATSAKOMYBĘ UŽ SAVO ATEITĮ - FINANSAI

Trukmė: 1 val

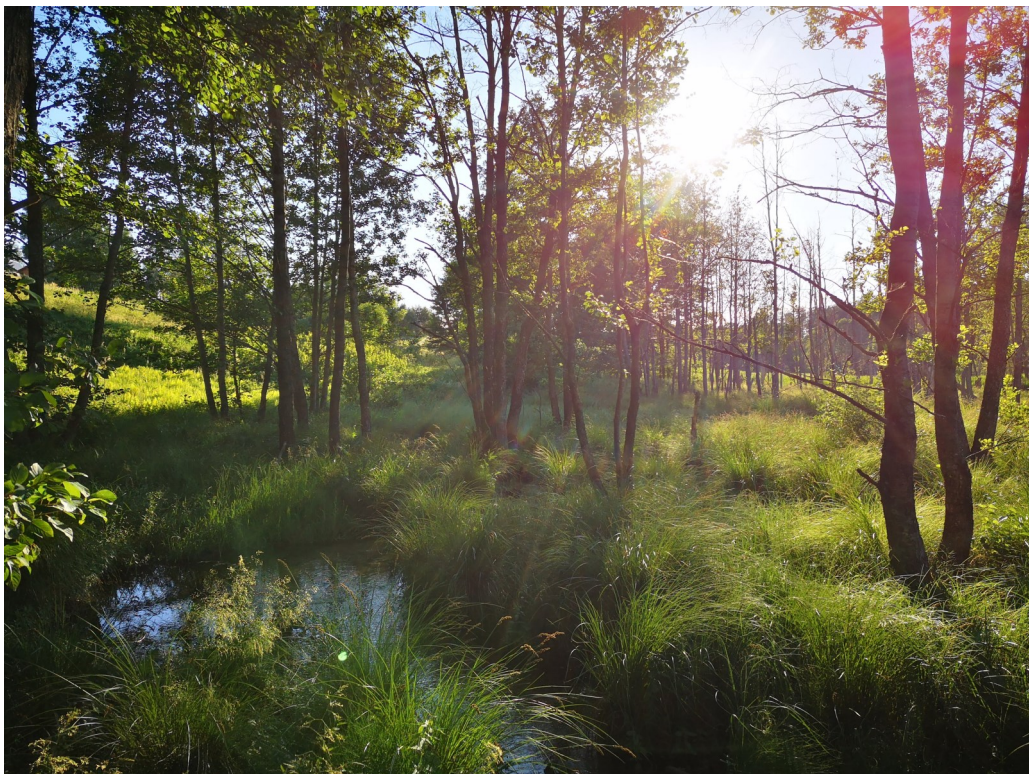
Tikslas – panagrinėti savo pinigų leidimo įpročius, aptarti taupymo ir biudžetavimo būdus.
Priemonės: lapeliai, tušinukai.

Visų pirma, paprašykite skautų užrašyti, kaip jie galvoja, kokiems dalykams kiek pinigų išleido paskutinį mėnesį. Visus šiuos dalykus reikėtų suskirstyti į kategorijas:

- Būtinios išlaidos:
 - Būstas
 - Maistas
 - Apranga (drabužiai, batai)
 - Komunikacijos (telefonas, internetas, televizija)
 - Transportas
- Pramogos:
 - Kultūra (kinas, teatras, koncertai)
 - Kava mieste
 - Sportas
 - Laisvalaikis (stovyklos, kelionės ir pan.)
- Sutaupyti pinigai
- Kitos išlaidos

Dabar paprašykite skautų procentaliai suskirstyti šias kategorijas (būtinios išlaidos, pramogos, taupymui atidėti pinigai, kitos išlaidos). Kokia procentinė išraiška gavosi?

Paprašykite skautų suplanuoti savo ateinančio mėnesio išlaidas. Pasiūlykite naudotis 50/30/20 taisykle: 50% išlaidų skiriama būtinosioms išlaidoms, 30% pramogoms, 20% taupymui ir kitoms išlaidoms. Kaip skautams sekėsi paskirstyti savo pinigus tokiu būdu?

Ko jiems reikėtų atsisakyti, ką galėtų sau leisti daugiau?

Klausimai diskusijai:

- Ar planuojate savo biudžetą? Koku būdu tai darote?
- Jeigu neplanuojate, ar pavyksta sutaupyti? Kiek procentaliai nuo savo pajamų per mėnesį sutaupote?
- Ar jums sudėtinga valdyti savo finansus? Kaip manote, kodėl taip yra?
- Ar skautai gali padėti išmokti planuoti savo biudžetą? Kaip? Kokioje amžiaus

SKROBLAUS PAŽINTINIS TAKAS: APIE LAISVĘ IR ATSAKOMYBĘ

Trukmė: 1 val 30 min

Tikslas – aptarti požiūrį į laisvės ir atsakomybės ryšį, padiskutuoti apie laisvę ir atsakomybę įvairiose gyvenimo srityse.

Užrašykite diskusijos klausimus ant lapelių. Leiskite skautams paeiliui traukti klausimą. Ištraukus klausimą visi pasidalinkite savo mintimis.

Klausimai diskusijai:

- Koks gyvūnas Tau simbolizuoja laisvę? O atsakomybę? Kodėl?
- Kokia daina tau asocijuojasi su laisve? O su atsakomybe? Kodėl?
- Koku judesiu geriausiai būtų galima išreikšti laisvę? O atsakomybę? Kodėl?
- 20 žodžių, kurie siejasi su laisve ir iš jos ateinančia atsakomybe.
- Kokia knyga yra apie tai, kaip laisvė susijusi su atsakomybe?
- Kaip technologijos prisideda prie mūsų (ne)laisvės ir atsakomybės?
- Kiek verta laisvė: ar paaukotum metus laisvės tarnystei? Visą gyvenimą? Gyvybę? Kodėl?
- Kaip kiekvienas mūsų, būdamas laisvas, gali prisiimti atsakomybę už kitą?

GAIDŽIO KOPA: REFLEKSIJA

Trukmė: priklausomai nuo skautų skaičiaus, apie 1 val 30 min

Klausimai diskusijai:

- Kas man žygyje patiko?
- Kas nustebino?
- Ką po šio savaitgalio išsinešu?
- Kas nepatiko, ką derėtų keisti?

Siūloma pirmiausiai aptarti visus programos punktus atskirai, paskui visą žygį bendrai.

Priedai

DIEVUI.

VILKAI. LIŪLIAVIMAS

OI ANT KALNO, ANT AUKŠTOJO

Oi ant kalno, ant aukštojo
Stovi balta karūnėlė,
Oi oi oi, stovi balta karūnėlė.

Po ta balta karūnėle
Guli pilkas akmenėlis,
Oi oi oi, guli pilkas akmenėlis.

Ant to pilko akmenėlio
Sėdi tėvas, motinėle,
Oi oi oi, sėdi tėvas, motinėle.

Sėdėdami raudodami,
Sav sūnelį karan rengė,
Oi oi oi, sav sūnelį karan rengė.

Oi sūneli, oi raiteli,
Oi, ką tu tą pasiklosi,
Oi oi oi, oi, ką tu tą pasiklosi?

Oi, ką tu tą pasiklosi,
Oi, kuo tu tą užsiklosi,
Oi oi oi, oi, kuo tu tą užsiklosi?

Gailią rasą pasiklosiu,
O miglale užsiklosiu,
Oi oi oi, o miglale užsiklosiu.

Oi sūneli, oi raiteli,
Tu nujoki Vilniaus miestan,
Oi oi oi, tu nujoki Vilniaus miestan.

Tu nujoki Vilniaus miestan
Ir nuspirki tris triūbeles,
Oi oi oi, ir nuspirki tris triūbeles.
Pirma triūba užtriūbysi -
Tėvą, močią pravirkdysi,
Oi oi oi, tėvą, močią pravirkdysi.

Antra triūba užtriūbysi -
Vilniaus miestą pabudysi,
Oi oi oi, Vilniaus miestą pabudysi.

Trečia triūba užtriūbysi -
Visą svietaį sujudyti,
Oi oi oi, visą svietaį sujudyti.

O JAU MANO MIELAS

Oi jau mano mielas
Anksti rytą kėlė -
Ne dėl žalio vyno -
Dėl žalio žolyno.

Oi jau mano mielas
Baltai burną prausė -
Ne dėl žalio vyno -
Dėl žalio žolyno.

Oi jau mano mielas
Marškinėlius vilko -
Ne dėl žalio vyno -
Dėl žalio žolyno.

Oi jau mano mielas
Sermėgėlę segė -
Ne dėl žalio vyno -
Dėl žalio žolyno.

Oi jau mano mielas
Ant žirgelio sėdo,
Ne dėl žalio vyno -
Dėl žalio žolyno.

Oi jau mano mielas
Į karužę jojo -
Ne dėl žalio vyno -
Dėl žalio žolyno.

Oi jau mano mielą
Vilytėlė kirto -
Ne dėl žalio vyno -
Dėl žalio žolyno.

Oi jau mano mielas
Galvelę padėjo -
Ne dėl žalio vyno -
Dėl žalio žolyno.

SKAUTAI. IŠMESK NEVERTINGĄ IŠ LAIVO

Esi medicinos seselė, moki gydyti įvairias žaizdas ir ligas. Tačiau netekai darbo, nes esi prik-

Esi pasikėlęs detektyvas, turi kojos protezą, moki vairuoti plaustą. Tau 56 metai.

Esi vaikas, turintis astmą, tau sunku kvėpuoti. Tau 5 metai.

Esi skautas, nekalbi nei lietuviškai, nei angliškai. Manai, kad puikiai moki išgyventi. Tau 15

Esi muzikantas, visada įkvepi žmones nepasiduoti. Esi priklausomas nuo narkotikų. Plauste

Esi žemėlapių sudarytojas, sergi vėžiu, gali mirti bet kurią minutę. Plauste yra tavo brolis, ne-nori be jo gyventi. Tau 34 metai.

Esi kunigas. Netiki evoliucija. Tau 72 metai.

Esi virtuvės šefas. Krentant lėktuvui buvai smarkiai sužeistas. Tau 42 metai.

Esi buvęs kareivis, moki išgyventi bet kokiomis sąlygomis. Galvoje girdi balsus. Tau 27 metai.

Esi slaptasis agentas, turintis žinių apie valstybines paslaptis. Tau 50 metų.

Esi nėščia mergina, tau gyvenime rūpi tik kaip gražiai atrodyti. Tau 23 metai.

Esi vienuolė, moki tvarstyti žaizdas. Tau 87 metai.

SKAUTAI. SIMULIACIJA „BŪK TEISĖJAS“

BYLA NR. 10-27

VAIKAI PRIEŠ SUAUGUSIUS

Vaikai Azijoje siuva drabužius įvairioms drabužių parduotuvėms. Dirbdami jie užsidirba pinigų maistui, tačiau, kadangi jie yra vaikai, jiems mokama alga yra labai maža, todėl jie visada turi dirbti. Šie vaikai niekada nesimokė skaityti ar rašyti, jie niekada neturėjo atostogų ar nevažiavo į stovyklą.

Situacija:

Viename Bangladešo miestelyje sugriuvo pastatas, kuriame buvo įsikūręs drabužių siuvimo fabrikas, kuriame dirbo daugybė vaikų. Žuvo 1134 žmonės. Vietos policija vykdo tyrimą ir mėgina išsiaiškinti, kas kaltas. Pastato savininkai išsisuka nuo bausmės papirkdami teisėją. Jie stato naują fabriką ir vėl samdo darbuotojus, nori, kad fabrike vėl dirbtų vaikai. Sąžiningi pareigūnai mėgina užkirsti tam kelią ir paduoda verslininkus į teismą, kurio posėdyje šiandien ir esame.

TU ESI PRISIEKUSIŲJŲ KOMISIJOS DALIS.

Koks tavo požiūris į šią problemą?

Manai, kad vaikai užknisa, jų labai nemėgsti. Tau atrodo, kad vaikams reikia dirbti, o ne mokytis, nes iš mokslo duonos neuždirbsi. Palaikai naujo fabriko statybas ir vaikų darbą jame.

Teismo eiga:

1. Supažindinimas su situacija, eiga. Paskelbimas, kas ką atstovauja, kas dalyvauja.
2. Prisiekusiųjų komisijos prisiekimas. PRISIEKIMAS: saliuotodamas prisiekusysis sako: “Prisiekiu balsuodamas pasižadavau vadovautis sveiku protu, teisingumo principais ir savo nuojauta. Tepadedu man Dievas”.
3. ARGUMENTŲ IŠSAKYMAS:
 - Pareigūnų advokatas - 2 min
 - 1 klausimas iš prisiekusių komisijos. Pareigūnų advokato atsakymas.
 - Verslininkų advokatas - 2 min
 - 1 klausimas iš prisiekusių komisijos. Pareigūnų advokato atsakymas.
 - Procesas kartojamas 3 kartus.
 - 5 minučių pertrauka, per kurią prisiekusieji turi nuspręsti.
 - Pasakius visus argumentus, prisiekusieji išsako savo verdiktą - tai yra patariamasis balsas.
 - Advokatai gali tarti po paskutinį žodį.
 - Skelbiama 5 minučių pertrauka.
 - Teisėjas paskelbia savo verdiktą.

BYLA NR. 10-27

VAIKAI PRIEŠ SUAUGUSIUS

Vaikai Azijoje siuva drabužius įvairioms drabužių parduotuvėms. Dirbdami jie užsidirba pinigų maistui, tačiau, kadangi jie yra vaikai, jiems mokama alga yra labai maža, todėl jie visada turi dirbti. Šie vaikai niekada nesimokė skaityti ar rašyti, jie niekada neturėjo atostogų ar nevažiavo į stovyklą.

Situacija:

Viename Bangladešo miestelyje sugriuvo pastatas, kuriame buvo įsikūręs drabužių siuvimo fabrikas, kuriame dirbo daugybė vaikų. Žuvo 1134 žmonės. Vietos policija vykdo tyrimą ir mėgina išsiaiškinti, kas kaltas. Pastato savininkai išsisuka nuo bausmės papirkdami teisėją. Jie stato naują fabriką ir vėl samdo darbuotojus, nori, kad fabrike vėl dirbtų vaikai. Sąžiningi pareigūnai mėgina užkirsti tam kelią ir paduoda verslininkus į teismą, kurio posėdyje šiandien ir esame.

TU ESI PRISIEKUSIŲJŲ KOMISIJOS DALIS.

Koks tavo požiūris į šią problemą?

Manai, kad neįmanoma pakeisti verslininkų sprendimo statyti naują fabriką. Jeigu uždrausim čia, pastatys kitur. Tau atrodo, kad neverta kovoti su verslininkais, todėl neprieštaruji naujo fabriko statyboms ir vaikų darbui jame.

Teismo eiga:

1. Supažindinimas su situacija, eiga. Paskelbimas, kas ką atstovauja, kas dalyvauja.
2. Prisieusiųjų komisijos prisiekimas. PRISIEKIMAS: salituodamas prisiekusysis sako: "Prisiekiu balsuodamas pasižadavau vadovautis sveiku protu, teisingumo principais ir savo nuojauta. Tepadedu man Dievas".
3. ARGUMENTŲ IŠSAKYMAS:
 - Pareigūnų advokatas - 2 min
 - 1 klausimas iš prisieusių komisijos. Pareigūnų advokato atsakymas.
 - Verslininkų advokatas - 2 min
 - 1 klausimas iš prisieusių komisijos. Pareigūnų advokato atsakymas.
 - Procesas kartojamas 3 kartus.
 - 5 minučių pertrauka, per kurią prisieusieji turi nuspręsti.
 - Pasakius visus argumentus, prisieusieji išsako savo verdiktą - tai yra patariamasis balsas.
 - Advokatai gali tarti po paskutinį žodį.
 - Skelbiama 5 minučių pertrauka.
 - Teisėjas paskelbia savo verdiktą.

BYLA NR. 10-27

VAIKAI PRIEŠ SUAUGUSIUS

Vaikai Azijoje siuva drabužius įvairioms drabužių parduotuvėms. Dirbdami jie užsidirba pinigų maistui, tačiau, kadangi jie yra vaikai, jiems mokama alga yra labai maža, todėl jie visada turi dirbti. Šie vaikai niekada nesimokė skaityti ar rašyti, jie niekada neturėjo atostogų ar nevažiavo į stovyklą.

Situacija:

Viename Bangladešo miestelyje sugriuvo pastatas, kuriame buvo įsikūręs drabužių siuvimo fabrikas, kuriame dirbo daugybė vaikų. Žuvo 1134 žmonės. Vietos policija vykdo tyrimą ir mėgina išsiaiškinti, kas kaltas. Pastato savininkai išsisuka nuo bausmės papirkdami teisėją. Jie stato naują fabriką ir vėl samdo darbuotojus, nori, kad fabrike vėl dirbtų vaikai. Sąžiningi pareigūnai mėgina užkirsti tam kelią ir paduoda verslininkus į teismą, kurio posėdyje šiandien ir esame.

TU ESI PRISIEKUSIŲJŲ KOMISIJOS DALIS.

Koks tavo požiūris į šią problemą?

Tave papirko verslininkai, todėl nekreipi dėmesio į jų nusikaltimus. Tau atrodo, kad pastatas sugriuvo dėl žemės drebėjimo. Palaikai naujo fabriko statybas ir vaikų darbą jame.

Teismo eiga:

1. Supažindinimas su situacija, eiga. Paskelbimas, kas ką atstovauja, kas dalyvauja.
2. Prisieusiųjų komisijos prisiekimas. PRISIEKIMAS: salituodamas prisiekusysis sako: "Prisiekiu balsuodamas pasižadavau vadovautis sveiku protu, teisingumo principais ir savo nuojauta. Tepadedu man Dievas".
3. ARGUMENTŲ IŠSAKYMAS:
 - Pareigūnų advokatas - 2 min
 - 1 klausimas iš prisieusių komisijos. Pareigūnų advokato atsakymas.
 - Verslininkų advokatas - 2 min
 - 1 klausimas iš prisieusių komisijos. Pareigūnų advokato atsakymas.
 - Procesas kartojamas 3 kartus.
 - 5 minučių pertrauka, per kurią prisieusieji turi nuspręsti.
 - Pasakius visus argumentus, prisieusieji išsako savo verdiktą - tai yra patariamasis balsas.
 - Advokatai gali tarti po paskutinį žodį.
 - Skelbiama 5 minučių pertrauka.
 - Teisėjas paskelbia savo verdiktą.

BYLA NR. 10-27

VAIKAI PRIEŠ SUAUGUSIUS

Vaikai Azijoje siuva drabužius įvairioms drabužių parduotuvėms. Dirbdami jie užsidirba pinigų maistui, tačiau, kadangi jie yra vaikai, jiems mokama alga yra labai maža, todėl jie visada turi dirbti. Šie vaikai niekada nesimokė skaityti ar rašyti, jie niekada neturėjo atostogų ar nevažiavo į stovyklą.

Situacija:

Viename Bangladešo miestelyje sugriuvo pastatas, kuriame buvo įsikūręs drabužių siuvimo fabrikas, kuriame dirbo daugybė vaikų. Žuvo 1134 žmonės. Vietos policija vykdo tyrimą ir mėgina išsiaiškinti, kas kaltas. Pastato savininkai išsisuka nuo bausmės papirkdami teisėją. Jie stato naują fabriką ir vėl samdo darbuotojus, nori, kad fabrike vėl dirbtų vaikai. Sąžiningi pareigūnai mėgina užkirsti tam kelią ir paduoda verslininkus į teismą, kurio posėdyje šiandien ir esame.

TU ESI PRISIEKUSIŲJŲ KOMISIJOS DALIS.

Koks tavo požiūris į šią problemą?

Myli vaikus, nori jų turėti labai daug. Todėl nekenti vaikų išnaudojimo, nori, kad jie siektų mokslo. Priešini esi naujo fabriko statyboms ir vaikų darbui jame visomis išgalėmis.

Teismo eiga:

1. Supažindinimas su situacija, eiga. Paskelbimas, kas ką atstovauja, kas dalyvauja.
2. Prisieusiųjų komisijos prisiekimas. PRISIEKIMAS: saliuotuodamas prisiekusysis sako: "Prisiekiu balsuodamas pasižadavau vadovautis sveiku protu, teisingumo principais ir savo nuojauta. Tepadedu man Dievas".
3. ARGUMENTŲ IŠSAKYMAS:
 - Pareigūnų advokatas - 2 min
 - 1 klausimas iš prisieusių komisijos. Pareigūnų advokato atsakymas.
 - Verslininkų advokatas - 2 min
 - 1 klausimas iš prisieusių komisijos. Pareigūnų advokato atsakymas.
 - Procesas kartojamas 3 kartus.
 - 5 minučių pertrauka, per kurią prisieusieji turi nuspręsti.
 - Pasakius visus argumentus, prisieusieji išsako savo verdiktą - tai yra patariamasis balsas.
 - Advokatai gali tarti po paskutinį žodį.
 - Skelbiama 5 minučių pertrauka.
 - Teisėjas paskelbia savo verdiktą.

BYLA NR. 10-27

VAIKAI PRIEŠ SUAUGUSIUS

Vaikai Azijoje siuva drabužius įvairioms drabužių parduotuvėms. Dirbdami jie užsidirba pinigų maistui, tačiau, kadangi jie yra vaikai, jiems mokama alga yra labai maža, todėl jie visada turi dirbti. Šie vaikai niekada nesimokė skaityti ar rašyti, jie niekada neturėjo atostogų ar nevažiavo į stovyklą.

Situacija:

Viename Bangladešo miestelyje sugriuvo pastatas, kuriame buvo įsikūręs drabužių siuvimo fabrikas, kuriame dirbo daugybė vaikų. Žuvo 1134 žmonės. Vietos policija vykdo tyrimą ir mėgina išsiaiškinti, kas kaltas. Pastato savininkai išsisuka nuo bausmės papirkdami teisėją. Jie stato naują fabriką ir vėl samdo darbuotojus, nori, kad fabrike vėl dirbtų vaikai. Sąžiningi pareigūnai mėgina užkirsti tam kelią ir paduoda verslininkus į teismą, kurio posėdyje šiandien ir esame.

TU ESI PRISIEKUSIŲJŲ KOMISIJOS DALIS.

Koks tavo požiūris į šią problemą?

Esi idealistas(-ė), pasaulyje sieki taikos ir harmonijos. Manai, kad darbas išvis neturėtų egzistuoti, todėl nepritari naujo fabriko statyboms ir vaikų darbui jame.

Teismo eiga:

1. Supažindinimas su situacija, eiga. Paskelbimas, kas ką atstovauja, kas dalyvauja.
2. Prisieusiųjų komisijos prisiekimas. PRISIEKIMAS: salituodamas prisiekusysis sako: "Prisiekiu balsuodamas pasižadau vadovautis sveiku protu, teisingumo principais ir savo nuojauta. Tepadedu man Dievas".
3. ARGUMENTŲ IŠSAKYMAS:
 - Pareigūnų advokatas - 2 min
 - 1 klausimas iš prisieusių komisijos. Pareigūnų advokato atsakymas.
 - Verslininkų advokatas - 2 min
 - 1 klausimas iš prisieusių komisijos. Pareigūnų advokato atsakymas.
 - Procesas kartojamas 3 kartus.
 - 5 minučių pertrauka, per kurią prisieusieji turi nuspręsti.
 - Pasakius visus argumentus, prisieusieji išsako savo verdiktą - tai yra patariamasis balsas.
 - Advokatai gali tarti po paskutinį žodį.
 - Skelbiama 5 minučių pertrauka.
 - Teisėjas paskelbia savo verdiktą.

BYLA NR. 10-27

VAIKAI PRIEŠ SUAUGUSIUS

Vaikai Azijoje siuva drabužius įvairioms drabužių parduotuvėms. Dirbdami jie užsidirba pinigų maistui, tačiau, kadangi jie yra vaikai, jiems mokama alga yra labai maža, todėl jie visada turi dirbti. Šie vaikai niekada nesimokė skaityti ar rašyti, jie niekada neturėjo atostogų ar nevažiavo į stovyklą.

Situacija:

Viename Bangladešo miestelyje sugriuvo pastatas, kuriame buvo įsikūręs drabužių siuvimo fabrikas, kuriame dirbo daugybė vaikų. Žuvo 1134 žmonės. Vietos policija vykdo tyrimą ir mėgina išsiaiškinti, kas kaltas. Pastato savininkai išsisuka nuo bausmės papirkdami teisėją. Jie stato naują fabriką ir vėl samdo darbuotojus, nori, kad fabrike vėl dirbtų vaikai. Sąžiningi pareigūnai mėgina užkirsti tam kelią ir paduoda verslininkus į teismą, kurio posėdyje šiandien ir esame.

TU ESI PRISIEKUSIŲJŲ KOMISIJOS DALIS.

Koks tavo požiūris į šią problemą?

Per įvykį fabrike žuvo tavo brolis, todėl nekenti verslininkų visa širdimi. Manai, kad jie kalti dėl fabriko griūties, todėl galvoji, kad jie sugriaus ir naująjį fabriką. Nepritari naujojo fabriko statyboms ir vaikų darbui jame.

Teismo eiga:

1. Supažindinimas su situacija, eiga. Paskelbimas, kas ką atstovauja, kas dalyvauja.
2. Prisiekusiųjų komisijos prisiekimas. PRISIEKIMAS: salituodamas prisiekusysis sako: "Prisiekiu balsuodamas pasižadau vadovautis sveiku protu, teisingumo principais ir savo nuojauta. Tepadedu man Dievas".
3. ARGUMENTŲ IŠSAKYMAS:
4. Pareigūnų advokatas - 2 min
5. 1 klausimas iš prisiekusių komisijos. Pareigūnų advokato atsakymas.
6. Verslininkų advokatas - 2 min
7. 1 klausimas iš prisiekusių komisijos. Pareigūnų advokato atsakymas.
8. Procesas kartojamas 3 kartus.
9. 5 minučių pertrauka, per kurią prisiekusieji turi nuspręsti.
10. Pasakius visus argumentus, prisiekusieji išsako savo verdiktą - tai yra patariamasis balsas.
11. Advokatai gali tarti po paskutinį žodį.
12. Skelbiama 5 minučių pertrauka.
13. Teisėjas paskelbia savo verdiktą.

BYLA NR. 10-27

VAIKAI PRIEŠ SUAUGUSIUS

Vaikai Azijoje siuva drabužius įvairioms drabužių parduotuvėms. Dirbdami jie užsidirba pinigų maistui, tačiau, kadangi jie yra vaikai, jiems mokama alga yra labai maža, todėl jie visada turi dirbti. Šie vaikai niekada nesimokė skaityti ar rašyti, jie niekada neturėjo atostogų ar nevažiavo į stovyklą.

Situacija:

Viename Bangladešo miestelyje sugriuvo pastatas, kuriame buvo įsikūręs drabužių siuvimo fabrikas, kuriame dirbo daugybė vaikų. Žuvo 1134 žmonės. Vietos policija vykdo tyrimą ir mėgina išsiaiškinti, kas kaltas. Pastato savininkai išsisuka nuo bausmės papirkdami teisėją. Jie stato naują fabriką ir vėl samdo darbuotojus, nori, kad fabrike vėl dirbtų vaikai. Sąžiningi pareigūnai mėgina užkirsti tam kelią ir paduoda verslininkus į teismą, kurio posėdyje šiandien ir esame.

TU ESI PRISIEKUSIŲJŲ KOMISIJOS DALIS.

Koks tavo požiūris į šią problemą?

Tau nesvarbu, ar statys naują fabriką, ar ne. Turi kitų reikalų, todėl nori, kad posėdis baigtųsi kuo greičiau. Neturi nuomonės ir dėl vaikų darbo naujajame fabrike.

Teismo eiga:

1. Supažindinimas su situacija, eiga. Paskelbimas, kas ką atstovauja, kas dalyvauja.
2. Prisieusiųjų komisijos prisiekimas. PRISIEKIMAS: salituodamas prisiekusysis sako: "Prisiekiu balsuodamas pasižadavau vadovautis sveiku protu, teisingumo principais ir savo nuojauta. Tepadedu man Dievas".
3. ARGUMENTŲ IŠSAKYMAS:
4. Pareigūnų advokatas - 2 min
5. 1 klausimas iš prisieusių komisijos. Pareigūnų advokato atsakymas.
6. Verslininkų advokatas - 2 min
7. 1 klausimas iš prisieusių komisijos. Pareigūnų advokato atsakymas.
8. Procesas kartojamas 3 kartus.
9. 5 minučių pertrauka, per kurią prisiekusieji turi nuspręsti.
10. Pasakius visus argumentus, prisiekusieji išsako savo verdiktą - tai yra patariamasis balsas.
11. Advokatai gali tarti po paskutinį žodį.
12. Skelbiama 5 minučių pertrauka.
13. Teisėjas paskelbia savo verdiktą.

BYLA NR. 10-27

VAIKAI PRIEŠ SUAUGUSIUS

Vaikai Azijoje siuva drabužius įvairioms drabužių parduotuvėms. Dirbdami jie užsidirba pinigų maistui, tačiau, kadangi jie yra vaikai, jiems mokama alga yra labai maža, todėl jie visada turi dirbti. Šie vaikai niekada nesimokė skaityti ar rašyti, jie niekada neturėjo atostogų ar nevažiavo į stovyklą.

Situacija:

Viename Bangladešo miestelyje sugriuvo pastatas, kuriame buvo įsikūręs drabužių siuvimo fabrikas, kuriame dirbo daugybė vaikų. Žuvo 1134 žmonės. Vietos policija vykdo tyrimą ir mėgina išsiaiškinti, kas kaltas. Pastato savininkai išsisuka nuo bausmės papirkdami teisėją. Jie stato naują fabriką ir vėl samdo darbuotojus, nori, kad fabrike vėl dirbtų vaikai. Sąžiningi pareigūnai mėgina užkirsti tam kelią ir paduoda verslininkus į teismą, kurio posėdyje šiandien ir esame.

TU ESI VERSLININKŲ ADVOKATAS.

Tavo argumentai:

1. Bangladeše, kaip ir visoje Azijoje, yra priimta, kad vaikai dirba. Todėl nieko blogo, kad jie taip uždirba pinigų.
2. Dirbdami vaikai įgyja įgūdžių, kurie pravers vėliau gyvenime.
3. Verslininkai turi visus reikalingus leidimus fabrikui statyti, todėl jis bus saugus ir nesugrius.
4. Tėvai turėtų nuspręsti, ar leisti savo vaikus dirbti, o ne teismas.
5. Verslininkai įsiklauso į vaikų poreikius ir jiems padeda.
6. Alga yra pakankama, kad vaikai galėtų nusipirkti daiktų sau ir dar parnešti pinigų namo.

Teismo eiga:

1. Supažindinimas su situacija, eiga. Paskelbimas, kas ką atstovauja, kas dalyvauja.
2. Prisieksiuojo komisijos prisiekimas. PRISIEKIMAS: salituodamas prisiekusysis sako: "Prisiekiu balsuodamas pasižadavau vadovautis sveiku protu, teisingumo principais ir savo nuojauta. Tepadedu man Dievas".
3. ARGUMENTŲ IŠSAKYMAS:
 - Pareigūnų advokatas - 2 min
 - 1 klausimas iš prisiekusių komisijos. Pareigūnų advokato atsakymas.
 - Verslininkų advokatas - 2 min
 - 1 klausimas iš prisiekusių komisijos. Pareigūnų advokato atsakymas.
 - Procesas kartojamas 3 kartus.
 - 5 minučių pertrauka, per kurią prisiekusieji turi nuspręsti.
 - Pasakius visus argumentus, prisiekusieji išsako savo verdiktą - tai yra patariamasis balsas.
 - Advokatai gali tarti po paskutinį žodį.
 - Skelbiama 5 minučių pertrauka.
 - Teisėjas paskelbia savo verdiktą.

BYLA NR. 10-27

VAIKAI PRIEŠ SUAUGUSIUS

Vaikai Azijoje siuva drabužius įvairioms drabužių parduotuvėms. Dirbdami jie užsidirba pinigų maistui, tačiau, kadangi jie yra vaikai, jiems mokama alga yra labai maža, todėl jie visada turi dirbti ir negali eiti į mokyklą.

Situacija:

Viename Bangladešo miestelyje sugriuvo pastatas, kuriame buvo įsikūręs drabužių siuvimo fabrikas, kuriame dirbo daugybė vaikų. Žuvo 1134 žmonės. Vietos policija vykdo tyrimą ir mėgina išsiaiškinti, kas kaltas. Pastato savininkai išsisuka nuo baudmės papirkdami teisėją. Jie stato naują fabriką ir vėl samdo darbuotojus, nori, kad fabrike vėl dirbtų vaikai. Sąžiningi pareigūnai mėgina užkirsti tam kelią ir paduoda verslininkus į teismą, kurio posėdyje šiandien ir esame.

TU ESI VERSLININKŲ ADVOKATAS.

Tavo argumentai:

1. Bangladeše, kaip ir visoje Azijoje, yra priimta, kad vaikai dirba. Todėl nieko blogo, kad jie taip uždirba pinigų.
2. Dirbdami vaikai įgyja įgūdžių, kurie pravers vėliau gyvenime.
3. Verslininkai turi visus reikalingus leidimus fabrikui statyti, todėl jis bus saugus ir nesugrius.
4. Tėvai turėtų nuspręsti, ar leisti savo vaikus dirbti, o ne teismas.
5. Verslininkai įsiklauso į vaikų poreikius ir jiems padeda.
6. Alga yra pakankama, kad vaikai galėtų nusipirkti daiktų sau ir dar parnešti pinigų namo.

Teismo eiga:

1. Supažindinimas su situacija, eiga. Paskelbimas, kas ką atstovauja, kas dalyvauja.
2. Prisieusiųjų komisijos prisiekimas. PRISIEKIMAS: salituodamas prisiekusysis sako: "Prisiekiu balsuodamas pasižadu vadovautis sveiku protu, teisingumo principais ir savo nuojauta. Tepadedu man Dievas".
3. ARGUMENTŲ IŠSAKYMAS:
 - Pareigūnų advokatas - 2 min
 - 1 klausimas iš prisieusių komisijos. Pareigūnų advokato atsakymas.
 - Verslininkų advokatas - 2 min
 - 1 klausimas iš prisieusių komisijos. Pareigūnų advokato atsakymas.
 - Procesas kartojamas 3 kartus.
 - 5 minučių pertrauka, per kurią prisieusieji turi nuspręsti.
 - Pasakius visus argumentus, prisieusieji išsako savo verdiktą - tai yra patariamasis balsas.
 - Advokatai gali tarti po paskutinį žodį.
 - Skelbiama 5 minučių pertrauka.
 - Teisėjas paskelbia savo verdiktą.

BYLA NR. 10-27

VAIKAI PRIEŠ SUAUGUSIUS

Vaikai Azijoje siuva drabužius įvairioms drabužių parduotuvėms. Dirbdami jie užsidirba pinigų maistui, tačiau, kadangi jie yra vaikai, jiems mokama alga yra labai maža, todėl jie visada turi dirbti. Šie vaikai niekada nesimokė skaityti ar rašyti, jie niekada neturėjo atostogų ar nevažiavo į stovyklą.

Situacija:

Viename Bangladešo miestelyje sugriuvo pastatas, kuriame buvo įsikūręs drabužių siuvimo fabrikas, kuriame dirbo daugybė vaikų. Žuvo 1134 žmonės. Vietos policija vykdo tyrimą ir mėgina išsiaiškinti, kas kaltas. Pastato savininkai išsisuka nuo bausmės papirkdami teisėją. Jie stato naują fabriką ir vėl samdo darbuotojus, nori, kad fabrike vėl dirbtų vaikai. Sąžiningi pareigūnai mėgina užkirsti tam kelią ir paduoda verslininkus į teismą, kurio posėdyje šiandien ir esame.

TU ESI PAREIGŪNŲ ADVOKATAS.

Tavo argumentai:

1. Vakarų pasaulyje vaikai eina į mokyklą, todėl Bangladešas irgi turėtų uždrausti vaikų darbą.
2. Vaikai įgūdžių įgyja mokykloje, o darbe jie yra paprasčiausiai išnaudojami.
3. Verslininkai galėjo papirkti valdžią, kad gautų tinkamus leidimus statyboms, todėl naujas fabrikas gali vėl sugriūti.
4. Tėvai uždirba per mažai, kad galėtų leisti vaikus mokytis, todėl jie neturi pasirinkimo. Verslininkai turėtų pakelti tėvams algas.
5. Verslininkai išnaudoja vaikus, neleidžia jiems pailsėti ar nueiti į tualetą.
6. Alga yra tokia, kad tėvai negali išlaikyti vaikų ir todėl vaikai turi eiti dirbti.

Teismo eiga:

1. Supažindinimas su situacija, eiga. Paskelbimas, kas ką atstovauja, kas dalyvauja.
2. Prisieusiųjų komisijos prisiekimas. PRISIEKIMAS: salituodamas prisiekusysis sako: "Prisiekiu balsuodamas pasižadu vadovautis sveiku protu, teisingumo principais ir savo nuojauta. Tepadedu man Dievas".
3. ARGUMENTŲ IŠSAKYMAS:
 - Pareigūnų advokatas - 2 min
 - 1 klausimas iš prisieusių komisijos. Pareigūnų advokato atsakymas.
 - Verslininkų advokatas - 2 min
 - 1 klausimas iš prisieusių komisijos. Pareigūnų advokato atsakymas.
 - Procesas kartojamas 3 kartus.
 - 5 minučių pertrauka, per kurią prisiekusieji turi nuspręsti.
 - Pasakius visus argumentus, prisiekusieji išsako savo verdiktą - tai yra patariamasis balsas.
 - Advokatai gali tarti po paskutinį žodį.
 - Skelbiama 5 minučių pertrauka.
 - Teisėjas paskelbia savo verdiktą.

BYLA NR. 10-27

VAIKAI PRIEŠ SUAUGUSIUS

Vaikai Azijoje siuva drabužius įvairioms drabužių parduotuvėms. Dirbdami jie užsidirba pinigų maistui, tačiau, kadangi jie yra vaikai, jiems mokama alga yra labai maža, todėl jie visada turi dirbti. Šie vaikai niekada nesimokė skaityti ar rašyti, jie niekada neturėjo atostogų ar nevažiavo į stovyklą.

Situacija:

Viename Bangladešo miestelyje sugriuvo pastatas, kuriame buvo įsikūręs drabužių siuvimo fabrikas, kuriame dirbo daugybė vaikų. Žuvo 1134 žmonės. Vietos policija vykdo tyrimą ir mėgina išsiaiškinti, kas kaltas. Pastato savininkai išsisuka nuo bausmės papirkdami teisėją. Jie stato naują fabriką ir vėl samdo darbuotojus, nori, kad fabrike vėl dirbtų vaikai. Sąžiningi pareigūnai mėgina užkirsti tam kelią ir paduoda verslininkus į teismą, kurio posėdyje šiandien ir esame.

TU ESI PAREIGŪNŲ ADVOKATAS.

Tavo argumentai:

1. Vakarų pasaulyje vaikai eina į mokyklą, todėl Bangladešas irgi turėtų uždrausti vaikų darbą.
2. Vaikai įgūdžių įgyja mokykloje, o darbe jie yra paprasčiausiai išnaudojami.
3. Verslininkai galėjo papirkti valdžią, kad gautų tinkamus leidimus statyboms, todėl naujas fabrikas gali vėl sugriūti.
4. Tėvai uždirba per mažai, kad galėtų leisti vaikus mokytis, todėl jie neturi pasirinkimo. Verslininkai turėtų pakelti tėvams algas.
5. Verslininkai išnaudoja vaikus, neleidžia jiems pailsėti ar nueiti į tualetą.
6. Alga yra tokia, kad tėvai negali išlaikyti vaikų ir todėl vaikai turi eiti dirbti.

Teismo eiga:

1. Supažindinimas su situacija, eiga. Paskelbimas, kas ką atstovauja, kas dalyvauja.
2. Prisieusiųjų komisijos prisiekimas. PRISIEKIMAS: salituodamas prisiekusysis sako: "Prisiekiu balsuodamas pasižadu vadovautis sveiku protu, teisingumo principais ir savo nuojauta. Tepadedu man Dievas".
3. ARGUMENTŲ IŠSAKYMAS:
 - Pareigūnų advokatas - 2 min
 - 1 klausimas iš prisieusių komisijos. Pareigūnų advokato atsakymas.
 - Verslininkų advokatas - 2 min
 - 1 klausimas iš prisieusių komisijos. Pareigūnų advokato atsakymas.
 - Procesas kartojamas 3 kartus.
 - 5 minučių pertrauka, per kurią prisiekusieji turi nuspręsti.
 - Pasakius visus argumentus, prisiekusieji išsako savo verdiktą - tai yra patariamasis balsas.
 - Advokatai gali tarti po paskutinį žodį.
 - Skelbiama 5 minučių pertrauka.
 - Teisėjas paskelbia savo verdiktą.

BYLA NR. 10-27

VAIKAI PRIEŠ SUAUGUSIUS

Vaikai Azijoje siuva drabužius įvairioms drabužių parduotuvėms. Dirbdami jie užsidirba pinigų maistui, tačiau, kadangi jie yra vaikai, jiems mokama alga yra labai maža, todėl jie visada turi dirbti ir negali eiti į mokyklą.

Situacija:

Viename Bangladešo miestelyje sugriuvo pastatas, kuriame buvo įsikūręs drabužių siuvimo fabrikas, kuriame dirbo daugybė vaikų. Žuvo 1134 žmonės. Vietos policija vykdo tyrimą ir mėgina išsiaiškinti, kas kaltas. Pastato savininkai išsisuka nuo bausmės papirkdami teisėją. Jie stato naują fabriką ir vėl samdo darbuotojus, nori, kad fabrike vėl dirbtų vaikai. Sąžiningi pareigūnai mėgina užkirsti tam kelią ir paduoda verslininkus į teismą, kurio posėdyje šiandien ir esame.

TU ESI TEISĖJAS.

Tavo funkcijos:

- Pristatyti situaciją.
- Vadovauti teismo eigai.
- Sekti, kad teisme būtų tvarka.
- Nuspręsti teisingai.

Teismo eiga:

1. Supažindinimas su situacija, eiga. Paskelbimas, kas ką atstovauja, kas dalyvauja.
2. Prisieusiųjų komisijos prisiekimas. PRISIEKIMAS: salituodamas prisiekusysis sako: "Prisiekiu balsuodamas pasižadu vadovautis sveiku protu, teisingumo principais ir savo nuojauta. Tepadedu man Dievas".
3. ARGUMENTŲ IŠSAKYMAS:
 - Pareigūnų advokatas - 2 min
 - 1 klausimas iš prisiekusių komisijos. Pareigūnų advokato atsakymas.
 - Verslininkų advokatas - 2 min
 - 1 klausimas iš prisiekusių komisijos. Pareigūnų advokato atsakymas.
 - Procesas kartojamas 3 kartus.
 - 5 minučių pertrauka, per kurią prisiekusieji turi nuspręsti.
 - Pasakius visus argumentus, prisiekusieji išsako savo verdiktą - tai yra patariamasis balsas.
 - Advokatai gali tarti po paskutinį žodį.
 - Skelbiama 5 minučių pertrauka.
 - Teisėjas paskelbia savo verdiktą.

Priedai

TĒVYNEI.

PIRMAS TURAS ISTORIJA

SUAUGĒ. PROTMŪŠIS

KLAUSIMAS

Ši ūkinį pastatą rytų aukštaičiai, ypač gyvenantys netoli vandens telkinių, dažniausiai statydavo netoli gyvenamojo namo. Jis buvo skirtas vasarą šaltai laikyti žuviai, mėšai, maisto produktais. **Kaip buvo vadinamas tas ūkinis pastatas, jei dabartiniams lietuviams pastato pavadinimas labiau siejasi su saldžiu malonumu?**

2. KLAUSIMAS

Šis memorialas - bene didžiausias, pastatytas nepriklausomoje Lietuvoje – iškurtas vietoje, kur sovietai slapta užkasinėjo nužudytus lietuvius. Jis yra po žeme ir įkvėptas senovės Egipto. Tamsių urnų, skirtų nužudytiems, žiedas požemyje supa centrinę baltą aukštą salę, kurios kupa – aukso sparnų vainikas. **Kaip vadinasi šis memorialas?**

3. KLAUSIMAS

Ant Eurovizijos scenos daugiau negu vieną kartą yra lipę du atlikėjai iš Lietuvos. Vienas jų – Donatas Montvydas, atstovavęs Lietuvai 2012 ir 2016 m. **Kas yra antrasis, du kartus Eurovizijoje dalyvavęs kaip skirtingų kolektyvų narys?**

4. KLAUSIMAS

Tarp menamų jo išvykimo iš Italijos priežasčių minima imperatoriaus Nerono persekiojimas, hunų antpuoliai, pilietinis karas. Sakoma, kad jo sūnūs buvo Barkus ir Kunas. **Kuo ši legendinė asmenybė vardu, jeigu šian-dien taip vadinamas ir vienas iš Kauno mikrorajonų?**

5. KLAUSIMAS

Kiek žinoma, jų iš viso buvo šeši. Pirmasis buvo skirtas popiežiui. Antrasis ir trečiasis – miestams. Ketvirtasis ir penktasis – vienuoliams. Šeštasis – vyskupams. **Kaip juos visus šešis galima pavadinti kartu?**

6. KLAUSIMAS

Tarpukariu Kaune jų vienu metu veikė net 17, o laiko leidimas juose buvo viena mėgstamiausių kauniečių pramogų. „Palas“, „Aušra“, „Banga“, „Odeon“ – tai tik keletas jų pavadinimai. **Kas jie?**

7. KLAUSIMAS

Kas buvo didžiausia tarpukario Lietuvos religinė mažuma, 1923-1925 m. surašymų duomenimis? Šiai mažumai priklausė 9% šalies žmonių, o jos sunaikinimą lėmė 1944-1947 m. genocidas. Šiandien ši tikėjamą išpažįsta tik 0,7% Lietuvos gyventojų.

8. KLAUSIMAS

Šie sovietmečiu populiarius surenkami mediniai namai nuo 1976 m. buvo gaminami vieno Lietuvos miesto eksperimentiniame namų statybos kombinate, iš čia kilo ir jų pavadinimas. Tokių namų, pagamintus atskiras dalis, statybos aikštelėje buvo

galima visiškai sumontuoti per 20-30 dienų. 1976-1992 m. Lietuvoje pastatyta apie 25 tūkst. tokių namų. **Kaip vadinosi tie namai arba kokiam mieste jie buvo gaminami?**

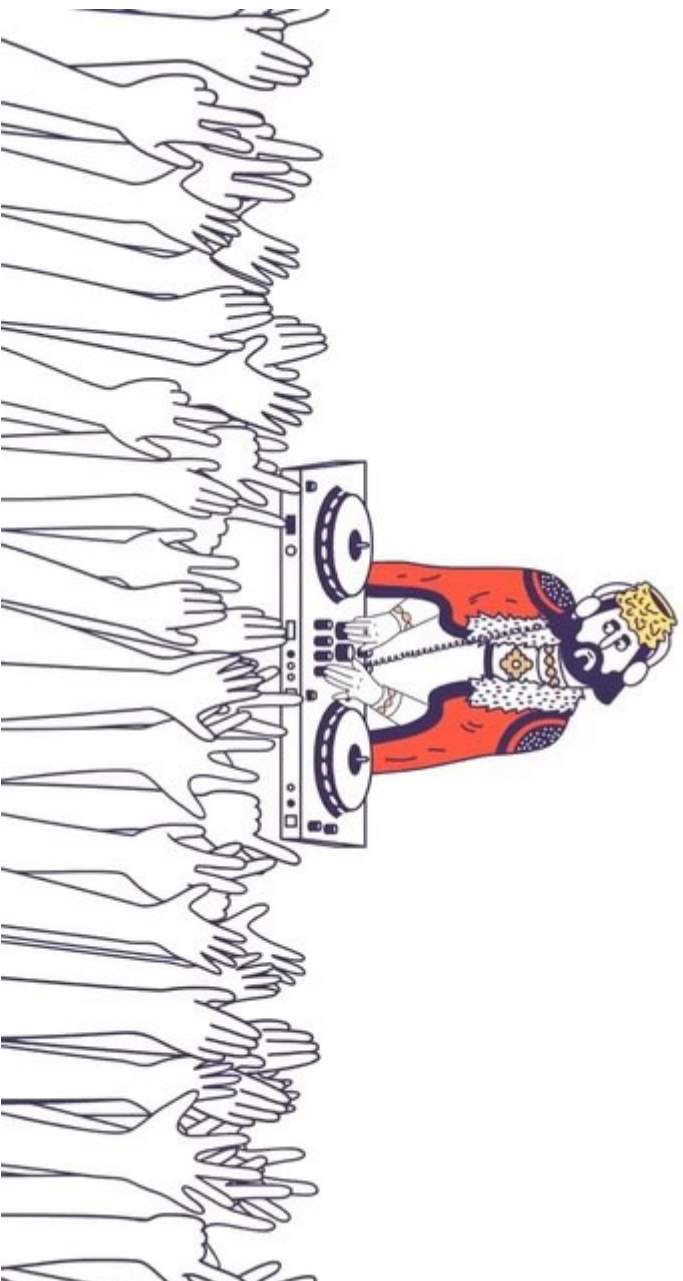
9. KLAUSIMAS

Rimorystė – tai beveik išnykęs tradicinis amatas. Manoma, kad 1923 m. gimęs Vincas Burčikas – paskutinis išlikęs rimorius Lietuvoje. **Ką gamindavo rimorystės amato meistrai?**

10. KLAUSIMAS

Šis pastatų kompleksas pradėjo formuotis dar XIX a. 1883 m. vokiečių kapitalistai broliai Tilsmantai perėmė čia prieš tai buvusio vilnų fabriko valdymą ir ėmė statyti pastatus, išlikusius iki mūsų dienų bei pakeitė fabriko specializaciją. Nors fabrikas smarkiai nukentėjo po Pirmojo pasaulinio karo, vėliau jis dar labiau suklestėjo. 1930 m. latvis R. Hirša čia įkūrė AB “Kauno audiniai”. Ši bendrovė sėkmingai dirbo iki 1999 m., kai buvo nuspręsta jos vietoje įkurdinti dabartinę įstaigą. Bendrovė bankrutavo 2005 m., o naujoji įstaiga pradėjo funkcionuoti 2007 m. **Koks yra dabartinis šios įstaigos pavadinimas?**

PIRMAS TURAS ATSAKYMAI

1. KLAUSIMAS

Ši ūkinį pastatą rytų aukštaičiai, ypač gyvenantys netoli vandens telkinių, dažniausiai statydavo netoli gyvenamojo namo. Jis buvo skirtas varšą šaltai laikyti žuviai, mėsai, maisto produktais. **Kaip buvo vadinas tas ūkinis pastatas**, jei dabartiniams lietuviams pastato pavadinimas labiau siejasi su saldžiu malonumu?

LEDAINĖ

2. KLAUSIMAS

Šis memorialas - bene didžiausias, pastatytas nepriklausomoje Lietuvoje – įkurtas vietoje, kur sovietai slapta užkasinėjo nužudytus lietuvius.

Jis yra po žeme ir įkvėptas senovės Egipto. Tamsių urnų, skirtų nužudytiesiems, žiedas požemyje supa centrinę baltą aukštą salę, kurios kupole

– aukso sparnų vainikas. **Kaip vadinasi šis memorialas?**

TUSKULĖNŲ PARKAS

3. KLAUSIMAS

Ant Eurovizijos scenos daugiau negu vieną kartą yra lipę du atlikėjai iš Lietuvos. Vienas jų – Donatas Montvydas, atstovavęs Lietuvai 2012 ir 2016 m. **Kas yra antrasis**, du kartus Eurovizijoje dalyvavęs kaip skirtingų kolektyvų narys?

VIKTORAS DIAWARA

4. KLAUSIMAS

Tarp menamų jo išvykimo iš Italijos priežasčių minima imperatoriaus Nerono persekiojimas, hunų antpuoliai, pilietinis karas. Sakoma, kad jo sūnūs buvo Barkus ir Kunas. **Kuo ši legendinė asmenybė vardu, jeigu šiandien taip vadinamas ir vienas iš Kauno mikrorajonų?**

PALEMONAS

5. KLAUSIMAS

Kiek žinoma, jų iš viso buvo šeši. Pirmasis buvo skirtas popiežiui. Antrasis ir trečiasis – miestams. Ketvirtasis ir penktasis – vienuoliams. Šeštasis – vyskupams. **Kaip juos visus šešis galima pavadinti kartu?**

GEDIMINO LAIŠKAI

6. KLAUSIMAS

Tarpukariu Kaune jų vienu metu veikė net 17, o laiko leidimas juose buvo viena mėgstamiausių kauniečių pramogų.. „Palas“, „Aušra“, „Bangsa“, „Odeon“ – tai tik keletas jų pavadinimai. **Kas jie?**

KINO TEATRAI

7. KLAUSIMAS

Kas buvo didžiausia tarpukario Lietuvos religinė mažuma, 1923-1925 m. surašymų duomenimis? Šiai mažumai priklausė 9% šalies žmonių, o jos sunaikinimą lėmė 1944-1947 m. genocidas. Šiandien ši tikėjimą išpažįsta tik 0,7% Lietuvos gyventojų.

LIUTERONAI

8. KLAUSIMAS

Šie sovietmečių populiarius surenkami mediniai namai nuo 1976 m. buvo gaminami vieno Lietuvos miesto eksperimentiniame namų statybos kombinate, iš čia kilo ir jų pavadinimas. Tokį namą, pagaminus atskiras dalis, statybos aikštelėje buvo galima visiškai sumontuoti per 20-30 dienų. 1976-1992 m. Lietuvoje pastatyta apie 25 tūkst. tokių namų. **Kaip vadinosi tie namai arba kokiamė mieste jie buvo gaminami?**

ALYTUS/ALYTNAMIAI

9. KLAUSIMAS

Rimorystė – tai beveik išnykęs tradicinis amatas. Manoma, kad 1923 m. gimęs Vincas Burčikas – paskutinis išlikęs rimorius Lietuvoje. **Ką ga-
mindavo rimorystės amato meistrai?**

PAKINKTUS ARKLIAMS

10. KLAUSIMAS

Šis pastatų kompleksas pradėjo formuotis dar XIX a. 1883 m. vokiečių kapitalistai broliai Tilsmanai perėmė čia prieš tai buvusio vilnų fabriko valdymą ir ėmė statyti pastatus, išlikusius iki mūsų dienų bei pakeitė fabriko specializaciją. Nors fabrikas smarkiai nukentėjo po Pirmojo pasaulinio karo, vėliau jis dar labiau suklestėjo. 1930 m. latvis R. Hirša čia įkūrė AB “Kauno audiniai”. Ši bendrovė sėkmingai dirbo iki 1999 m., kai buvo nuspręsta jos vietoje įkurdinti dabartinę įstaigą. Bendrovė bankrutavo 2005 m., o naujoji įstaiga pradėjo funkcionuoti 2007 m. **Koks yra dabartinis šios įstaigos pavadinimas?**

PPC “AKROPOLIS”

ANTRAS TŪRAS KULTŪRA

1. KLAUSIMAS

2010 m. Anykščių Sakralinio meno centre duris atvėrė pirmasis Lietuvoje jų muziejus. Muziejui savo sukauptą jų kolekciją iš daugiau nei šimto eksponatų padovanojo mecenatė Beatričė Kleizaitė-Vasaris. O muziejų, kuris yra savotiška priešingybė Anykščių muziejui, rasime Kaune.

Kas yra jie, kuriems skirtas muziejus Anykščiuose?

2. KLAUSIMAS

Šį žodį serialo „Sostų karai” gerbėjai žino puikiai – tai vienos iš serialų veikiančių šeimų pavardė. Tačiau tai taip pat ir sinonimas žodžiui “gandrai”. O numetę vieną raidę nuo žodžio galo, gausime alkoholinį gėrimą. **Koks tai žodis?**

3. KLAUSIMAS

Be septynių pagrindinių linksnų, lietuviai vartoja dar kelis. Vienas jų yra iliatyvas – pvz. „vidun“, „baudžiamojon atsakomybėn“, „Klaipėdon“, „Šiaulinosna“. Kitas – aliatyvas – šiais laikais vartojamas dar rečiau, ir tik kai kuriems žodžiams. **Parašykite bet kokį lietuvišką žodį aliatyvo linksnium.**

4. KLAUSIMAS

Rusijoje – guslės, Estijoje – kanelė, Suomijoje – kanelė.
O kaip vadinasi jų atitikmuo Lietuvoje?

5. KLAUSIMAS

„Šiaudų batai, šakaliniai padai...”. Taip dainuoja lietuvių liaudies žaidimą „Šiaudų batai” žaidžiantys žaidėjai, eidami ratu susikibę rankomis. Kokį veiksmą jie atlieka sudainavę šias eilutes ir paleidę rankas?

6. KLAUSIMAS

Koks daugelyje namų randamas dalykas minimas net septynių Vytauto Račicko knygų, pirmoji kurių 1996 m. buvo išrinkta geriausia metų knyga vaikams, pavadinimuose?

7. KLAUSIMAS

Kamilė Gudmontaitė – jaunosios kartos Lietuvos teatro režisierė, sukūrusi spektaklius „Sapnas“, „Dievas yra DJ“. Mantas Zemleckas – kino ir teatro aktorius, vaidinęs filmuose „Pelėdų kalnas“, „Yana“. Drauge jie – muzikos duetas, savo kūryboje pasitelkiantis folkloro motyvus. Duetas yra išleidęs albumus „Viskas teka“ ir „Namai“.

Kaip vadinasi tas duetas?

8. KLAUSIMAS

Kai kuriuose Lietuvos kraštuose tokios dainos vadinamos saugėmis, kapotinėmis ar palaistinėmis, tačiau visgi labiausiai Lietuvoje yra paplitęs vienas šių dainų pavadinimas. **Koks tas pavadinimas?**

9. KLAUSIMAS

**Kaip vadinama Mažosios Lietuvos moterų tautinio kos-
tumo dalis – puošni kišenė, austrine juostele (rištuvu)
rišta prie juosmens?**

10. KLAUSIMAS

Bene žymiausias politinis lietuvių TV serialas – „Gedimino 11“. Kokio pastato adresas yra Gedimino pr. 11, Vilnius?

ANTRAS TURAS ATSAKYMAI

1. KLAUSIMAS

2010 m. Anykščių Sakralinio meno centre duris atvėrė pirmasis Lietuvoje jų muziejus. Muziejui savo sukauptą jų kolekciją iš daugiau nei šimto eksponatų padovanojo mecenatė Beatričė Kleizaitė-Vasaris. O muziejų, kuris yra savotiška priešingybė Anykščių muziejui, rasime Kaune. **Kas yra jie**, kuriems skirtas muziejus Anykščiuose?

ANGELAI

2. KLAUSIMAS

Ši žodį serialo „Sostų karai” gerbėjai žino puikiai – tai vienos iš seriale veikiančių šeimų pavardė. Tačiau tai taip pat ir sinonimas žodžiui “gandrai”. O numetę vieną raidę nuo žodžio galo, gausime alkoholinį gėrimą. **Koks tai žodis?**

STARKAI

3. KLAUSIMAS

Be septynių pagrindinių linksnų, lietuviai vartoja dar kelis. Vienas jų yra iliatyvas – pvz. „vidun“, „baudžiamojon atsakomybėn“, „Klaipėdon“, „Šiauliuosna“. Kitas – aliatyvas – šiais laikais vartojamas dar rečiau, ir tik kai kuriems žodžiams. **Parašykite bet kokią lietuvišką žodį aliatyvo linksnium.**

VELNIOP, MYRIOP, PAVASARIOP, NAMO...

4. KLAUSIMAS

Rusijoje – guslės, Estijoje – kanelė, Suomijoje – kantele. **O kaip vadinasi jų atitikmuo Lietuvoje?**

KANKLĖS

5. KLAUSIMAS

„Šiaudų batai, šakaliniai padai...”. Taip dainuoja lietuvių liaudies žaidimą „Šiaudų batai” žaidžiantys žaidėjai, eidami ratu susikibę rankomis. **Kokią veiksmą jie atlieka sudainavę šias eilutes ir paleidę rankas?**

ŠOKINĖJA ANT VIENOS KOJOS

6. KLAUSIMAS

Koks daugelyje namų randamas dalykas minimas net septynių Vytauto Račicko knygų, pirmoji kurių 1996 m. buvo išrinkta geriausia metų knyga vaikams, pavadinimuose?

ŠLEPETIĖ

7. KLAUSIMAS

Kamilė Gudmontaitė – jaunosios kartos Lietuvos teatro režisierė, sukūrusi spektaklius „Sapnas“, „Dievas yra DJ“. Mantas Zemleckas – kino ir teatro aktorius, vaidinęs filmuose „Pelėdų kalnas“, „Yana“. Drauge jie – muzikos duetas, savo kūryboje pasitelkiantis folkloro motyvus. Duetas yra išleidęs albumus „Viskas teka“ ir „Namai“. **Kaip vadinasi tas duetas?**

“KAMANIŲ ŠILELIS”

8. KLAUSIMAS

Kai kuriuose Lietuvos kraštuose tokios dainos vadinamos saugėmis, ka-
potinėmis ar palaisinėmis, tačiau visgi labiausiai Lietuvoje yra paplitęs
vienas šių dainų pavadinimas. **Koks tas pavadinimas?**

SUTARTINĖS

9. KLAUSIMAS

Kaip vadinama Mažosios Lietuvos moterų tautinio kostiumo dalis – puošni kišenė, austrine juostele (rištuvu) rišta prie juosmens?

DELMONAS

10. KLAUSIMAS

Bene žymiausias politinis lietuvių TV serialas – „Gedimino 11“. Kokio pastato adresas yra Gedimino pr. 11, Vilnius?

LIEUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS

TREČIAS TURAS

ĮVAIRŪS

1. KLAUSIMAS

Lietuvos Respublikos Konstitucijoje yra paminėti vienintelių asmens vardas ir pavardė. Konkreti vieta, kur jie minimi – I skirsnio 16 straipsnis. **Kas yra šis asmuo?**

2. KLAUSIMAS

I ES tradicinių gaminių registrą, kuriame registruojami duomenys apie teisiškai ES lygiu saugomus tradicinius maisto produktus ir gėrimus, yra įtrauktas vienintelis lietuviškas mėsos produktas. **Koks tai produktas?**

3. KLAUSIMAS

Kokios markės automobilių Lietuvoje yra registruota daugiausiai? (2016 m. pabaigoje – 240 205)

4. KLAUSIMAS

Kokią Lietuvos ploto dalį (procentais, suapvalinus iki sveiko skaičiaus) 2017 m., Statistikos departamento duomenimis, sudarė miškai? (Galima paklaida +- 2 proc.)

5. KLAUSIMAS

Kokia 2018 m. Formulės 1 sezono trasa yra arčiausiai Vilniaus? Parašykite arba trasos, arba Grand Prix pavadinimą.

6. KLAUSIMAS

Trijų didžiausių pagal plotą Lietuvos ežerų pavadinimai prasideda iš tos pačios pirmosios raidės. **Kokios?**

7. KLAUSIMAS

Kuris menuo yra ilgiausias?

8. KLAUSIMAS

Šiame itin svarbiame vieno sporto pasauliniame turnyre itin sekasi lietuviams. Pagal visų laikų medalių skaičių jie nusileidžia tik JAV, Islandijai ir Jungtinei Karalystei – nepaisant to, kad turnyras vyksta nuo 1977 m. ir Lietuva ilgą laiką jame nėra negalėjo dalyvauti. Tiesa, daugelį medalių Lietuvai iškovojo vienas sportininkas, kuris pats neretai pavadinamas taip pat, kaip šis turnyras. **Kaip vadinasi šis turnyras arba kas yra tas lietuvis?**

9. KLAUSIMAS

Koks lietuviškas žodis, ištartas du kartus, gali reikšti ne tik savo pirminę reikšmę, bet ir pasirinkimą?

10. KLAUSIMAS

Italijos X - imperija. Baltarusijos X - cigaretės. Ukrainos X- patiekalas. Paimkite Austrijos X ir Bulgarijos X ir atsakymuose parašykite, kas liko po M. K. Čiurlionio mirties.

TREČĪAS TURAS ATSAKYMAI

1. KLAUSIMAS

Lietuvos Respublikos Konstitucijoje yra paminėti vienintelio asmens vardas ir pavardė. Konkreti vieta, kur jie minimi – I skirsnio 16 straipsnis. **Kas yra šis asmuo?**

VINCAS KUDIRKA

2. KLAUSIMAS

Į ES tradicinių gaminių registrą, kuriame registruojami duomenys apie teisiskai ES lygiu saugomus tradicinius maisto produktus ir gėrimus, yra įtrauktas vienintelis lietuviškas mėsos produktas. **Koks tai produktas?**

SKILANDIS

3. KLAUSIMAS

Kokios markės automobilių Lietuvoje yra registruota daugiausiai? (2016 m. pabaigoje – 240 205)

VOLKSWAGEN (VW)

4. KLAUSIMAS

Kokią Lietuvos ploto dalį (procentais, suapvalinus iki sveiko skaičiaus) 2017 m., Statistikos departamento duomenimis, sudarė miškai? (Galima paklaida +- 2 proc.)

33 PROCENTUS

5. KLAUSIMAS

Kokia 2018 m. Formulės 1 sezono trasa yra arčiausiai Vilniaus? Parašykite arba trasos, arba Grand Prix pavadinimą.

“HUNGARORING” TRASOJE VENGRIJOJE

6. KLAUSIMAS

Trijų didžiausių pagal plotą Lietuvos ežerų pavadinimai prasideda iš tos pačios pirmosios raidės. **Kokios?**

D RAIDĖS

7. KLAUSIMAS

Kuris mėnuo yra ilgiausias?

SPALIS

8. KLAUSIMAS

Šiame itin svarbiame vieno sporto pasauliniame turnyre itin sekasi lietuviams. Pagal visų laikų medalių skaičių jie nusileidžia tik JAV, Islandijai ir Jungtinei Karalystei – nepaisant to, kad turnyras vyksta nuo 1977 m. ir Lietuva ilgą laiką jame nė negalėjo dalyvauti. Tiesa, daugelį medalių Lietuvai iškovoję vienas sportininkas, kuris pats neretai pavadinamas taip pat, kaip šis turnyras. **Kaip vadinasi šis turnyras arba kas yra tas lietuvis?**

**STIPRIAUSIAS PASAULIO ŽMOGUS - ŽYDRŪNAS
SAVICKAS**

9. KLAUSIMAS

Koks lietuviškas žodis, išstartas du kartus, gali reikšti ne tik savo pirminę reikšmę, bet ir pasirinkimą?

ARBA TA ARBA TA

10. KLAUSIMAS

Italijos X - imperija. Baltarusijos X - cigaretės. Ukrainos X - patiekalas. Paimkite Austrijos X ir Bulgarijos X ir atsakymuose parašykite, **kas li-**
ko po M. K. Čiurlionio mirties.

VIENA SOFIJA

SUAUGĘ. SIMULIACIJA

SIMULIACIJA “GRUODŽIO 17”

1923 gegužę išrinktas II Nepriklausomos Lietuvos Seimas (daugumą sudarė K. Griniaus valstiečiai liaudininkai ir S. Kairio socialdemokratai; A. Smetonos tautininkai liko opozicijoje) ėmėsi demokratiškų reformų: kartu su M. Sleževičiaus Vyriausybe panaikino karinę prievolę, paleisti politiniai kaliniai (tarp jų ir komunistai), sumažino Bažnyčios teises visuomenėje. Taigi, interesų grupės, kurioms buvo nepalankūs valdžios sprendimai, ėmėsi planuoti karinį perversmą.

Situacija:

Kaune sklinda gandai apie tautininkų planuojamą perversmą. Susitinkate su savo pažįstamais viename iš Kauno restoranų. Jūsų tikslas - išsiaiškinti, kas palaiko perversmą, o kas jį smerkia. Išsiaiškinę žmonių nuomones, turite parengti veiksmų planą kartu su jūsų pusės šalininkais, kas nutiktų, perversmui pavykus.

Tu esi Sofija Chodakauskaitė-Smetonienė. Palaikai perversmą.

Esi Antano Smetonos žmona, palaikai vyro sprendimus, tačiau nevengi išsakyti savo nuomonės. Mėgsti manipuliuoti, kad priimami politiniai sprendimai būtų tavo naudai. Esi aktyvi kovotoja už moterų teises, užsiimi labdara. Esi kilusi iš lenkų bajorų šeimos, tačiau tau Lietuva labai svarbi.

Eiga:

Nuomonių išsiaiškinimas, susipažinimas su kitais veikėjais.	30 min
Abiejų pusių susitarimas dėl susitikimo.	10 min
Pertrauka.	5 min
Susitikimai, veiksmų plano rengimas.	15 min
Refleksija, plano pristatymas.	30 min

SIMULIACIJA “GRUODŽIO 17”

1923 gegužę išrinktas II Nepriklausomos Lietuvos Seimas (daugumą sudarė K. Griniaus valstiečiai liaudininkai ir S. Kairio socialdemokratai; A. Smetonos tautininkai liko opozicijoje) ėmėsi demokratiškų reformų: kartu su M. Sleževičiaus Vyriausybe panaikino karinę prievolę, paleisti politiniai kaliniai (tarp jų ir komunistai), sumažino Bažnyčios teises visuomenėje. Taigi, interesų grupės, kurioms buvo nepalankūs valdžios sprendimai, ėmėsi planuoti karinį perversmą.

Situacija:

Kaune sklinda gandai apie tautininkų planuojamą perversmą. Susitinkate su savo pažįstamais viename iš Kauno restoranų. Jūsų tikslas - išsiaiškinti, kas palaiko perversmą, o kas jį smerkia. Išsiaiškinę žmonių nuomones, turite parengti veiksmų planą kartu su jūsų pusės šalininkais, kas nutiktų, perversmui pavykus.

Tu esi Vincas Mykolaitis-Putinas. Tau nesvarbu, kaip baigsis perversmas.

Esi rašytojas, buvęs kunigas, dėstai Vytauto Didžiojo universitete literatūros istoriją, aktyviai veiki kultūros žmonių sluoksniuose. Esi uždaras, bendrauji tik tada, kai reikia, tačiau žinai, kad esi autoritetas ir tavo nuomonė sviri akademinio pasaulio atstovams.

Eiga:

Nuomonių išsiaiškinimas, susipažinimas su kitais veikėjais.	30 min
Abiejų pusių susitarimas dėl susitikimo.	10 min
Pertrauka.	5 min
Susitikimai, veiksmų plano rengimas.	15 min
Refleksija, plano pristatymas.	30 min

SIMULIACIJA “GRUODŽIO 17”

1923 gegužę išrinktas II Nepriklausomos Lietuvos Seimas (daugumą sudarė K. Griniaus valstiečiai liaudininkai ir S. Kairio socialdemokratai; A. Smetonos tautininkai liko opozicijoje) ėmėsi demokratiškų reformų: kartu su M. Sleževičiaus Vyriausybe panaikino karinę prievolę, paleisti politiniai kaliniai (tarp jų ir komunistai), sumažino Bažnyčios teises visuomenėje. Taigi, interesų grupės, kurioms buvo nepalankūs valdžios sprendimai, ėmėsi planuoti karinį perversmą.

Situacija:

Kaune sklinda gandai apie tautininkų planuojamą perversmą. Susitinkate su savo pažįstamais viename iš Kauno restoranų. Jūsų tikslas - išsiaiškinti, kas palaiko perversmą, o kas jį smerkia. Išsiaiškinę žmonių nuomones, turite parengti veiksmų planą kartu su jūsų pusės šalininkais, kas nutiktų, perversmui pavykus.

Tu esi Mykolas Sleževičius. Nepalaikai perversmo.

Esi Ministras Pirmininkas, palaikai demokratiškas reformas. Vyriausybėje taip pat eii užsienio reikalų ir teisingumo ministro pareigas. Lietuviškumas tau labai svarbu, nuo jaunų dienų užsiimi visuomenine veikla. Sieki sąžiningos, teisingos ir išsilavinusios Lietuvos.

Eiga:

Nuomonių išsiaiškinimas, susipažinimas su kitais veikėjais.	30 min
Abiejų pusių susitarimas dėl susitikimo.	10 min
Pertrauka.	5 min
Susitikimai, veiksmų plano rengimas.	15 min
Refleksija, plano pristatymas.	30 min

SIMULIACIJA “GRUODŽIO 17”

1923 gegužę išrinktas II Nepriklausomos Lietuvos Seimas (daugumą sudarė K. Griniaus valstiečiai liaudininkai ir S. Kairio socialdemokratai; A. Smetonos tautininkai liko opozicijoje) ėmėsi demokratiškų reformų: kartu su M. Sleževičiaus Vyriausybe panaikino karinę prievolę, paleisti politiniai kaliniai (tarp jų ir komunistai), sumažino Bažnyčios teises visuomenėje. Taigi, interesų grupės, kurioms buvo nepalankūs valdžios sprendimai, ėmėsi planuoti karinį perversmą.

Situacija:

Kaune sklinda gandai apie tautininkų planuojamą perversmą. Susitinkate su savo pažįstamais viename iš Kauno restoranų. Jūsų tikslas - išsiaiškinti, kas palaiko perversmą, o kas jį smerkia. Išsiaiškinę žmonių nuomones, turite parengti veiksmų planą kartu su jūsų pusės šalininkais, kas nutiktų, perversmui pavykus.

Tu esi gen. Povilas Plechavičius. Palaikai perversmą.

Esi Lietuvos kariuomenės generolas. Kartu su kitais karininkais organizuoji karinį perversmą prieš dabartinę valdžią. Esi nusipelnęs Lietuvai Nepriklausomybės kovose prieš Lenkiją, esi griežtai nusiteikęs komunistų ir kitų ___ partijų atžvilgiu. Esi griežtas, kariško gyvenimo užgrūdintas Lietuvos patriotas.

Eiga:

Nuomonių išsiaiškinimas, susipažinimas su kitais veikėjais.	30 min
Abiejų pusių susitarimas dėl susitikimo.	10 min
Pertrauka.	5 min
Susitikimai, veiksmų plano rengimas.	15 min
Refleksija, plano pristatymas.	30 min

SIMULIACIJA “GRUODŽIO 17”

1923 gegužę išrinktas II Nepriklausomos Lietuvos Seimas (daugumą sudarė K. Griniaus valstiečiai liaudininkai ir S. Kairio socialdemokratai; A. Smetonos tautininkai liko opozicijoje) ėmėsi demokratiškų reformų: kartu su M. Sleževičiaus Vyriausybė panaikino karinę prievolę, paleisti politiniai kaliniai (tarp jų ir komunistai), sumažino Bažnyčios teises visuomenėje. Taigi, interesų grupės, kurioms buvo nepalankūs valdžios sprendimai, ėmėsi planuoti karinį perversmą.

Situacija:

Kaune sklinda gandai apie tautininkų planuojamą perversmą. Susitinkate su savo pažįstamais viename iš Kauno restoranų. Jūsų tikslas - išsiaiškinti, kas palaiko perversmą, o kas jį smerkia. Išsiaiškinę žmonių nuomones, turite parengti veiksmų planą kartu su jūsų pusės šalininkais, kas nutiktų, perversmui pavykus.

Tu esi Vytautas Petrulis. Nepalaikai perversmo.

Esi išrinktojo Seimo prezidiumo narys, palaikai demokratiškas reformas. Esi ekonomistas, daug prisidėjai prie lito įvedimo, ilgą laiką buvai finansų ministras. Supranti, kad reformos atgaivins net tik tautiškumą, bet ir ekonomiką bei ūkį. Tau labiausiai rūpi materialinė Lietuvos gerovė.

Eiga:

Nuomonių išsiaiškinimas, susipažinimas su kitais veikėjais.	30 min
Abiejų pusių susitarimas dėl susitikimo.	10 min
Pertrauka.	5 min
Susitikimai, veiksmų plano rengimas.	15 min
Refleksija, plano pristatymas.	30 min

SIMULIACIJA “GRUODŽIO 17”

1923 gegužę išrinktas II Nepriklausomos Lietuvos Seimas (daugumą sudarė K. Griniaus valstiečiai liaudininkai ir S. Kairio socialdemokratai; A. Smetonos tautininkai liko opozicijoje) ėmėsi demokratiškų reformų: kartu su M. Sleževičiaus Vyriausybe panaikino karinę prievolę, paleisti politiniai kaliniai (tarp jų ir komunistai), sumažino Bažnyčios teises visuomenėje. Taigi, interesų grupės, kurioms buvo nepalankūs valdžios sprendimai, ėmėsi planuoti karinį perversmą.

Situacija:

Kaune sklinda gandai apie tautininkų planuojamą perversmą. Susitinkate su savo pažįstamais viename iš Kauno restoranų. Jūsų tikslas - išsiaiškinti, kas palaiko perversmą, o kas jį smerkia. Išsiaiškinę žmonių nuomones, turite parengti veiksmų planą kartu su jūsų pusės šalininkais, kas nutiktų, perversmui pavykus.

Tu esi Valentinas Gustainis. Palaikai perversmą.

Esi studentų korporacijos Neo-Lithuania pirmininkas, vienas iš įkūrėjų. Mokeisi Sorbonos (Paryžius, Prancūzija) universitete, esi žurnalistas. Su Plechavičiumi esi susitaręs, kad studentai padės perversmo metu. Gali paveikti jaunimą, todėl jautiesi labai svarbus.

Eiga:

Nuomonių išsiaiškinimas, susipažinimas su kitais veikėjais.	30 min
Abiejų pusių susitarimas dėl susitikimo.	10 min
Pertrauka.	5 min
Susitikimai, veiksmų plano rengimas.	15 min
Refleksija, plano pristatymas.	30 min

SIMULIACIJA “GRUODŽIO 17”

1923 gegužę išrinktas II Nepriklausomos Lietuvos Seimas (daugumą sudarė K. Griniaus valstiečiai liaudininkai ir S. Kairio socialdemokratai; A. Smetonos tautininkai liko opozicijoje) ėmėsi demokratiškų reformų: kartu su M. Sleževičiaus Vyriausybe panaikino karinę prievolę, paleisti politiniai kaliniai (tarp jų ir komunistai), sumažino Bažnyčios teises visuomenėje. Taigi, interesų grupės, kurioms buvo nepalankūs valdžios sprendimai, ėmėsi planuoti karinį perversmą.

Situacija:

Kaune sklinda gandai apie tautininkų planuojamą perversmą. Susitinkate su savo pažįstamais viename iš Kauno restoranų. Jūsų tikslas - išsiaiškinti, kas palaiko perversmą, o kas jį smerkia. Išsiaiškinę žmonių nuomones, turite parengti veiksmų planą kartu su jūsų pusės šalininkais, kas nutiktų, perversmui pavykus.

Tu esi Juozapas Jonas Skvireckas. Palaikai perversmą.

Esi Kauno arkivyskupas. Gali daryti įtaką visai tikinčiųjų bendruomenei Kaune, tau nepatinka, kad valdžia apribojo Bažnyčios galias. Mėgsti gyvenimą aiškinti per religinę prizmę, esi teologijos mokslų daktaras.

Eiga:

Nuomonių išsiaiškinimas, susipažinimas su kitais veikėjais.	30 min
Abiejų pusių susitarimas dėl susitikimo.	10 min
Pertrauka.	5 min
Susitikimai, veiksmų plano rengimas.	15 min
Refleksija, plano pristatymas.	30 min

SIMULIACIJA “GRUODŽIO 17”

1923 gegužę išrinktas II Nepriklausomos Lietuvos Seimas (daugumą sudarė K. Griniaus valstiečiai liaudininkai ir S. Kairio socialdemokratai; A. Smetonos tautininkai liko opozicijoje) ėmėsi demokratiškų reformų: kartu su M. Sleževičiaus Vyriausybe panaikino karinę prievolę, paleisti politiniai kaliniai (tarp jų ir komunistai), sumažino Bažnyčios teises visuomenėje. Taigi, interesų grupės, kurioms buvo nepalankūs valdžios sprendimai, ėmėsi planuoti karinį perversmą.

Situacija:

Kaune sklinda gandai apie tautininkų planuojamą perversmą. Susitinkate su savo pažįstamais viename iš Kauno restoranų. Jūsų tikslas - išsiaiškinti, kas palaiko perversmą, o kas jį smerkia. Išsiaiškinę žmonių nuomones, turite parengti veiksmų planą kartu su jūsų pusės šalininkais, kas nutiktų, perversmui pavykus.

Tu esi Vincas Mickevičius-Kapsukas. Nepalaikai perversmo.

Esi Lietuvos komunistų partijos įkūrėjas ir lyderis. Mokeisi kunigų seminarijoje, tačiau tave išmetė už nelegalią politinę veiklą, todėl nemėgsti religijos. Dar 1918 m. bandei Lietuvą prijungti prie SSRS, tačiau tau nepavyko. Manai, kad pastebėję demokratinių reformų trūkumus, žmonės patys pasirinks prisijungti prie SSRS, tačiau to padaryti nebus įmanoma, jeigu į valdžią ateis tautininkai.

Eiga:

Nuomonių išsiaiškinimas, susipažinimas su kitais veikėjais.	30 min
Abiejų pusių susitarimas dėl susitikimo.	10 min
Pertrauka.	5 min
Susitikimai, veiksmų plano rengimas.	15 min
Refleksija, plano pristatymas.	30 min

SIMULIACIJA “GRUODŽIO 17”

1923 gegužę išrinktas II Nepriklausomos Lietuvos Seimas (daugumą sudarė K. Griniaus valstiečiai liaudininkai ir S. Kairio socialdemokratai; A. Smetonos tautininkai liko opozicijoje) ėmėsi demokratiškų reformų: kartu su M. Sleževičiaus Vyriausybe panaikino karinę prievolę, paleisti politiniai kaliniai (tarp jų ir komunistai), sumažino Bažnyčios teises visuomenėje. Taigi, interesų grupės, kurioms buvo nepalankūs valdžios sprendimai, ėmėsi planuoti karinį perversmą.

Situacija:

Kaune sklinda gandai apie tautininkų planuojamą perversmą. Susitinkate su savo pažįstamais viename iš Kauno restoranų. Jūsų tikslas - išsiaiškinti, kas palaiko perversmą, o kas jį smerkia. Išsiaiškinę žmonių nuomones, turite parengti veiksmų planą kartu su jūsų pusės šalininkais, kas nutiktų, perversmui pavykus.

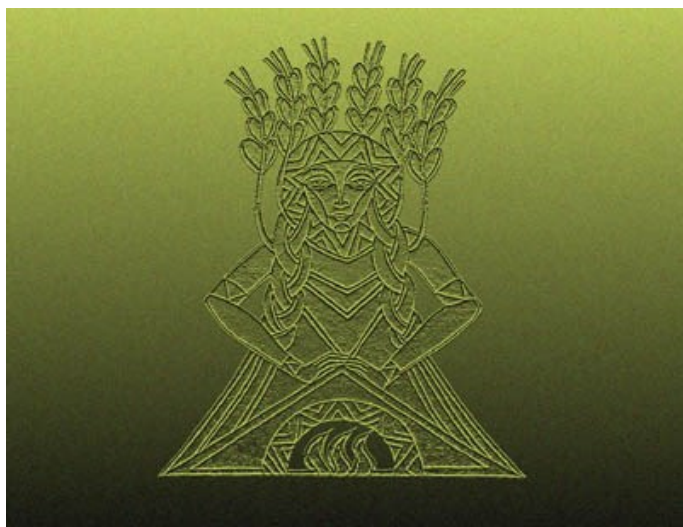
Tu esi Steponas Kairys. Nepalaikai perversmo.

Esi Lietuvos socialdemokratų partijos įkūrėjas ir vienas iš lyderių, palaikai demokratiškas reformas. Tau rūpi Lietuvos ekonominė pažanga, geros paprastų piliečių gyvenimo sąlygos. Esi inžinierius, todėl mąstai logiškai, nepasiduodi emocijoms.

Eiga:

Nuomonių išsiaiškinimas, susipažinimas su kitais veikėjais.	30 min
Abiejų pusių susitarimas dėl susitikimo.	10 min
Pertrauka.	5 min
Susitikimai, veiksmų plano rengimas.	15 min
Refleksija, plano pristatymas.	30 min

SUAUGĖ. SUDOKU

PERKŪNAS

LAIMA

<p style="text-align: center;">VELINAS</p>	<p style="text-align: center;">ŽEMYNA</p>
<p>Dievaitis, Dundusėlis, Dundulis, Dudutis, Danguvinis, Poškutis, Akmeninis, Kalvis, Bruzdulis, Dūdų Senis, Karalius Perkūnėlis, Šarkutis. Lyginamas su romėnų Jupiteriu, graikų Dzeusu.</p>	<p>Laimė. Savo funkcija prilygsta romėnų Parca, Fortuna, graikų Moiros.</p>
<p>Žemė, Žemelė, Žemynėlė, Žemynėlyna. Minima kaip Perkūno žmona. Aisčių Dievų Motina tapatinama su lietuvių ir prūsų deive Seva, latvių – Žemė Motina, slavų – Živa. Žemės deivės, arba Žemės Motinos, buvo žinomos visoms žemdirbių tautoms. Dievų Motina, greičiausiai, buvo jau deformuota Visatos pramotė, deivė Lada.</p>	<p>Kaulinis senis, Velnias, Velas, Vėlinas, Pikuolis, Pikolas. Pavadinimas yra tos pačios šaknies kaip vėlė, velė, vėlinės, velionis, vėliukas. Tapatinamas su romėnų Plutonu, Mantu, graikų Hadu.</p>

<p>Požemio valdovas, tarpininkas tarp gyvųjų ir mirusiųjų. Tai vienas iš trijų svarbiausių indoeuropiečių protautės dievų. Pirmiausia Jo būta gyvulininkystės globėju; iš čia tokie jo požymiai: ragai, kanopos, uodega. Turėti galvijų reišė bŭti turtingu, todėl šis dievas valdo pinigų. Valdymo sferai priskyrus ganyklų augmeniją, jis tapo ir požemio valdovu, tarpininku tarp gyvųjų ir mirusiųjų. Nesantaika su Perkūnu, išreiškianti tam tikrą socialinę įtampą tarp karių ir žemdirbių luomų, suka gamtos ratą. Rudenį gruodu šis dievas užrakina žemę; žiema – jo viešpatavimo metas. Pasireišėimo arealas – pelkės, raistai.</p>	<p>Žemės, duodančios vaisius, ir viso, kas gyva, deivė, suteikianti žemei vaisingumą. Žemę maitintoją ir rengėją iš didelės pagarbos žmonės įvairiais atvejais bučiuodavo. Dažniausiai bučiuodavo eidami gultį, atsikėlę ar pradėdami įvairius darbus. Bučiuodami Žemę, žmonės kalbėdavo maldas: „Iš Žemelės parėjau, į Žemelę nueisiu“. Žemės Motinos vaisingumas buvo siejamas su Saule bei Mėnuliu. Žemė gali gimdyti vaisius tik sąveikaudama su dangumi, t. y. šildant saulei, šviečiant mėnuliui, krintant lietui ar rasai. Ši sąveika itin ryški statomuose stogastulpiuose, kryžiuose, kuriuose gausu saulės, mėnulio, žvaigždžių, žaibų, lietaus motyvų, taip pat Saulės šilumą bei ugnį simbolizuojančių kryžiukų, augalijos, žiedų, vaisių, javų, gyvulių.</p>
<p>Visa žinanti gimimo ir likimo Deivė. Gerbiama gimtųjų, krikštytųjų ir vestuvių metu. Ji lydi žmogų gyvenimo kelyje. Kartais veikia kartu su Giltine, retkarčiais laikoma jos seserimi. Gimus kūdikiui, atlikdavo tokias apeigas: pirmiausia pribuvėja kūdikį nuprausdavo šaltu vandeniu, Laimos prakaitu, paskui suvystydavo ir pakviesdavo tėvą, kuris pasveikindavo laimingai pagimdžiusią žmoną, pripildavo kaušelį gėrimo, meldavosi už motiną ir kūdikį.</p>	<p>Aktyvumo galių Dievas, palaiko tvarką ir teisingumą žemėje. Dalyvauja nuolatinėje harmonizuojančių kosminių galių kovoje su chaotiniais pradais. Pašventina žmogų supančią aplinką. Pavasarį griaustiniu ir lietumi pažadina žemę ir gyvybę. Skatina vaisingumą, gyvybingumą žmonėms ir žemei. Kreipiamasi per ugnį, ažuolą, kalną maldų, giesmių ir šokio pagalba. Seniausiuose vaizdiniuose nebuvo personifikuotas. Vėlesniais laikais vaizduojamas zoomorfiniu pavidalu – kaip žvengiantis eržilas, baubiantis bulius, bliaunantis ožys.</p>

VILKAI. DIEVUI.

Maršrutas. Kauno gel. st. - Vilniaus gel. st. - Vilniaus autobusų stotis - Trakų autobusų stotis - Trakų Dievo Motinos gimimo stačiatikių cerkvė - Trakų Švč. Mergelės Marijos apsilankymo katalikų bažnyčia - Trakų kenesa - „Senoji kibininė" - Varnikų pažintinis takas - Kaunas

Google žemėlapis. http://bit.ly/vilkai_dievui

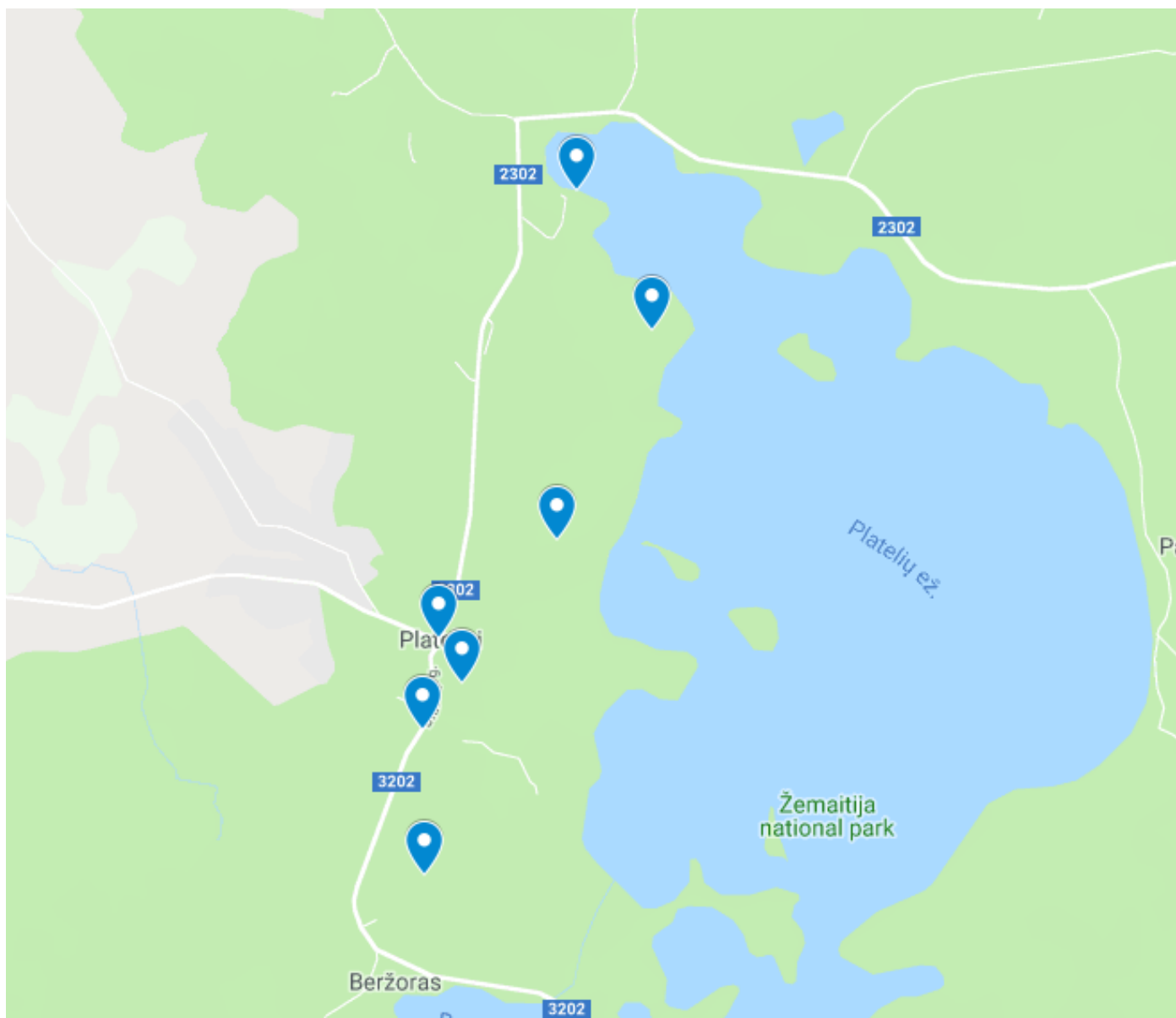
SKAUTAI. DIEVUI.

Maršrutas. Kauno autobusų stotis - Merkinės kryžkelė - Merkinės Švč. Mergelės Marijos ėmimos į dangų bažnyčia - Merkinės piliakalnis - Merkinės apžvalgos bokštas - Merkinės kryžkelė - Bingeliai - Merkinės kryžkelė

Google žemėlapis. http://bit.ly/skautai_dievui

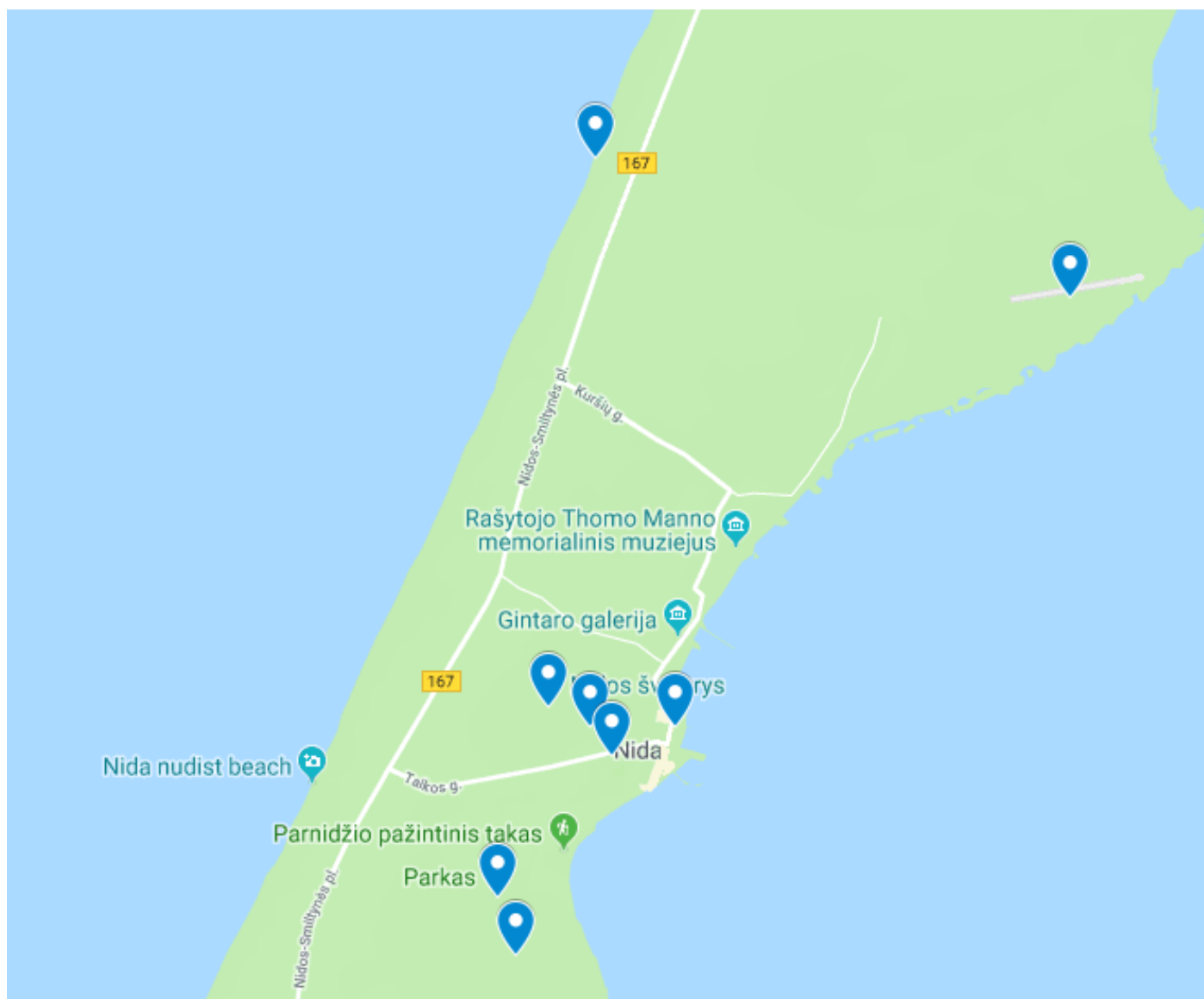
PATYRĘ SKAUTAI. DIEVUI.

Maršrutas. I DIENA Kaunas - Plateliai - Šeirės pažintinis takas - Platelių gimnazija
II DIENA Platelių dvaro parkas - Siberijos apžvalgos bokštas - Palanga - Kaunas

Google žemėlapis. http://bit.ly/pricai_Dievui

SUAUGĘ SKAUTAI. DIEVUI.

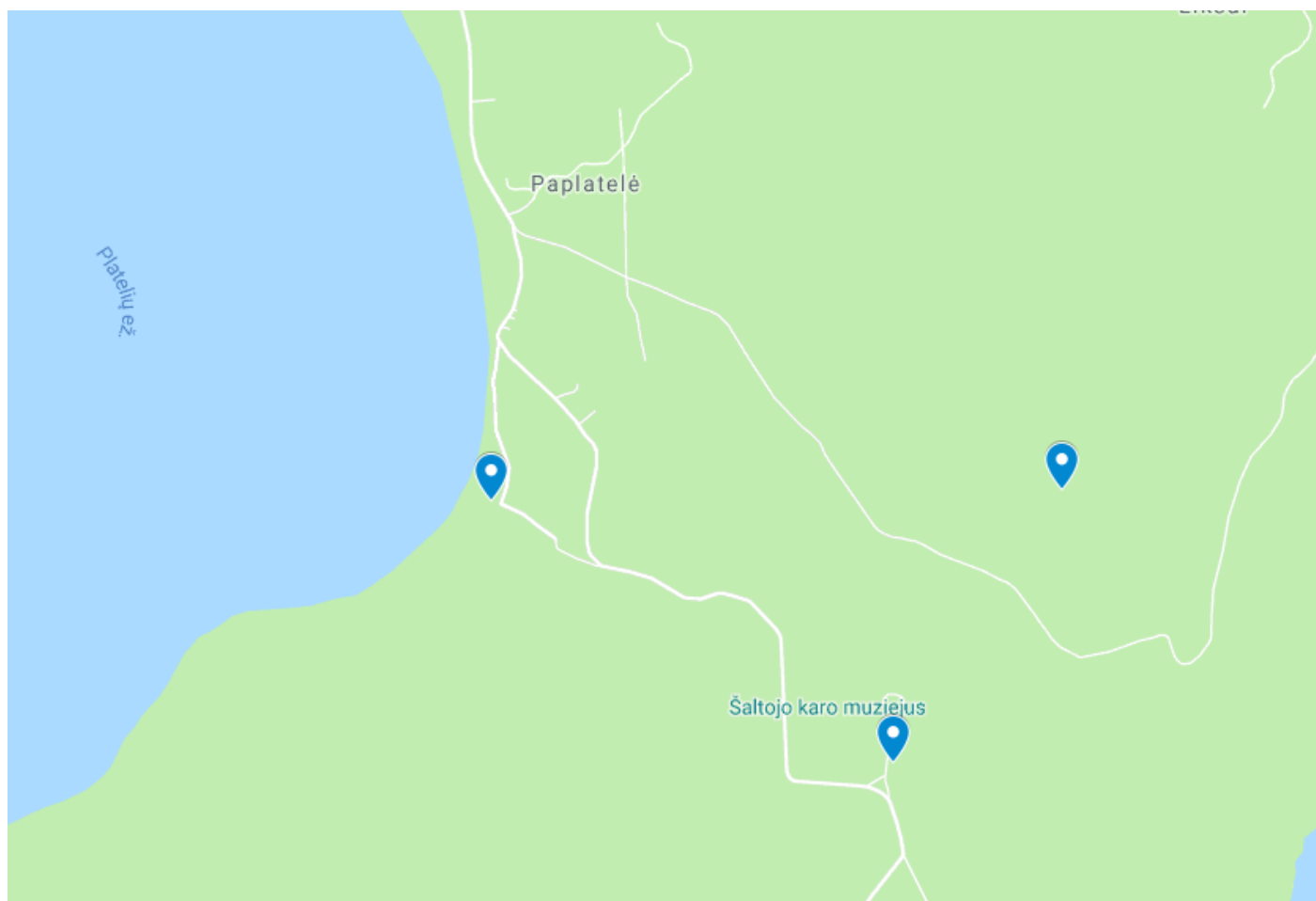

Maršrutas. I DIENA Kaunas - Klaipėda - Smiltynė - Nidos autobusų stotis - Nidos švyturys - Parnidžio kopa - saulės laikrodis - Nidos oro uostas - Baltijos jūra - "Parnidžio kopos" apartamentai (nakvynės vieta)

II DIENA Nidos Marijos, Krikščionių Pagalbos bažnyčia - Nidos autobusų stotis - Smiltynė - Klaipėda - Kaunas

Google žemėlapis. http://bit.ly/suaugė_Dievui

VILKAI. TĖVYNEI.

Maršrutas. Kaunas-Plokščių raketinė bazė-Plokštinės takas-Kaunas

Google žemėlapis. http://bit.ly/vilkai_Tevynei

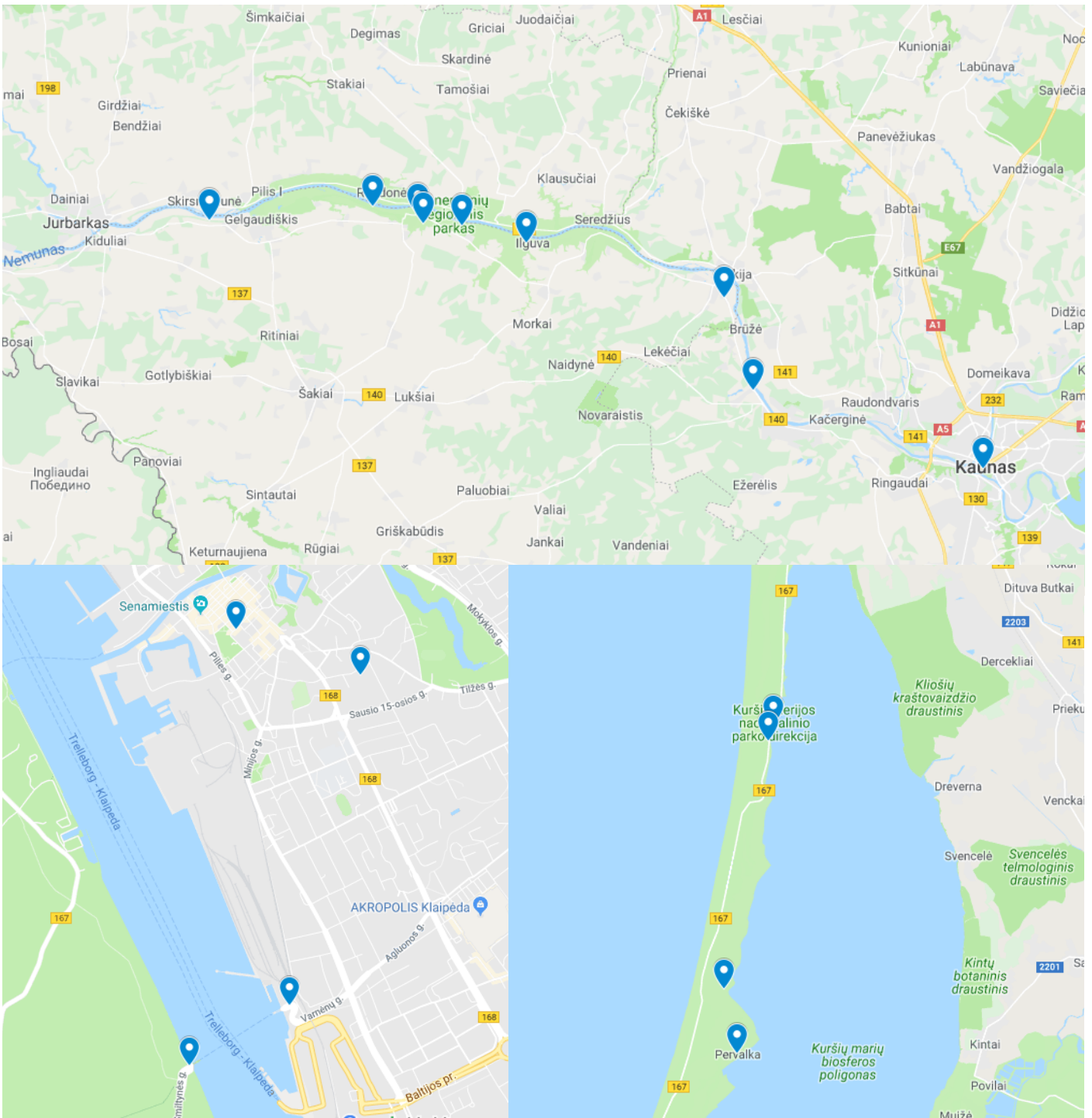
SKAUTAI. TĖVYNEI.

Maršrutas. Kaunas-Lentvaris-Varnikai-Skaisčio stovyklavietė-Trakai-Vilnius-Kaunas

Google žemėlapis. http://bit.ly/skautai_Tevynei

PATYRĘ SKAUTAI. TĖVYNEI.

Maršrutas. I DIENA Kaunas-Klaipėda-Mažosios Lietuvos istorijos muziejus-Klaipėdos skautų būklas (nakvynės vieta)

II DIENA Klaipėdos skautų būklas-Smiltynė-Pervalka-Pilkosios kopos-Juodkrantės mokykla (nakvynės vieta)

III DIENA Juodkrantė-Raganų kalnas-Smiltynė-Klaipėda-Kaunas

Google žemėlapis. http://bit.ly/pricai_Tevynei

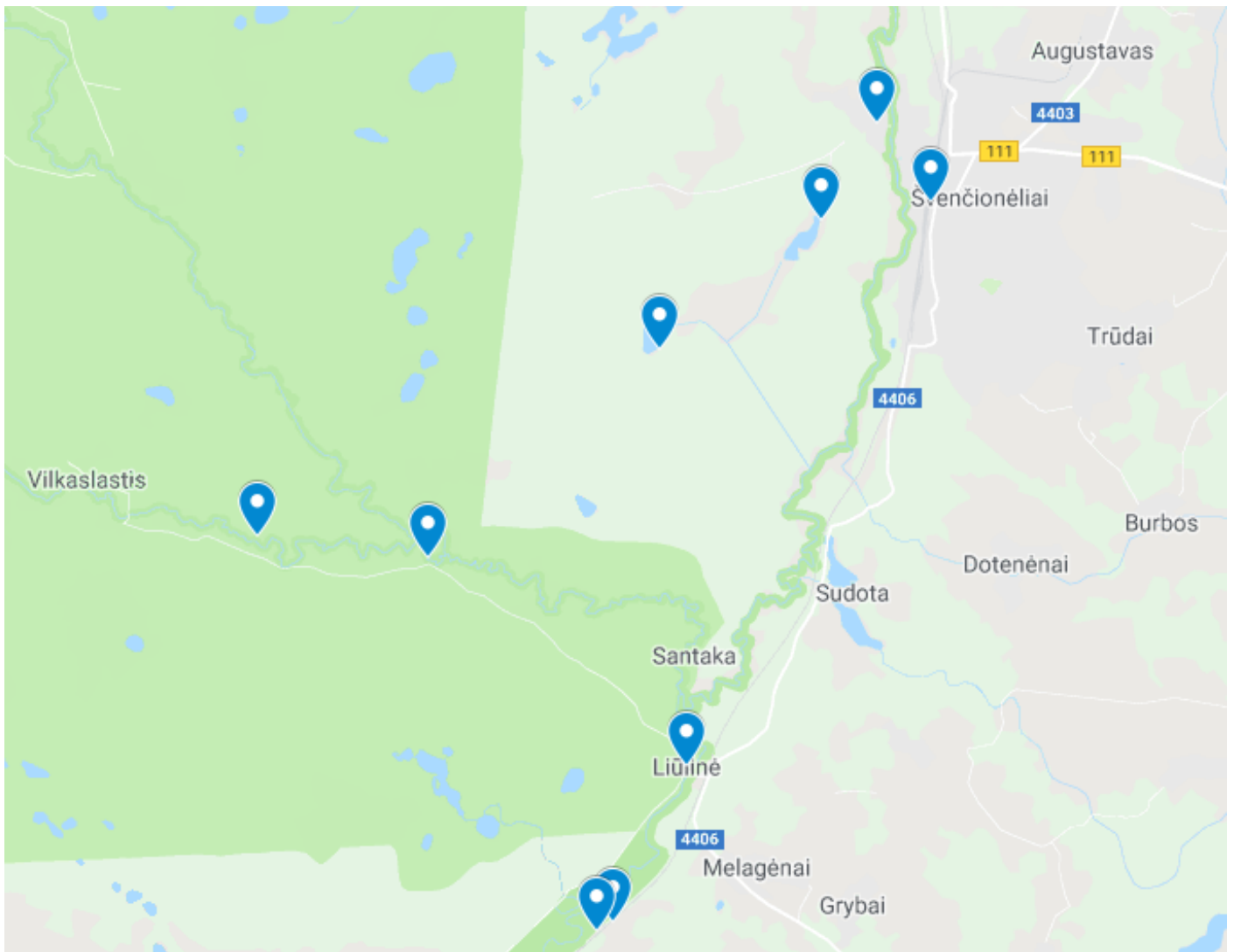
SUAUGĘ SKAUTAI. TĖVYNEI.

Maršrutas. I DIENA Vilnius-Ignalinos traukinių stotis-Palūšė-Palaukoja-Pagavė-Gavio ežeras-Antagavė-Ignalinos kultūros ir sporto centras (nakvynės vieta)
II DIENA Ignalinos kultūros ir sporto centras-Ignalinos (Vilkakalnio) apžvalgos bokštas-Ignalinos Švč. Mergelės Marijos bažnyčia-Ignalinos traukinių stotis-Vilnius

Google žemėlapis. http://bit.ly/suauge_Tevynei

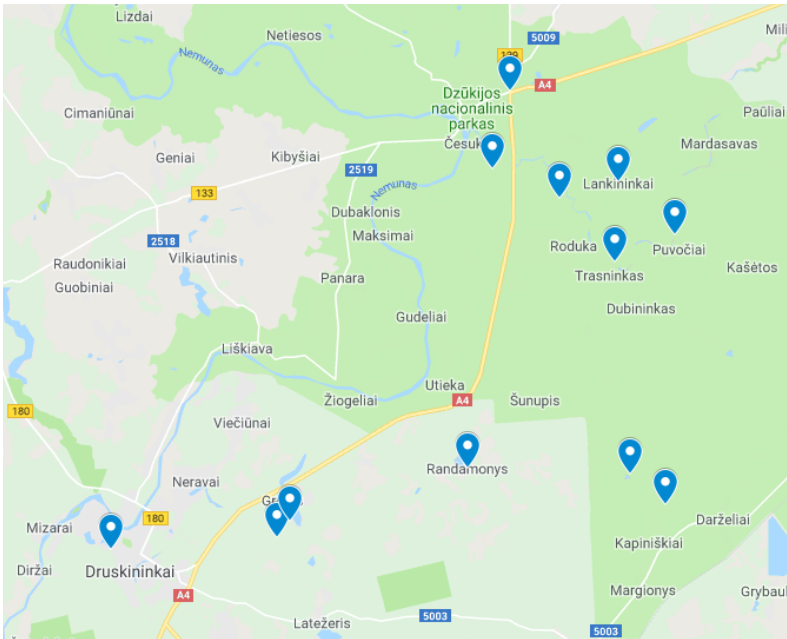
SKAUTAI. ARTIMUI.

Maršrutas. I DIENA Kauno AS-Vilnius-Geležinkelių muziejus-Vilniaus gel. stotis-Švenčionėliai-Platumai-Šalnaičio ež.-Juodenio ež.-Šeškuškė-Lamanina (nakvynės vieta)
II DIENA Lamanina-Liūlinė-Jaunadaris-Žeimenos gel. pusstotė-Vilnius-Kauno AS

Google žemėlapis. http://bit.ly/skautai_Artimui

PATYRĘ SKAUTAI. ARTIMUI.

Maršrutas.

Nauja skiltis:

I DIENA: Kaunas-Druskininkai-Grūto miškas (nakvynės vieta)

II DIENA: Grūto miškas-Grūto parkas-Randamonys-Bakanauskų pelkė- Antončiko šaltinis-Rudnia-Puvočių stovyklavietė (nakvynės vieta)

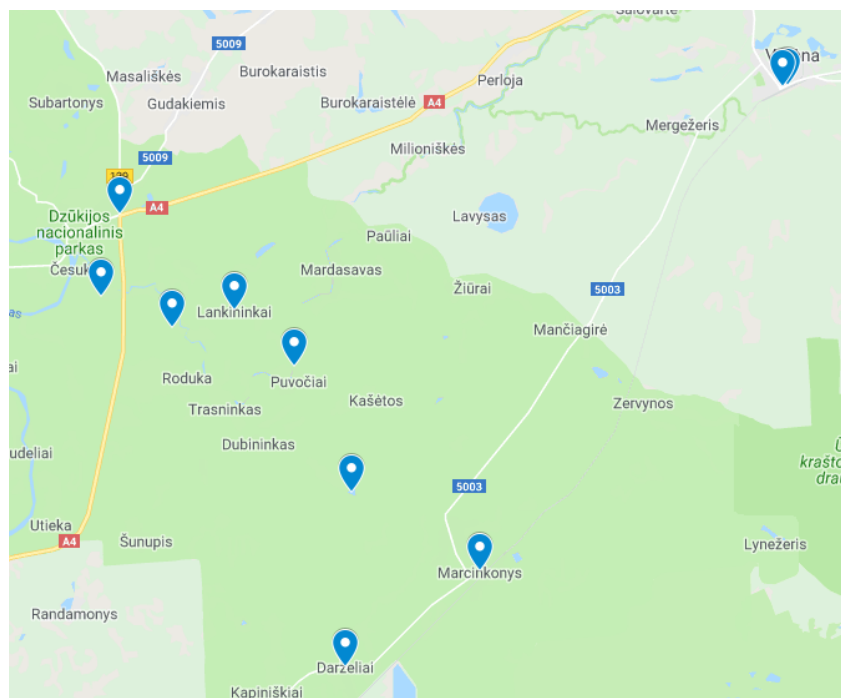
III DIENA: Puvočių stovyklavietė-Kasčiūnai-Lankininkai-Jablanavas (Merkio dešinė)-Jablanavas (Merkio kairė)-Merkinės piramidė-Merkinės kryžkelė-Kaunas

Maršrutas.

Patyrusi skiltis:

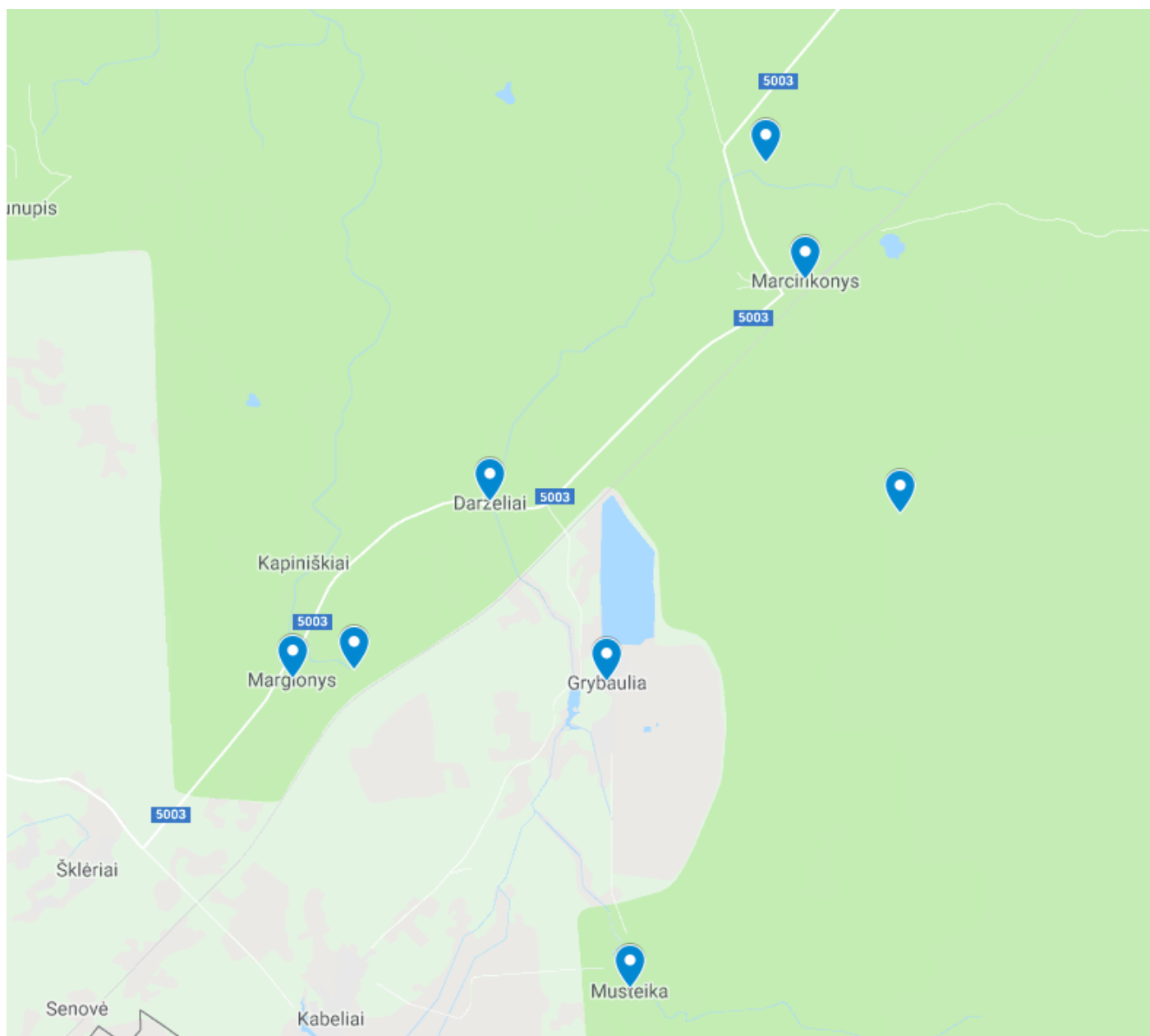
I DIENA: Kaunas-Varėna-Marcinkonys-Trikampio miškas-Kaspiniškiai- Antončiko šaltinis-Bakanauskų pelkė-Rudnia-Puvočių stovyklavietė (nakvynės vieta)

II DIENA: Puvočių stovyklavietė-Kasčiūnai-Lankininkai-Jablanavas (Merkio dešinė)-Jablanavas (Merkio kairė)-Merkinės piramidė-Merkinės kryžkelė-Kaunas

Google žemėlapis. http://bit.ly/pricai_Artimui

SUAUGĘ SKAUTAI. ARTIMUI.

Maršrutas. I DIENA: Kaunas-Marcinkonys-Čepkelių raisto mokomasis takas-Grybaulia-Jogailos kalnas-Drevinės bitininkystės pažintinis takas-Musteika-Margionys-Skroblaus versmės - Skroblaus pažintinis takas (nakvynės vieta)
II DIENA: Skroblaus pažintinis takas-Darželiai-Grybaulia-Gaidžio kopa-Kaunas

Google žemėlapis. http://bit.ly/suauge_Artimui

